

ΤΕΥΧΟΣ ΤΡΙΤΟ

αρχεία

ΠΗΓΕΣ ΓΝΩΣΗΣ,
ΠΗΓΕΣ ΜΝΗΜΗΣ

Ένα σύγχρονο αρχείο

Το ΙΑ/ΕΤΕ ανοίγει τα χαρτιά του

Έρευνα για τη ληστεία της Πέτρας

Το κοινωνικό φαινόμενο της ληστείας είχε συγκλονίσει την Ελλάδα στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα, και ιδιαίτερα την ελληνική επαρχία. Η μελέτη του σύνθετου αυτού φαινομένου κατέδειξε τις δύσκολες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν στη χώρα, τις ατέλειες και τις αδυναμίες του νεοσύστατου ελληνικού κράτους και επιβεβαίωσε τη διαπλοκή μεταξύ λειτουργιών του επίσημου κράτους και οργανωμένου εγκλήματος.

Η ληστεία της Πέτρας συντάραξε το πανελλήνιο. Η συζήτηση έφτασε μέχρι και την ελληνική Βουλή, άρθρα γράφτηκαν σε ευρωπαϊκές εφημερίδες.

Στις 13 Ιουνίου 1926, ημέρα Κυριακή και ώρα 7 το πρωί, αναχωρεί από το υποκατάστημα της Εθνικής στην Πρέβεζα χρηματαποστολή με προορισμό το υποκατάστημα στα Ιωάννινα. 15.000.000 δραχμές είχαν τοποθετηθεί σε μικρές βαλίτσες, στα μεσαία καθίσματα πίσω από τον οδηγό. Η «Περσεφόνη» –έτσι αποκαλούσε ο οδηγός το αυτοκίνητό του– βογκούσε στις ανηφόρες, καθώς ήταν στριμωγμένα δέκα άτομα μέσα σε αυτό. Ήταν 8:15 η ώρα, όταν ξαφνικά, στο 70ό χιλιόμετρο Ιωαννίνων-Πρεβέζης, ο οδηγός βλέπει μπροστά του έναν κορμό ξύλου να φράζει το δρόμο. Κάνει όπισθεν, ενώ το αμάξι αρχίζει να δέχεται από τρεις μεριές πυροβολισμούς, ανάμεσα από δέντρα και βράχους. Πρώτος χτυπήθηκε και σκοτώθηκε ο οδηγός. Το αυτοκίνητο, ακυβέρνητο πια και με σκασμένα λάστιχα, έπεσε σε χαράδρα. Από τους ασταμάτητους πυροβολισμούς επτά ατόμων ντυμένων με στρατιωτικές στολές σκοτώθηκαν οκτώ από τους δέκα επιβαίνοντες. Ο ένας διασωθείς, ονόματι Λειβαδίτης, συνοδός χωροφύλακας, κατάφερε τραυματισμένος να ξεφύγει μέσα στην πυκνή βλάστηση προς τον ποταμό Λούρο, ενώ ο Λαζαρίδης (μέλος της αριστοκρατίας των Ιωαννίνων, ο οποίος είχε ακολουθήσει ως την Πρέβεζα τον φίλο του και Διευθυντή του υποκαταστήματος Ιωαννίνων, Λειβαδέα, και τώρα επέστρεφε στην πόλη αυτή) επέζησε από την επιδρομή των ληστών, καθώς καταπλακώθηκε από τα πτώματα των συνεπιβατών του και λιποθύμησε. Οι ληστές διέρρηξαν τις βαλίτσες, ανηφόρισαν το βουνό προς το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία και διασκορπίστηκαν αφού έκρυσαν σε διάφορα μέρη τα χρήματα.

Οι έρευνες ξεκινούν στα τυφλά. Ολόκληρα χωριά ανακρίθηκαν, πολλοί συνελήφθησαν, ακολούθησαν αλληλοκατηγορίες συμμοριών ληστών, ανασκευές από μάρτυρες ή και υπόπτους, η εξαφάνιση των κατηγορούμενων Ρεντζαίων, σταδιακές αποκαλύψεις, τρομοκρατία μαρτύρων, αργοπορία των αρχών στη σύλληψη ενόχων με αποδεικτικά στοιχεία, συζήτηση στη Βουλή, η πρώτη δίκη των ενόχων στην Κέρκυρα (ξεκίνησε στις 24.10.1927), η απόφαση του Εφετείου Κέρκυρας (7.11.1927) και η καταδίκη σε θάνατο πολλών κατηγορούμενων. Οι Ρεντζαίοι συλλαμβάνονται τελικά στη Βάρνα της Βουλγαρίας και παραδίδονται στις ελληνικές αρχές στις 7.11.1928. Στις 22.09.1929 αρχίζει στην Κέρκυρα η δεύτερη μεγάλη δίκη.

Οι ληστές αδελφοί Ρεντζαίοι, Γιάννης και Θύμιος, θεωρήθηκαν ένοχοι και καταδικάστηκαν από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Ιωαννίνων για το σχεδιασμό και την οργάνωση της ληστείας. Είχαν ξεκινήσει τη δράση τους το 1916 για να εκδικηθούν το φόνο του πατέρα τους. Στη συνέχεια εδραίωσαν τη φήμη τους στην περιοχή της Ηπείρου με φόνους, απαγωγές και ληστείες. Το έτος 1924, επωφελούμενοι από το Νομοθετικό Διάταγμα το οποίο όριζε ότι ληστής, φυγόδικος ή φυγόποινος ή υπόδικος, που συλλαμβάνει ή φονεύει επικηρυγμένο ληστή, απαλλάσσεται από όλες τις αξιόποινες πράξεις του, οι Ρεντζαίοι, φονεύοντας δύο συντρόφους τους, μετατράπηκαν σε ευυπόληπτους και επιφανείς παράγοντες της οικονομικής και πολιτικής ζωής των Ιωαννίνων, εντάχθηκαν μάλιστα στα σώματα δίωξης των ληστών. Η κατηγορία για εμπλοκή τους στη ληστεία της Πέτρας οδήγησε στη σύλληψη, δίκη, καταδίκη και εκτέλεσή τους το Μάρτιο του 1930. Οι ίδιοι υποστήριζαν μέχρι τελευταία στιγμή την αθωότητά τους.

Ένας δημοσιογράφος επισκέπτεται το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής προκειμένου να αναζητήσει πληροφορίες σχετικά με τη ληστεία της Πέτρας.

Έπειτα από αναζήτηση στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Ιστορικών και Αρχαιακών Πληροφοριών του ΙΑ/ΕΤΕ εντοπίζει ποικίλο υλικό:

α) Φακέλους που περιέχουν:

- Αλληλογραφία μεταξύ διαφορετικών Διευθύνσεων της Εθνικής σχετικά με την έρευνα διαλεύκανσης του τραγικού γεγονότος και την αποζημίωση των υπαλλήλων της Τράπεζας που υπήρξαν θύματα των ληστών.
- Αλληλογραφία μεταξύ Εθνικής Τράπεζας και των οικογενειών των θυμάτων της ληστείας.
- Αποκόμματα εφημερίδων τοποθετημένα μέσα στους παραπάνω φακέλους, που αναφέρονται στην πρώτη δίκη της Κέρκυρας και ρίχνουν σταδιακά φως στο γεγονός και τους φερόμενους ως δράστες.
(Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, ΙΑ/ΕΤΕ)

β) Τόμους εφημερίδων εποχής. Περιείχαν καθημερινές ανταποκρίσεις δημοσιογράφων από την ημέρα του συμβάντος και για αρκετά χρόνια, καθώς η υπόθεση πήρε τεράστιες διαστάσεις. Απαιτούνταν αποδελτίωση. (Αρχείο εφημερίδων ΙΑ/ΕΤΕ)

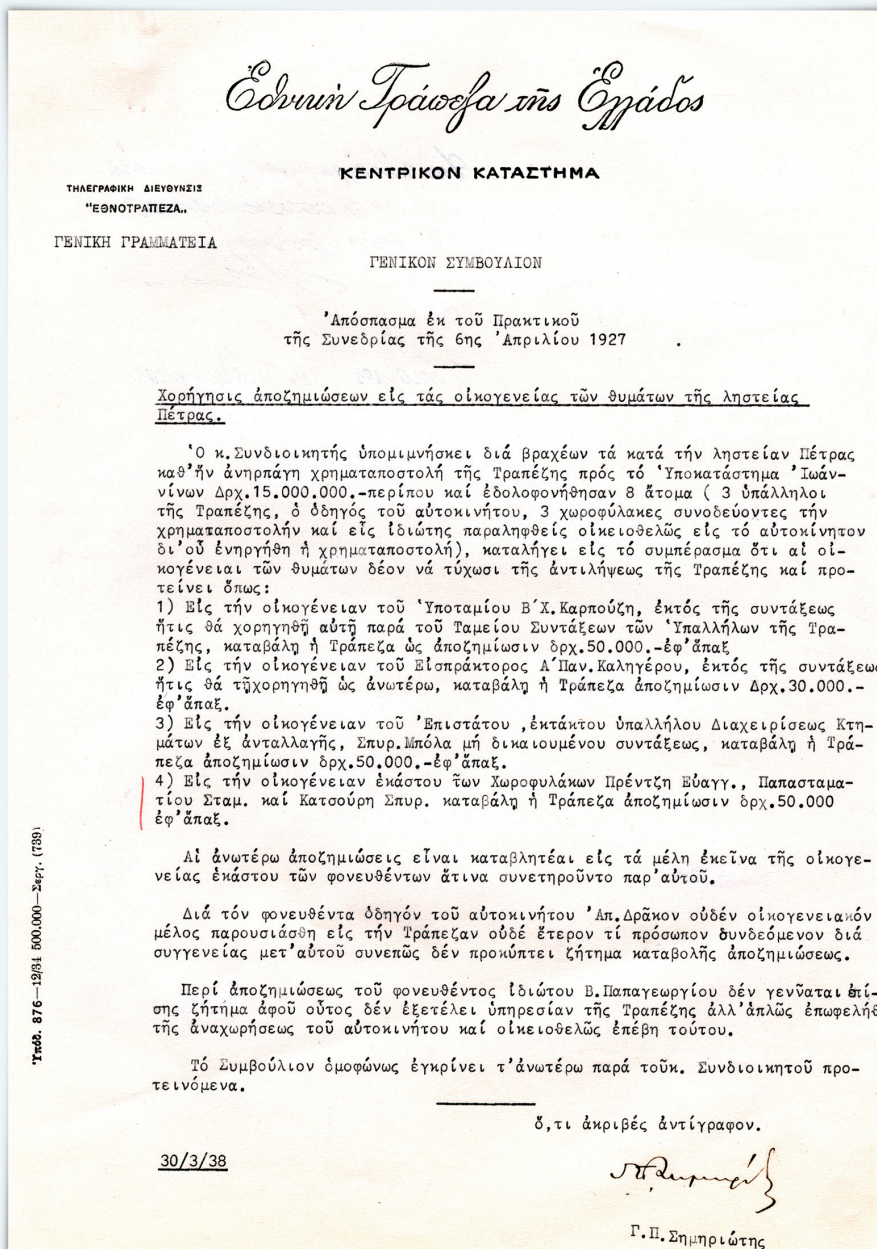
γ) Βιβλίο που αναφέρεται στη ζωή των φημισμένων ληστών Ρεντζαίων (που θεωρήθηκαν και ηθικοί αυτουργοί της ληστείας της Πέτρας), το οποίο περιέχει τεράστιο όγκο ποικίλου υλικού σχετικού με το συμβάν.

Παρατίθεται μέρος των πηγών που εντοπίστηκαν στο ΙΑ/ΕΤΕ.

α) Έγγραφα και αποκόμματα εφημερίδων από τους φακέλους του Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας.

Έγγραφο 1

Πρακτικά Γενικού Συμβουλίου ΕΤΕ, 6.4.1927

Από το παραπάνω απόσπασμα των Πρακτικών του Γενικού Συμβουλίου της ΕΤΕ μπορείτε να καταγράψετε τα ονόματα και την ιδιότητα των φονευθέντων στη ληστεία της Πέτρας;

Έγγραφο 2

Πίνακας με τα ονόματα των δολοφονημένων, που επιπλέον περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή και οικονομική τους κατάσταση. Τον συνέταξε υπάλληλος της Εθνικής έπειτα από έρευνα που διεξήγαγε.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΣΦΑΙΝΟΥΣΑ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΝ ΠΕΤΡΑ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΝΤΩΝ ΧΡΟΦΥΛΑΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΠΡΑΧΘΕΙΣΙΑΝ ΑΝΕΤΕΙΑΝ ΤΗΣ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1926 ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝ. & ΟΙΚΟΓ. ΑΥΤΩΝ ΣΤΟΙ

Α/Α.	Όνοματεπώνυμον	Γένετης	Οικογενειακή καὶ οικονομική κατάσταση	Ποσὸν χορηγητέον εἴτε ἐκὸς τῶνον ἐν' ἄλλῃ βοήθηματος εἴτε ἐκὸς τῶνον μηναίου
1)	Πρέντζαφ Εὐαγγ.	Χωροελάς	<u>Πεύγανον ἄγαμος</u> Κατέλιπε γήραν μητέρα ἀδελφὴν ἄγαμον καὶ δύο μικροτέρων ἀδελφῶν τοῦ ὁποῦ μετὰ τοῦ ἐτέρου ἀδελφοῦ του νῦν χωρ/ῶς ἐπροστάτευον. Ὁ θάνατος, τοῦ ἐπέδρασεν οικονομικῶς ἐπὶ τῆς οἰκογενείας του ἢ ὅσοις τώρα διαθέτει εἰσόδημα κατ' ἔτος ὀλιγότερον τῶν 5.000. Ἀρχ. ἐξ ὀλίγων παιῶν καὶ ἐλαχίστων γῶων.	Ἀρχ. 50.000 Πρακτ. Γεν. Συμβουλίου τῆς 6.4.27
2)	Παπασταμάτου Σταμ.	Χωροελάς	Οἰκογενειακὴ κατῆστασις τυγχάνει πεντηχρῶ. Οἱ πῆροι τῆς οἰκογεν. τοῦ ἦσαν ἡ ἐργασία γέροντος πατρὸς ἐξασκούντος τὸ ἐπάγγελμα ἰδιωτικοῦ ταχ/μοῦ καὶ αἰμῆκοχαλ τοῦ σπουδέντος ὅστις ἦτο μόνος προστάτης καὶ τοῦ ὁποῦ ὁ θάνατος ἔσχε μεγίστην οικονομικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς οἰκογενείας του ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ τῶν γέροντων γονέων του τεσσάρων ἀδελφῶν ἀνοσιπύδων καὶ ἀνηλικῶν καὶ ἐτέρου ἀδελφοῦ του ἐνδεκαστοῦς.	Ἀρχ. 50.000.- Πρακτ. Γεν. Συμβουλίου τῆς 6.4.27
3)	Κατσούρης Σπυρ.	Χωροελάς	<u>Πεύγανον ἄγαμος.</u> Ἡ οἰκογένεια του εὐρίσκειται οικονομικῶς ἐν ἀλλῇ καταστάσει δεδομένου ὅτι αὐτὴ ἀποτελεῖται ἐκ 5 ἀτόμων ἦτοι τοῦ γέροντος πατρὸς του ἐξασκούντος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ οργανοποιικοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ μητρὸς του γραίας καὶ 3 μικροτέρων ἀδελφῶν ἐξ ὧν 2 ἀδελφαὶ ἄγουσαι ἡλικίαν ἢ μὲν μίαν 14 ἐτῶν ἢ δὲ ἐτέραν 19 καὶ ἐτέρου ἀδελφοῦ τοῦ ἀνηλικού μισθοῦ του ὡς χωρ/ῶς ἐχρησιμοποιεῖτο ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ἄνω οἰκογενείας.	Ἀρχ. 50.000.- Πρακτικὸν Γεν. Συμβουλίου τῆς 6.4.27
4)	Ἀράκος Ἀποστ.	Ὀδηγ. Ἀυτοκινήτου	Κατέλιπε γήραν μητέρα ἥτις εἶναι ἐντελὴς ἄπορος καὶ ἀπέζη ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς ἐργασίας τοῦ υἱοῦ τῆς	Ἀρχ. 50.000.- Πρακτικὸν Γεν. Συμβουλίου τῆς 27-1-28
5)	Μκλανογιάννης Κων.	Ἴδιοκτ. ἀτοκινήτου		Ἀρχ. 20.400

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΜΦΑΙΝΟΥΣΑ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΝ ΠΕΤΡΑ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΠΡΑΧΕΙΣΙΑΝ ΑΝΕΣΤΙΑΝ ΤΗΝ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1926 ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜ. & ΟΙΚΟΓΕΝ. ΑΥΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

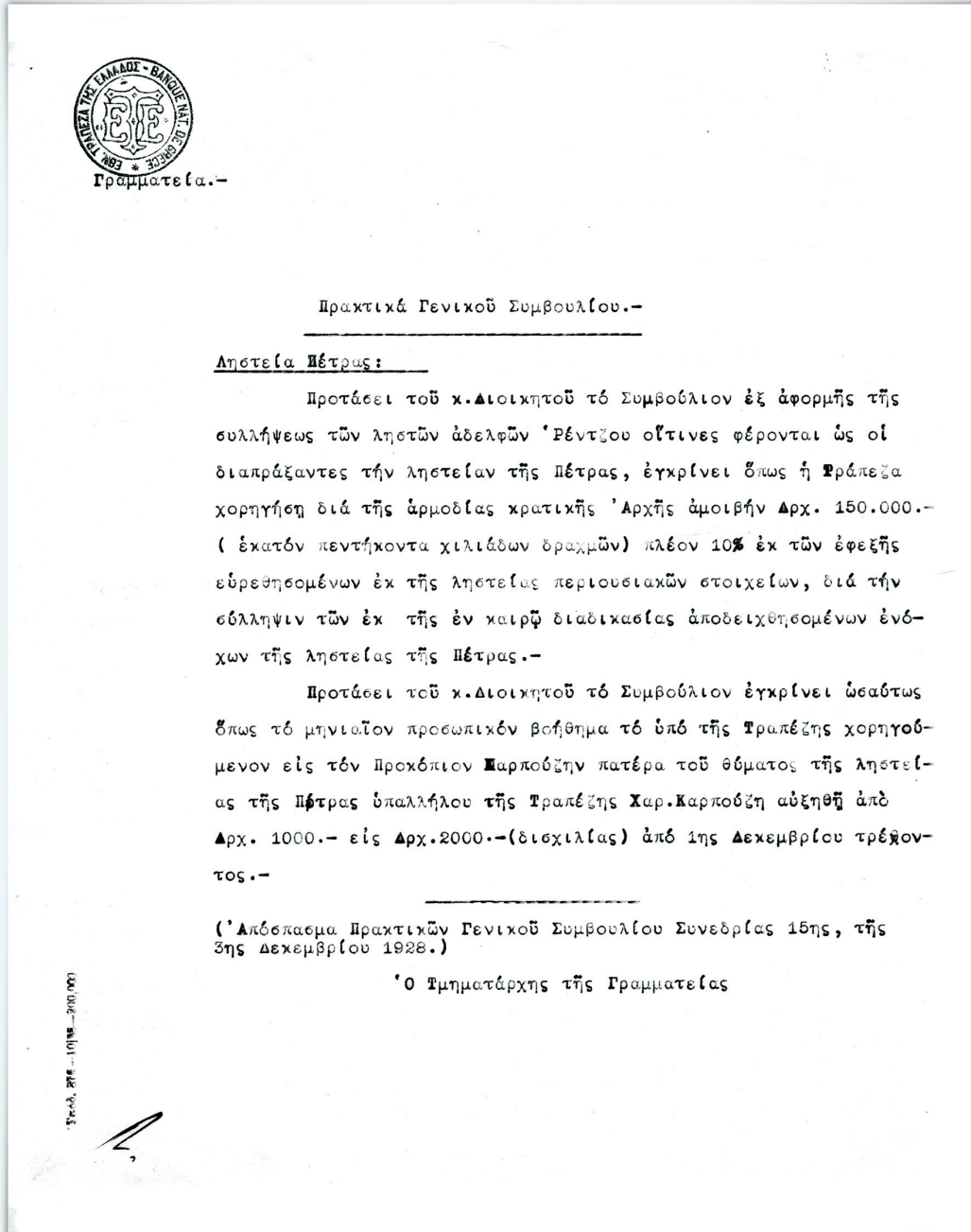
Αδξ. Όνοματεπώνυμον	Ηλικία	Ιδιότης	Χρόνος εν τῇ διαμείσει	Οικογενειακή κατάσταση	Οικονομική κατάσταση της οικογενείας του	Ποσόν χορηγηθέν εἴτε διὰ τύπον ἐν' ἑαυτῷ βοηθ. εἴτε μητιόλου
1) Καρπούζης Χαρ.	28 ἐτῶν	Υπαλλ. τῆς Τραπεζῆς μέ βαθμ. Υποταμ. Β'	2 ἐτ. 8 μῆνες	Ἐγγαμ. ἄγαμος Συγγενεῖς του 1) Πρ. Καρπούζης πατήρ ἐτ. 58 2) Σ. Καρπούζης μήτηρ " 55 3) Μ. Καρπούζης ἀδελφός " 16 4) Α. Καρπούζης ἀδελφὴ ἄγαμ. 20 5) Ἐρ. " " ἄγαμ. 14	Ὁ πατήρ του διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ υἱοῦ του ὅστις κατὰ πολὺ συνεξέφερον εἰς τὰ οικονομικὰ βάρη καὶ ἰδιωτῶν τῆς ἡλικίας του ἀπ' ἐνός καὶ τῆς κλονισθείσης ὄψεως τοῦ ἀπ' ἐτέρου, λόγω τοῦ ἀτυχήματος παρημέλησε τὸ παρ' αὐτοῦ ἐξασκούμενον ἐπάγγελμα (ἀμφοῖνον ὑποκατάστατον παραμένον ἕως εἰς τὴν ἰδιωτικὴν του πατρίδα (Τεργεβόρι) τελευτῶς στερηθέντος. Ἡ οικονομικὴ του κατάσταση διὰ πᾶσης ἀπόψεως ὄχι εὐχάριστη δεδομένου ὅτι ἔχει ν' ἀποκαταστήσῃ τὰς ἀνάγκας θυγατέρας του καὶ νὰ μορφώσῃ κατὰ τὸ εὐεκτόν τὸν υἱόν του Μεν. μαθητὴν ἤδη Γυμνασίου	Αρ. 50.000.- Πρακτικῶν Γεν. Συμβουλίου τῆς 6.4.27 Αρ. 1010 μηνιαίου ἰσόβριου προσωπικῶν ἐπιδομα πρὸς τὸν γέροντα κατὰ τὸ πρ. Γ. Συμβουλ. 17 Ὀκτωβρ. 1927 (2000 γυναικίως 2000 / 11/27)
2) Παναγ. Καλήγερος	60 ἐτῶν	Υπαλλ. τῆς Τραπεζῆς μέ βαθμ. Εἰσπρ. Α'	13 ἐτ. & 4 μῆν.	Ἐγγαμ. ἄγαμος Συγγενεῖς του 1) Σεβ. Καλήγερος σύζυγος ἐτ. 54 2) Ἄνδρ. Καλήγερος υἱός ἐτ. 25 3) Γεωργ. Καλήγερος " " 24 4) Ἄθαν. " " 20 5) Νικ. " " 18 6) Κωνστ. " " 16	Ὁ υἱὸς τοῦ δολοφονηθέντος Ἄνδρ. Καλήγερος ταχύνει ἄγαμος ἔχει ἰδίαν οικονομίαν ὅθεν συνεισφέρειν τῇ οικογενείᾳ του πατρῷου ὧν ἐγκατεστημένος ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῶν τεσσάρων υἱῶν του ὁ Γεωργ. εἶναι σωτὴρ ἰδιοκτητῆς κεφαλαιωμένου αὐτοκινήτου ἐκ τῶν εἰσοδημάτων του δὲ μάλιστα ἔπαρκεν εἰς τὰς ἰδίαν του ἀνάγκας γένους του πατρῷου ὅστις ἔζη μακρὰν τῆς οικονομίας του ἐκδιωχθεὶς κατὰ τοῦτο λόγω τοῦ ἐκλήτου βίου του. Ὁ Ἄθανάσιος καὶ Νικόλαος δὲ μὲν στρατιώτης δὲ ἐξολογῆτος διατρέπονται ἀνάκη κατὰ τῆς μητρὸς τῶν ὧν καὶ ὁ Κωνστ. ὅστις ταχύνει μαθητὴς Γυμνασίου ἐν γενεῇ ἢ σύνθεσις τῆς οικονομίας εἶναι τοιαύτη ὅστε οὐδὲν τὸ εὐχάριστον νὰ παρῶσι εἴτε ἀπὸ οικονομικῆς δὲ ἀπόψεως μάλιστα ἐπαρκῆς ἐκ τῶν μικρῶν οικονομιῶν τοῦ δολοφονηθέντος Καλήγερου.	Αρ. 30.000.- Πρακτικῶν Γεν. Συμβουλίου τῆς 6.4.27 Αρ. 1725. - μηνιαία δόματα εἰς εἰς τὴν χήραν του & τὰ ἀνήλικα τέκνα του Νικόλαου & Κωνσταντῖνα κατόπιν τῆς ἀπὸ 8 Σεβ. βρωσεῶν 1926 ἀποκῆσεως τοῦ ἀποκτῆ. Συμβ. τοῦ Γαμεῖου συνταξίου τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἑθν. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος
3) Νικόλας Σπυρίδων		Ἐκτ. Υπαλλ. Αἰσχ. Κτημ. ἐξ ἀνταλ. Ἐπιστάτης	4 μῆν. 12 ἡμερ.	Ἐγγαμ. ἄγαμος Συγγενεῖς του 1) Ἄλ. Μπόλα σύζυγος ἐτ. 40 2) Ρωξ. " θυγάτηρ " 11 3) Κλεον. Μπόλα " " 8 4) Π. Μπόλα υἱός " 5 5) Σ. Μπόλα θυγάτηρ " 3	Αἱ θυγατέρες τοῦ δολοφονηθέντος Ρωξάνη ἀκλονική εἰσῆχθησαν εἰς τὸ ἐν Ἰωαννίνοις ἑθν. οἰκιστρεῖον. Ἡ οικονομικὴ κατάσταση τῆς οικονομίας εἶναι δυσχερῆς ἐπειδὴ δὲ ἀποσῶν βοηθείας ὡς στερομένης καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιούσιου ἄρτου.	Αρ. 50.000.- Πρακτ. Γεν. Συμβουλίου 6.4.27

Ταυτίζονται τα ονόματα και η ιδιότητα των προσώπων που καταγράψατε με βάση το έγγραφο 1;

Τι πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε σχετικά με τη δομή, τους ρόλους των φύλων, τα καθήκοντα των υιών και γενικά τον τρόπο που λειτουργούσαν την εποχή εκείνη οι πολυμελείς οικογένειες;

Έγγραφο 3

Πρακτικά Γενικού Συμβουλίου ΕΤΕ, 3.12.1928

Για 2.000.000 δραχμές είχε επικηρύξει το ελληνικό κράτος τους Ρεντζαίους. Σύμφωνα με το παρακάτω απόσπασμα από τα Πρακτικά του Γενικού Συμβουλίου της ΕΤΕ (3.12.1928), πόσα χρήματα από τη συνολική αμοιβή αναλαμβάνει να χορηγήσει η Εθνική;

«Αίρεται ο πέπλος τής τραγωδίας τής Πέτρας», 'Εθνος, 21 Απριλίου 1929 (μέρος 7ο)

ΑΙΡΕΤΑΙ Ο ΠΕΠΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΠΛΗΡΕΙΣ ΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΤΩΝ ΡΕΤΖΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΙΝ ΠΩΣ ΕΞΕΤΕΛΕΣΘΗ ΤΟ ΑΠΟΤΡΟΓΑΙΟΝ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ

**ΤΟΥ ΕΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΝ ΕΙΔΙΚΟΣ ΜΕΤΑΒΑΝΤΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. Π. ΜΟΣΧΟΒΙΤΟΥ**

Μετά τόν Ματσάγκαν, οι Ρετζαίοι. Είνε τὰ κύρια πρόσωπα, οι ήρωες, εἴησ φρικτῆς τραγωδίας τῆς Πέτρας, εἴησ οἱ τραγικῶς πασιγνωστοὶ χωρὶς στίγμα βασιλείς τῶν βουνῶν τῆς Ἡπείρου, εἴησ οἱ ἄνθρωποι πού ἐνδεκα ἐτη δόλοληρα ἐζήσαν ἐξω ἀπὸ τὸ νόμο, κάμνοντες αὐτοὶ τὸν νόμον εἰς τὴν ὑπαίθρου χώραν μιάσ ὀλεκλήρου ὑπερφάνου ἐπαρχίας, μιάσ ἐπαρ-

τοίχου — 30 πόντους πλάτος καὶ 15 ὕψος — πού ἀνοίγεται πρὸς τὴν αὐλή. Δυὸ χαμηλότατα στρίποδα καὶ δυὸ σανίδες ἐπάνω δυὸ μάλλινας χωριάτικες μπατανίες. Πρὸς τὸ μέρος τοῦ κεφαλιοῦ, εἰς τὸν τοίχο, ἓνα μικρὸ λυχνάρι, παραπέρα κρεμασμένο στὸν τοίχο ἓνα σακκούλι μὲ ρούχα. Μιά γαβάθα μ' ἓνα κουτάλι συμπληρώνουν τὰ ἀεπίπλα καὶ σκεύη τοῦ κελλιοῦ. Ἐκεῖ μέσα κάθεται κλεισμένος ὁ

Ὁ Λεωνίδας Τσάρας, ὁ πλούσιος καὶ εὐπρόλητος πολίτης, ὁ δημοτὸς ἀκόρετος χορηγῶν. ἔχει, φαίνεται, πρῶτος τὴν ἰδέαν καὶ ὕψησεν ἐν τῶν ψυχῶν τῆς ὀργανώσεως τῆς ληστείας τῆς Πέτρας.

χίας αὐτῶν καὶ γενναίων, ἡ ὁποία ἐν ταῦτο. εἰς τὸ ὄνομα τῶν ἐπιτησε. Αὐτοὶ ἐπρόκειτο τῶρα νὰ μὲ μιλῆσουν. Διὰ νὰ ἰδῶ αὐτοὺς εὐρισκόμουν τὸ θεῖο, αὐτὸ πρῶινὸ, ἓνα μαγικὸ ἀπριλιάτικο πρῶινὸ, εἰς τὸ Σώφρονι-στήριον Κερκυράς, τῆ βρειὰ φυλακῆ μὲ τοὺς πελωρίους τοίχους, ἡ ὁποία, κτισμένη ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς, εἴνε τέτοια, ὥστε νὰ ἔχη τὴν φήμην τῆς ἀσφαλιστέρας ἑλληνικῆς φυλακῆς. Χρεάζεται νὰ περάσω τρεῖς βαρεῖες, σιδηρόφρακτες καγκελόπορτες γιὰ νὰ φθάσω στὸ διάδρομο, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνοίγονται: — τρῶπος τοῦ λέγειν, γιὰτὶ εἴνε κατάκλειστες — οἱ βρειεῖς τριβερνίτες πόρτες τῶν κελλίων τῶν ἐν ἀπομονώσει. Κλειδαρὲς θεώρατες τίς

Γιάννης Ρετζὸς τίς ὥρες πού δὲν εἴνε ἐξω, στὸ προαύλιο, τὸ εἰδικὸν προαύλιον ὅπου βγαίνουν οἱ ἐν ἀπομονώσει μερικῆς ὥρας τὴν ἡμέρα! Τὸν κυττάζω. Μοῦ ἀποδίδει τὴν «καλημέραν», ἀκούει τὴν ἰδιότητά μου καὶ μὲ προσθλέπει στὰ μάτια. Συνήθους ἀναστήματος, ξανθός, μάλλον λεπτός, εἴνε ἔως τριάντα πέντε χρόνων. Ἡ μάσκα τοῦ ἐπιμήκης, γωνιῶδης, δὲν ἔχει καμμιά ἰδιαιτέρη ἐκφρασι. Καλοντομένος, καλοῦρισμένος, γερὸς, ἔχει τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας, εἴνε ξεκούρατος, δρασερός, καὶ ἀδικα ψάγνω νάδρω στὸ πρόσωπό του τῆ σφραγίδα τοῦ πόνου, τῆ σκληρῆ ρυτίδα πού σκάβει στὸ μέτωπο ἡ σολογῆ, τὰ στήματα ὠρῶν σκέψεως,

Τ ΑΙΡΕΤΑΙ Ο ΠΕΠΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΠΛΗΡΕΙΣ ΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΤΩΝ ΡΕΤΖΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΙΝ ΠΩΣ ΕΞΕΤΕΛΕΣΘΗ ΤΟ ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΟΝ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΠΩΣ ΛΕΙΠΟΥΝ; — ΤΙ ΛΕΓΕΙ Ο ΜΑΤΣΑΓΚΑΣ ΚΑΙ ΤΙ ΟΙ ΡΕΤΖΑΙΟΙ. — ΤΑ ΕΥΡΗΚΕΝ ΟΛΑ Ο ΚΟΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΤΑ ΕΦΑΝΕΡΩΣΕ. — ΠΩΣ ΊΑ ΕΥΡΗΚΕ; — ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ. — ΗΜΕΡΙΣ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΞΟΔΑ. — ΕΛΘΗ... ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΜΕΡΙΣΜΑ!

ΤΟΥ ΕΙΣ ΚΕ-ΚΥΡΑΝ ΕΙΔΙΚΩΣ ΜΕΤΑΒΑΝΤΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΙΟΥ ΜΑΣκ. II. ΜΟΣΧΟΒΙΤΟΥ

12ο

Τὸ ζήτημα τοῦ τί ἀπίγγαν καὶ πῶς διενεμήθησαν τὰ δέκα πέντε ἑκατομμύρια τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὰ ληστευθέντα εἰς τὴν Πέτραν ὡς ὑπάρξῃ ἐν ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ θὰ ξεμπλεγθοῦν δυσκολώτερον κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴν διαδικασίαν. Πράγματι εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ σημεῖα εἰς τὸ ὅποιον αἱ καταθέσεις καὶ αἱ ὁμολογίαι τῶν κατηγορουμένων ποῦ ἔχει εἰς τὰς χεῖράς τῆς ἡ Δικαιοσύνης—διότι δυστυχῶς ὁ Στάθης, ὁ Κώτσης καὶ ὁ Τάρας, ἀπὸ τοῦς σπουδαιότερους, λείπουν—συκροῦνται πανηγυρικῶς.

Ὁ Ματσαγκας π. χ. ἐπιμένει ὅτι τὰ χρήματα τὰ πῆραν ὅλα οἱ Ρετζαῖοι, πλὴν τῶν τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων ποῦ εἶρε καὶ κατέθεσεν εἰς τὰς Ἀρχὰς ὁ Κόλλιας ὅταν ἐδικάζετο εἰς τὴν Κέρκυραν ὁ Μερμετέης. Καθόσον ἀφορᾷ τὸ πῶς ὁ Κόλλιας τὰ εἶρεν, ὁ Ματσαγκας δέχεται τὴν ἐκδοχὴν τοῦ ἰδίου, ὅτι παρεκολούθησε τὴν μητέρα τοῦ Μερμετέη, ἥτις εἶχεν εἰδοποιηθῆ ἀπὸ τον ἰδιον περὶ τοῦ μέρους ὅπου εὑρίσκοντο τὰ χρήματα διὰ νὰ μεταβῇ καὶ τὰ παραλάβῃ. Καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἄλλα σακκίδια ὁ Ματσαγκας ἀρνεῖται νὰ δεχθῆ ὅτι ὁ Λάμπρος Στάθης μπορεῖ νὰ μὴ πῆγε νὰ πάρῃ τὰ χρήματα ποῦ εἶχε κρύψῃ ὁ ἴδιος. Ἄλλως τε ἔχει μίαν ἀκόμη ἀπόδειξιν ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ παρελήφθησαν, τὴν ἑξῆς:

Εἰς αὐτὸν τὸν ἰδιον ἐδόθησαν αἴματα χριστοπενηντάρια μὲ τὸν Γεώργιο Στάρο χαλασμένον ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, προερχόμενα ἀπὸ τὸ ἐν τῶν δύο σακκιδίων ποῦ εἶχε κρύψῃ ὁ Στάθης εἰς τὴν ρίζαν τοῦ τριχλωτοῦ βένδρου εἰς τὸ βάθος ἐνὸς λακκίσκου πλημμυρισαντος εἰτα ἀπὸ τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς. Ὁ Στάθης, φθάσας ἕως ἐκεῖ καὶ παραλαβὼν τὸ σακκίδιον αὐτὸ, θὰ ἔβριζε

τὰ ποῦ ἐφανερώσεν εἰς τὰς Ἀρχὰς. Κατὰ τὸν Ἰωάννην Ρετζον, ὁ Μερμετέης εἶχε κρύψῃ δύο σακκίδια μὲ χρήματα καὶ ὁ Στάθης ἐν τῷ σακκιδίον τοῦ Στάθης εἶνε ἐκεῖνο τῶν χρημάτων, τοῦ ὁποίου ἐν μέρος διαθραχὲν κατεστράφη. Αὐτὸ παρελήφθη ἀπὸ τοῦς Ρετζαῖους. Τὰ δύο σακκίδια τοῦ Μερμετέη ὅμως δὲν παρελήφθησαν. Δὲν ἐδόθη ἡ εὐκαιρία. Αὐτὰ, λοιπὸν, τὰ δύο σακκίδια εἶρεν ὁ Κόλλιας. Δύο ὁμοίως καὶ ὅχι ἐν δηλαδῆ ἔξ περιπέου ἑκατομμύρια καὶ ὅχι δύο ἑκατομμύρια ἑπτακοσίας χιλιάδας ποῦ ἐφανερώσεν εἰς τὰς Ἀρχὰς. Τί τὰ ἔκανε τὰ ἄλλα τρία ἑκατομμύρια ποῦ λείπουν; Ποιὸς ξέρει; Τὰ κράτησε ἴσως τᾶχει κρυμμένα πουβινά. Ἄλλὰ πάντως αὐτὸς τὰ βρήκε.

Πῶς τὰ βρήκε; Ὅχι βέβαια, ἰσχυρίζεται ὁ Ρετζος, παρεκολούθων τὴν μητέρα τοῦ Μερμετέη. Πῶς, λοιπὸν; Ἰδοὺ ὁ Διακμάντης, ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐκλήθη εἰς τὰ Ἰωάννινα διὰ νὰ ἴδῃ, ἐπιστημάνη καὶ καταδείξῃ εἰς τοὺς ληστὰς τὸ αὐτοκίνητον τῆς χρηματοποστολῆς, διὰ τοῦ ἐπίσης ὑποδίκου ἐξαδέλφου τοῦ, εἰδοποίησε τοὺς ἀδελφούς Κόλλια Χρῖστον καὶ Ἀλέξιον ποῦ εἶχε τὰ λεπτὰ ὁ Μερμετέης, ἐνεργῶν κατ' ἐντολὴν τοῦ ἰδίου, διὰ νὰ τηγαίνον νὰ τὰ πάρουν, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἠδύνατο νὰ περισφῆρωνται πρὸς τὰ ἐκεῖ, δεδομένου ὅτι πάντοτε ἐκεῖ ὄρασκον τὰ πρόβατά των. Οἱ ἀδελφοὶ Κόλλια ἐξετέλεσαν τὴν ἐντολήν. Παρέλαβον τὰ χρήματα. Τρομοκρατηθέντες βραδύτερον ἐπέφθησαν νὰ κληρωθῶν. Παρέδωκαν τὰ μισὰ εἰς τὰς Ἀρχὰς καὶ ἐκράτησαν τὰ ἄλλα. Αὐτὰ λέγει ὁ Ἰωάννης Ρετζος, τὰ ὁποῖα φασικὸ ἀρνοῦνται οἱ ἐξαδέλφοι Διακμάντη καὶ ὁ Κόλλιας.

το άλλο εκ των δύο που είχαν εν ύλη κρέψη; Αδύνατον, απαντάται...

—Μά τότε—τὸν ἐρωτῶν, ἀλλὰ τὴν ἴδιον πλοῦσιον, δὲν θὰ ἄρῃεν οὐτε τὸ σακκίδιον τοῦ Μερμεῆτη.

—Ὅχι, ἀπαντᾷ, αὐτὸ ἔχει νὰ τὸ ἄρῃεν ἦταν παρακάτω στὸ βρόμο καὶ ἦταν πῶς κίνδυνος νὰ πάη ἕως ἐκεῖ. Ἐπειτα ἔχει νὰ μὴ ἦταν μαζί με τὸ Μερμεῆτη δταν τὸ κέρμα καὶ νὰ μὴ ἦσαν ἀκριβῶς πῶς ἦταν. Ἄλλο νὰ πῆς. Μπορεῖ ὁ Κόλλιας πῶς τὸ βρήκε νὰ μὴν τὸ βρήκε παρακονοῦντας τὴ μύνη τοῦ Μερμεῆτη, ἀλλὰ νὰ πῆς καὶ νὰ τὸ πῆς ὠρμηγεμένως ἀπὸ τὸ Λάμπρο Στάθη. Ὁ ἴδιος φερόνταν νὰ πῆς. ὁ Κόλλιας ὅμως βόσκονταε πάντα ἐκεῖ τὰ πρόβατα τοῦ Μονατηρίου, μποροῦσε νὰ τριγυρίη πρὸς τὰ ἐκεῖ χωρὶς νὰ τὸν ὑποψιάζῃ κανένας, ὅσο νᾶβη τὴν εὐκαιρία νὰ πάη τὰ λεπτά.

ΤΙ ΛΕΓΟΥΝ ΟΙ ΠΕΤΖΙΟΙ ΔΙΑ ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

Ἄλλ' ἐὰν αὐτὰ βεβαίωι ὁ Ματσάγκας, διαφορετικὴ σημαντικὸς εἶνε ἡ ἡμολογία τῶν Ρετζαίων, δηλαδὴ τοῦ Πιάνη Ρετζίου, διότι αὐτὸς εἶνε ὁ ἴδιος καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὴν ὥρα ὅπως πάντως, εἰς τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆν διαδῆν τον βιάξαι. Ὁ Γιάννης Ρετζός, λοιπὸν, ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπὸ τὰ δέκα πέντε ἐκατομμύρια μόνον περὶ τὰ ἐννέα ἐκατομμύρια περιήλθον εἰς χεῖράς του, τὰ ὅποια καὶ διανεμήθησαν μεταξὺ τῶν διαφόρων μεριδιούχων τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὁ Στάθης ἔφη πῆξεν ὁ ἀναλαβὸν καὶ ἐκελεύσας τὴν περιουσιολογίαν τῶν κρυμμένων σακκιδίων καὶ τὴν παραδόντων αὐτῶν εἰς τὸν Ρετζόν. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων εἶπε πῶς λείπουν, περὶ πρὸς τρία (2.700.000) εἶνε τὰ ἀνευρεθέντα ὑπὸ τοῦ Κόλλια καὶ παραδοθέντα εἰς τὰς Ἀρχάς. Λεῖπον ἐπομένως τρία ἐκατομμύρια. Τί ἀπέμειναν αὐτὰ, πρῶτον καὶ πῶς εἶνε τὰ 2.700.000 τοῦ Μερμεῆτη, ὁ Κόλλιας, δεύτερον. Ἰδοὺ τὴν ζήτησιν ἀπὸ τὸν Ρετζόν νὰ μᾶς διακαρῆσθαι. Ἀπαντᾷ ὅτι δὲν ξεῖρει. Ἐπιμένοντες ἐν τούτοις καὶ ζητοῦμεν νὰ μᾶς πῆ τι εὐλόγηστον ἂν ἔχῃ τὸ ξεῖρει, ἀφ' οὗ ποὺ λέγει, δὲν γνωρίζει τίποτε, τοῦλάχιστον τὴν ἤκουσαν ἐκ τῶν ὑστέρων, εἰς τὰς φυλακὰς, τὸ ἔμαθον ἐποσθῆποτε, τὴ γνώμην τελοσπάντων ἔχει αὐτό.

Δέχεται νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ καὶ μᾶς πληροφορῆσῃ ὅτι «ὅπως ἄκοιτα» (ἀρνείται νὰ προσδιορίσῃ πῶς καὶ ἀπὸ ποῦ) ὁ Κόλλιας δὲν βρήκε τὰ λεπτά παρακονοῦθων τὴν μητέρα τοῦ Μερμεῆτη, οὐτε βρῆκε μὲν ὅν τὰ χρῆμα

ΠΩΣ ΕΜΟΙΡΑΣΘΗΣΑΝ Η ΜΕΡΙΣ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ

Ὅπως εἶπαμε, αὐτὰ τὰ ἐννέα περὶ πρὸς ἐκατομμύρια πῶς συνεκκεντρώθησαν εἰς χεῖράς σας, τί ἀπέμειναν; Ἐμοιράσθησαν—μᾶς ἀπήντησεν ὁ Ρετζός καὶ μᾶς ἔδωκε τὰς ἐξῆς λεπτομερείας:

Ἐν ἐκατομμύριον πεντακοσίας εἰκοσι ἑπτὰ χιλιάδας ἐπέμειν ὁ Ματσάγκας.

—Γιατί τόσα πολλά; —Γιατί, ὅπως εἶπον ὁ ἴδιος, ἔδωκεν ἓνα ἐκατομμύριον στὸν τραπεζικὸ ὑπάλληλον, Γέρουε μάλιστα καὶ ἄλλα γιὰ τὴν ἔλπεσ πῶς τοῦ εἶχε τῆς ἐνδομῆς ἐκατομμύριον! Πῆραν ἀπὸ ἐπιχειρήσεως χιλιάδας ὁ Τσάρας, ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀνδρέας Κώτσος. Πῆρε καὶ τριακόσιες χιλιάδας ὁ Γιάννης ὁ Μητροκόστας καὶ ἴσως τρία ἐκατομμύρια κρατήσῃς ὁ Λάμπρος Στάθης καὶ μεῖς οἱ δύο.

—Μὰ καλὰ, αὐτὰ τὰ ποσὰ πῶς μὲν λέγε κανόνον δια-δια περὶ πρὸς ἐκατομμύρια, ἀκριβῶς εἶς ἐνεκαθῆσες χιλιάδας. Μόνος σου εἶπες δὲ ἦσαν τὰ χεῖρα σου ἐννέα. Τί ἔμειναν τὰ ἄλλα δύο; —Ἐποσθῆκαμε. Στὴ φυγιδίκα, στὴν Ἀλεξάνια, πεκαποῦρτα, στὴ ταξιδί, στὴ Ρουμανία, ὅλο μῆς ἐξοδεύκαμε. Ἦσπερα ἦταν καὶ πολλὰ χυλαμμένα ἀπὸ τὴν ὑγρασία.

—Ἐστὸ ἀλλὰ γιὰ τί ἡ διανομὴ εἶνε τόσῳ παραδῆν; Γιατί ὁ Κώτσος, ὁ Τσάρας, ὁ Βασιλεὺς πῆραν ἀπὸ 700 χιλιάδας, ὁ Ματσάγκας μόνον 500 καὶ ὁ Μητροκόστας λιγώτερα ἀπὸ ὅλους, μόνον τριακόσιες χιλιάδας; —Στὸ Ματσάγκας εἶχαμε πῆ νὰ δώσῃ λιγώτερα στὸν τραπεζικὸ ὑπάλληλον καὶ νὰ κρατήσῃ καὶ αὐτὸς 700 χιλιάδας. Στὸ Μητροκόστα δώκαμε λιγώτερον γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν. Δὲν εἶχαμε ἄλλα δταν βγήκα στὸ βρόμιον πῶς τοῦχαμε παρρηγιεῖν καὶ ἀνεκμωθήκαμε, δταν ἤμαστε φυγιδίκοι. Τοῦ δώκαμε τότε αὐτὰ καὶ τοῦχαμε δτι θὰ τοῦ δίνκαμε καὶ ἄλλα ὅσα ἀνάκαμα τὸ λογαριασμὸν δτι ἐκακωθῆκαμε, ἀφ' οὗ λέγαμε τὴν ἐξοδα θὰ γένοινταν καὶ τὴν ὑπόμεινε καθαρὸ γῆμα γιὰ τὴ μοιρασίαν νὰ πάη ὁ καθένας.

—Ὅπως βλέπετε, ἐκράτησαν ὅλοι οἱ κανόνες. Ἐπρεπε νὰ ἐκπεσθῶν πρῶτα τὰ γενικά ἐξοδα ἀπὸ τὸ ἀκαθάριστον προῖον τῆς ἐπιχειρήσεως δὲ νὰ διανεμηθῇ τὸ ὀρεκτικὸν μέρος. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ρετζαῖοι, οἱ διευθύνοντες σύμβουλοι τῆς ἐπιχειρήσεως, δὲν νειμον εἰς τοὺς μετόχους... προσφρι-

νὸν μέρος, κρατοῦντες οὐχ ἦσαν αὐτοὶ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος.

ΤΑ "ΒΡΕΜΜΕΝΑ," ΠΩΣ ΕΓΙΝΕΝ Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΑ ΒΑΖΑ ΜΕ ΤΟ ΓΛΥΚΟ

Ἐνοεῖται δτι οὐτε ὁ Ματσάγκας, πῶς ὀλιγώτερον ὁ Μητροκόστας, οὐτε ὁ Βασιλεὺς δέχονται αὐτὴν τὴν ἀποφίν, ὅπως θὰ ἔδομεν ὀριότερον, ἐξοδεύοντες τοὺς ἰδίους. Μόνον ὁ Ματσάγκας ὁμολοεῖ δτι ἔλαβεν ἐν ὄλῳ περὶ τὰς 150 χιλιάδας δραχμῶν δτι ἐξοδα του, χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοὺς Ρετζαῖους εἰς διαφόρους ἀποστολάς δταν ἦσαν φυγιδίκοι καὶ δὲν νὰ δώσῃ ἀπὸ τὰ χρήματα αὐτὰ ἐν ποσῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ρετζαίων. Προσθέτει μάλιστα, ὅπως εἶπομεν καὶ ἄλλαχού, δτι περὶ τὰς 35.000 δραχμ. ἐκ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ ἦταν καταστραμμένα. Ὅπως εἶπες ὁ Ἰωάννης Ρετζός ἐπιμένει βεβαίως τ' ἀνωτέρω, καθορίζει δτι ἀκαταμωμένα ἀπὸ τὴν ὑγρασία ἦσαν αἶμα μὲ 400.000 δραχμῶν καὶ δὲν νὰ ἀποδείξῃ δτι δὲν τὸν αὐτὸν του, τὸν ἀδελφόν του Θάμιον καὶ τὸν Λάμπρον Στάθην ἐκράτησε μόνον τὸ ποσὸν πῶς λέγει, τρία ἐκατομμύρια δραχμῶν—ἀκριβῶς 2.700.000—προβάλλει: τὸ ἐπιχειρήμα δτι αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ποσὸν εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἠλλαξεν εἰς ἐξοδα νομίσματα, δολλάρια κατὰ προτιμητικὴν καὶ γαλλικὰ γράμματα. Καὶ εὐχνομεν ἔστω εἰς τὸ σημεῖον τοῦ πῶς ἔγινεν ἡ ἀλλαγὴ αὐτή. Ἐδῶ ὁ Ρετζός εἶνε ταχέστερος καὶ οἱ ἡμολογῶντες ἐπιβεβαιούντα. Τὰ χρήματα τὰ ἠλλαξεν δὲν τοῦ Τσάρα, εἰθόντος ἐπὶ τούτῳ εἰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ διέμεινε ἐπ' ἀρκετὸν, καταλύων εἰς τὸ παρὰ τὴν Ὀμόνοϊαν ξενοδοχεῖον ἡ «Παλλία». Ὁ Τσάρας ἠλλαξεν τὰ νομίσματα δὲν διαφόρων χρηματομεσιῶν, εἰς ἐκ τῶν ὀποίων, ὁ κυριώτερος, εἶνε ὁ κρατούμενος ἐν ὑπόδικος χρηματομεσιῆς Παπαϊωάννου. Δι' ἀρράλειον ὁ Τσάρας, δταν ἔργον ἀρχόμενος ἐδῶ, δὲν παρέλαθε μὲθ' αὐτοῦ τὰ χρήματα

πρὸς ἀλλαγὴν. Τὰ χρήματα τοῦ σταλῆσαν ὀριότερα εἰς δύο βάζα: Μία δόσις ἦτο ἡ μεταφερθεῖσα εἰς τὸν Βασιλεὺς, τὸν ὅποιον οὐδεὶς πομπέετο. Εἰς αὐτὸν ὁ Ρετζός ἔδωκεν ἐν δέμα χρητονομημάτων, ἄξις ἐνὲς ἐκατομμυρίου. Ὁ Βασιλεὺς, μετῆρσε τὸ χρηματόδεμα ἐνταῦθα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τὸν Τσάραν πῶς τὸ παρέδωκε καὶ ἔργον ἐπανεῖθῶν εἰς Ἰωάννινα.

Ἡ ἄλλη δόσις, μεγαλειότερα, ἀνήρχετο εἰς 1.800.000 δραχμῶν. Αὐτὴν τὴν μετῆρσαν ἐδῶ ὁ Ντούλης Τσάρας, φοιτητῆς, ἀνεψιὸς καὶ κηδεμονοῦμενος τοῦ Τσάρα. Τὰ χρητονομηματα εἶχον τοποθετηθῆ εἰς δέματα ἐνὲς δοχείου ἐκ τεσσάρων μὲ γλυκὸ! Ὁ φοιτητῆς Τσάρας ἔφερε 10 τέτοιους τεσκεῖδες, τοὺς ὅποιους τὴν ἴδιαν ἐπέραν τῆς ἀφιξέως του μετῆρσαν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Κάποιος συμφοιτητῆς του μάλιστα παρατυχῶν, μολὲς εἶδε τόσο γλυκὸ, ἀπεπαρήθη ν' ἀνοίξῃ ἓνα βάζον εἰς τὴν φάση καὶ ἐξεπλάγη μολὲς εἶδε τὴν σπουδὴν μεθ' ἧς ὁ Τσάρας τὸν ἠπόδισε, προσκατιθεὶς δτι δὲν ἦταν ὄλιγα δικά του καὶ δτι τὴν ἄλλη μέρα θὰ τοὺς ἄνοιγε ὅλους δὲν νὰ εὐχρ ποιῶι εἶχον γλυκὸ ροδάκινον, διότι αὐτοὶ μόνον ἦσαν δικαῖοι του.

Τὴν ἐπῆρσον ὁ συμφοιτητῆς του ἀντελήθη δτι ἀπὸ τοὺς δέκα τεσκεῖδες ἔλειπον οἱ ἐπτά. Εἶχαν μείνη μόνον τρεῖς, οἱ ὅποιοι ὄντως εἶχον ροδάκινον. Τὴν νύκτα ὁ μικρὸς Τσάρας, τὸν ὅποιον ἡ ἰδιότης τοῦ φοιτητοῦ δὲν ἠμπούδα νὰ γίνῃ κλεπτικῶς δέχας, εἶχε κάμη τὴν διαλογὴν τῶν τεσκεῖδων πῶς εἶχαν τὰ χρήματα καὶ ἄμα τῆ ἔφ ἔσπεσε νὰ τοὺς μεταφέρῃ καὶ τοὺς παρέδωκε εἰς τὸν ἄξιον θεῖόν του.

Αἴτιον: Αἱ κάθοδοι εἰς τὰ μνηματα.— Πῶς συνεννοῦντο οἱ Ρετζαῖοι μετὰ τοὺς ἀνθρώπους του. —Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ Ματσάγκας καὶ τοῦ Βασιλεὺς.— Οἱ μεταστροφῆς περιπέται τοῦ μεγαλοπύρου Νιτσίδη.

Εντοπίστε τη σκηνή στο δωμάτιο του φοιτητή, όταν παραλίγο να αποκαλυπτόταν η πρωτότυπη κρυφώνα μέρους των κλεμμένων χρημάτων.

ΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ «ΕΘΝΟΥΣ»

ΑΙΡΕΤΑΙ Ο ΠΕΠΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

ΠΛΗΡΕΙΣ ΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΤΩΝ ΡΕΤΖΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΙΝ ΠΩΣ ΕΞΕΤΕΛΕΣΘΗ ΤΟ ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΟΝ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ

Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟΝ. — Η ΦΟΒΕΡΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ... «ΕΜΠΟΡΟΥΣ». — ΟΙ ΡΕΤΖΑΙΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ. — ΠΩΣ ΕΜΟΝΟΠΩΛΟΥΝ ΤΑΣ ΒΟΣΚΑΣ. — Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΗΤΡΟΚΩΣΤΑΙΟΥΣ. — Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ. — Η ΡΗΞΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ... ΒΑΡΩΝΩΝ. — ΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

**ΤΟΥ ΕΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΝ ΕΙΔΙΚΩΣ ΜΕΤΑΒΑΝΤΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. Π. ΜΟΣΧΟΒΙΤΟΥ**

27ον

Καὶ ὁ Μητροκόστας μᾶς δίδει μίαν εἰκόνα τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελεῖ καὶ ἀναίεται ἡ κτηνοτροφία εἰς τὴν Ἠπειρὸν καὶ πῶς οἱ ἀτυχεῖς ποιμένες, αἰώνια θύματα ἀπηνόου ἐκμεταλλεύσεως, κατανατῶν ἐργάζονται σὰν σκλάβοι δι' ὀλίγους μεγαλοκτηνοτρόφους, τοὺς περιφήμους «ἐμπόρους». Ἄλλ' ὡς ἀφήσωμεν πρῶτον τὴν ἐπιλήρη ὁ Μητροκόστας. Θὰ δώσωμεν ἔπειτα τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως.

—Εἰς τὴν Ἠπειρὸν, λοιπὸν, μᾶς λέγει ὁ Μητροκόστας, εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ κτηνοτροφία εὐρίσκεται εἰς χειρὸς ὀρέων σκηνητῶν, οἱ ὁποῖοι ὀδηγοῦν τὰ ποιμνία τῶν τῶν μὲν χειμῶνα εἰς τὰ «ξεχειμαδιά» πρὸς παραχειμασίον εἰς τὰς περιοχὰς Ἀρτης, Πρεβέζης, Φιλιππιάδος, τὸ δὲ θέρος εἰς τὰ «ξεκαλοκαίρια» ἀναρχόμενοι ἵνα παραθερίσων εἰς τὰ βορείως καὶ βορειοανατολικῶς τῶν Ἰωαννίνων ὄρη. Τόσον εἰς τὰ ξεκαλοκαίρια, ὅσον καὶ εἰς τὰ ξεχειμαδιά, οἱ κτηνοτρόφοι βόσκουν τὰ ποιμνία τῶν εἰς βοσκοτόπους ἀνήκοντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας καὶ ἐνοικιαζόμενους παρ' αὐτῶν εἰς τοὺς κτηνοτρόφους διὰ πλειοδοτικῶν διαγωνισμῶν δημοσίων. Οἱ κτηνοτρόφοι διὰ τὴν πληρώσειν τὸ ἐνοίκιον τῶν βοσκοτόπων τῶν, ὡς καὶ διὰ τὰ ἄλλα τῶν ἐξοδα ἄλλως τε, δανείζονται χρήματα παρὰ τῶν διαφόρων τυρεμπόρων, μεθ' ὧν ἐργάζονται, προπωλοῦντες εἰς αὐτοὺς τὰ προϊόντα τῶν ποιμνίων τῶν, τὸ γὰρ καὶ τὰ μαλλιά.

ρον πλουτίζει, τότεν περισσότερα μετὰ διαθέτει καὶ τότεν περισσότερους μικροκτηνοτρόφους συγκατατρῶνε: παρ' ἐαυτὸν, «προστατεύει:» — νὰ σοὺ πτύχη προστασίη! — δηλαδὴ ὑποδουλῶνε. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν ἐν Ἠπειρῷ μερικαὶ οἰκισθένται πραγματικῶν φεουδαρχῶν τῆς κτηνοτροφίας, ἰδιότυποι σύγχρονοι βαρῶν: τῆς ὑπαίθρου, ὅπως ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὑπέφερον ἡ Εὐρώπη εἰς τὴν σκοτεινὴν ἐποχὴν τοῦ μεσαίωνα. Ἔτσι: π. γ. ἐδημιουργήθησαν —κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην — οἱ Μητροκοσταῖοι καὶ οἱ Μπιτουλαῖοι.

ΟΙ ΡΕΤΖΑΙΟΙ ΦΕΟΥΔΑΡΧΑΙ ΜΟΝΟΠΩΛΟΥΝ ΤΑΣ ΒΟΣΚΑΣ

—Ἄλλ' οἱ Ρετζαῖοι εἰ ἀναμειγνύονται εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν;
—Ἰσοῦ: Ἀπὸ ὅλων αὐτοῦς τοὺς κτηνοτρόφους οἱ Ρετζαῖοι, ἔταν ἦσαν «στὸ κλαρί», εἶχαν πάρε: τὸ «χαράτσι». Δὲν τὸ εὐρίσκαν ὅμως ἀριστόν. Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξακλουθήσων εἰσπράττοντες τὸ χαράτσι καὶ μετὰ τὴν ἀμνηστίαν τῶν, ὡς τυρέμποροι ὅμως πλέον ἐκμεταλλεῦόμενοι, ληστεύοντες πάλιν τοὺς χωρικοὺς, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὸ νόμον πλέον αὐτῆ τὴν φορά. Ἦρχισαν λοιπὸν νὰ προσέρχωνται εἰς τὰς πρὸς ἐνοικίαν τῶν βοσκοτόπων τῶν διαφόρων κοινοτήτων δημοπρασίας ὡς πλειοδότοι. Πανίσχυροι ληστὰὶ τρομοκρατήσαντες τὴν Ἠπειρὸν καὶ ἤδη φεουδοὶ τῆς τάξεως — διότι ἡ ἀλήθεια εἶνε αὐτῆ: ἐτι

—Είς τί τιμάς ;
—Είς τήν τιμήν ποῦ «θὰ κοπή» εἰς τήν ἀγοράν μὲ 10—20 λεπτά λιγώτερο, πρὸς ὄφελος τοῦ ἐμπόρου, διὰ τὸν τόκον τῶν χρημάτων του ποῦ τοῦς προκαταβάλλει ὡς δάνειον. Αὐτὸ γίνεται τὸ καλοκαίρι διὰ τὰς θερινὰς καὶ τὸν χειμῶνα διὰ τὰς χειμερινὰς βροχὰς.

—Διαρκῶς λοιπὸν εἶνε χρεωμένοι οἱ σικηνίται εἰς τοὺς τυρεμπόρους, οἱ ὁποῖοι, φυσικῶς, τοὺς ἐκμεταλλεύονται...

—Ἐμπόριον εἶνε καὶ αὐτὰ εἶνε αἱ συνήθειαι τοῦ τόπου. Ἄλλως τε πῶς ἄλλοιῶς θὰ ζούσαν καὶ θὰ συνετηροῦντο οἱ κτηνοτρόφοι εἰς αὐτὰ τὰ δύσκολα ἔτη, καταστάντα δυσκολώτερα δι' αὐτοὺς λόγῳ τῶν ἐπιζωοτιῶν ;

Η ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΟΙ ΜΟΝΤΕΡΝΟΙ ΒΑΡΩΝΟΙ

Ποία εἶνε ἡ πραγματικότητα, ἡ τόσον λιτωῶς συγκαλυπτομένη μὲ τὴν φράσιν «ἐμπόριον εἶνε καὶ αὐτὸν» τοῦ Μητροκώστα, εἶνε εὐνόητον. Οὐαίτοι «ἐμπόριον», κατ' ὄνομα, πράγματα: τοτογλύφοι, ἀπομυζοῦν ἀνήλεως τοὺς δυστυχεῖς χωρικοὺς. Ἴδου πῶς συμβαίνει τὰ πράγματα:

Ἐνας «τσέλιγκας» —ἔχω π. γ. 200—300 πρόβατα δικὰ του — κατὰβάνει νὰ μονοπωλῇ τὰ προϊόντῃ ἄλλων μικροκτηνοτρόφων, ἐλαχίστων κατ' ἀρχὰς. Πλουσιώτερος αὐτὸς ἀπὸ αὐτοῦς, ἔχει περισσότερα μῆσα, μεγαλειότερα κινδρὰ, ὀλίγα χρήματα διαθέσιμα. Δανεῖζει εἰς τοὺς μικροὺς διὰ τὰς βροχὰς, δανεῖζει «γὰ καλομπόνι» τὸν χειμῶνα. Πρὸς ἐξόφλησιν παραλαμβάνει τὸ γάλα, τὰ κηλλιά, τὰ ἀρνιά τὴν ἀνοιξίαν. Εἰς τιμὰς δὲ ἐξουτελιστικὰς. Τὰ δάνεια τὰ χρηγεῖ μὲ τόκους φαινομενικῶς ἀσημάντους —τί εἶνε 20 λεπτά τὴν ὀνὰ λιγώτερο ἀπὸ ὅ,τι ἔχει, πράγματι, τὸ γάλα ; —πράγματι ἀγρίως τοκογλυφικῶς Συνέπεια ; Οἱ μικροκτηνοτρόφοι εἶνε πάντα χρεωμένοι καὶ ἐργάζονται διαρκῶς διὰ τὸν τσέλιγκαν, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ πλουτίζει καὶ ὅσον περισσότε-

τότε ἀρχηγοὶ τῆς τάξεως δὲν ἦσαν αἱ ἀρχαί, ἀλλὰ οἱ Ρετζαῖοι — πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ μένουσιν διαρκῶς καὶ χωρὶς κανένα συναγωνισμὸν πάντοτε οἱ τελευταῖοι πλειοδῶται ; Ποῖος κτηνοτρόφος θὰ ἐτόλμα νὰ συναγωνισθῇ ἐν θημὶ ρασίᾳ τοῦς Ρετζαῖους καὶ νὰ πάρῃ λιθάδι ἀπ' αὐτοῦς, δεδομένου, ὅτι ἠδύναντο ἀμέσως νὰ τὸν ἐκτοπίσεν ὡς ληστοτρόφον δι' ἑνὸς σημειώματός των, δι' οὗ θὰ τὸν ὑπεδείκνυσεν εἰς τὰς ἀρχὰς ὡς τοιοῦτον ;

Μήπως δὲν ἔλεγαν φανερά —ἦτο ἄλλως τε ἡ ἀλήθεια — ὅτι ἦρκει ἐν τῶν σημείωμα πρὸς τὰς ἀρχὰς διὰ νὰ ἐκτοπισθῇ εἰς τὴν Ἄνδρον, τὴν Θήραν ἢ τὴν Τήνον οἰοσθήποτε κατοικῶς τῆς ὑπαίθρου ὡς ὑποπτος ληστοτρόφος ; Ἐπαίρναν λοιπὸν ἔτσι γὰ ἕνα κομμάτι φωνὴ τὰς καλλιτέρας βροχὰς, κἀμνοντες σχεδὸν μονοπωλίῳ των ὅλους σχεδὸν τοὺς βιολογικοὺς, θηλασθῆ ὄλον τὸ γάλα τῆς Ἠπείρου, δεδομένου ὅτι διέθετον καὶ ἀφθονὰ χρηματικὰ μέσα, περιουσίαν ποῦ εἶχον συλλεῖξῃ ἐκ τῶν προηγουμένων ληστεσιῶν των.

Η ΡΗΞΙΣ ΤΩΝ ΡΕΤΖΑΙΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΗΤΡΟΚΩΣΤΑΙΟΥΣ

Μονοπωλοῦντες οὕτω τοὺς βροκιστοὺς εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῶν κτηνοτρόφους, οἱ ὁποῖοι προτήρουντο πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐζήτουν νὰ ὑπεννοικιάσσουν τὰ λιθάδια, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν προπώλησιν τοῦ γάλακτος καὶ τῶν ἐρίων, οἱ Ρετζαῖοι ἔλεγον:

—Θέλεις τὴν τάδε βροχή ; Θὰ τὴν πάρῃς 50,000 δραχμὰς (ἐνῶ αὐτοὶ τὴν εἶχον ἐνοικιάσει εἰς τὴν θημοπρασίαν ἀντὶ 20 ἢ 30 γιλιάρδων ἐπειδὴ δὲν παρουσιάζοντο ἐν ὄψεσιν ἄλλοι πλειοδῶται) καὶ θὰ μᾶς δίνῃς καὶ τὸ γάλα μὲ 30 λεπτά τὴν ὀνὰ, παρακάτω ἀπὸ τὴν τιμὴν ποῦ «θὰ κοπή».

Οἱ κτηνοτρόφοι, μὴ δυνάμενοι νὰ διαφύγουν διότι οἱ Ρετζαῖοι εἶχαν, ἂν ὄχι ὄλας, τὰς καλλιτέρας πάντως βροχὰς, ἀναγκαστικῶς ὑπέκυπτον.

☒

Ποιες πληροφορίες μπορεῖ νὰ ἀντλήσει ἓνας ἐρευνητὴς ἀπὸ τὴν κατάθεσιν τοῦ Μητροκώστα σχετικά με τὴν οικονομικὴ ἐκμετάλλευσιν τῶν βοσκῶν τῆς Ἠπείρου ἀπὸ τοὺς μεγαλοκτηνοτρόφους καὶ ἐμπόρους;

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΟΥ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

ΡΕΤΖΑΙΟΙ, ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ὁ διαβόητος Παπαγιάννης, οἱ Ρετζαῖοι καὶ ἄλλοι λησται, ἔχοντες ἐπίσημον ἐντολήν, διαλύουν ἐν σύνταγμα, εἰς τὴν θῆσιν ὅπου σήμερον ἐγινεν ἡ ληστεία, αἰχμαλωτίζουν τοὺς ἀξιωματικούς, τοὺς μεταφέρουν δεσμίους εἰς Ἰωάννινα, καὶ τοὺς πτύουν ἐν μέσῃ πλατείᾳ.

ΟΙ ΡΕΤΖΑΙΟΙ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΟΥΝ ΤΟΝ ΚΑΦΑΝΤΑΡΙΚΟΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΝ, ΚΑΤΟΠΙΝ ΟΜΩΣ ΠΡΟΣΧΩΡΟΥΝ ΕἰΣ ΤΗΝ «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ», ΤΟΥ κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΟΙ ΛΗΣΤΑΙ ΕΧΟΥΝ ΑΔΕΙΑΝ ΟΠΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΠΑΝΟΠΛΟΙ, ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΑΡΧΑΙ, ΚΟΜΜΑΤΑ, ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ, ΜΕΤΕΧΟΥΣΑΙ ΤΩΝ ΣΚΑΝΔΑΛΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 8 Ἰουλίου. (Τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς «Καθημερινῆς»).— Ἡ Ἠπειρος ληστοκρατεῖται. Τοῦτο δὲν σημαίνει, ἢ δὲν σημαίνει ἀπλῶς, ὅτι διαπράττονται ληστείαι ἐν Ἠπείρῳ. Σημαίνει ὅτι πραγματικοὶ αὐθένται τῆς Ἠπείρου, νεμόμενοι τὴν χώραν διὰ παντὸς μέσου, εἶνε οἱ λησται—καὶ πρῶτοι μεταξὺ αὐτῶν οἱ Ρετζαῖοι.

Αἷτιοι τοῦ κακοῦ εἶνε: πλεῖστοι ἐκ τῶν κατὰ καιροῦς Ἀρχῶν, αἱ κατὰ καιροῦς Κυβερνήσεις καὶ τὰ διάφορα βενιζελικὰ κόμματα

Ἡ Ἠπειρος φαίνεται ὅτι εἶδε, καὶ γνωρίζει σχετικῶς καταπληκτικὰ πράγματα. Καὶ σήμερον, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς τελευταίας ληστείας, τὰ ἀφηγεῖται.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν ληστείαν καὶ τὰς πρὸς δίωξιν τῶν ἐνόχων ἐνεργείας, ἄς σημειωθῇ ὅτι ὁ πληθυσμὸς ἔχει σοβαρὰς ἀφορμὰς ν' ἀμφιβάλλῃ ἂν αἱ ἐνεργεῖαι αὗται θὰ καταλήξουν εἰς τιμωρίαν τῶν ἐνόχων. Τοῦτο δὲ διὰ δύο λόγους:

Πρῶτον διότι κυριώτατοι συντελεσταὶ τῆς ληστείας ἐξηφανίσθησαν ἤδη, καὶ εἶνε ἀπίθανον νὰ εὐρεθοῦν, ἐπειδὴ ἔχουν καὶ μέσα πολλὰ, καὶ ἡ ἐπιρροὴ τῆς φοβερῆς των προσωπικότητος εἶνε ἕως ἰσχυροτέρᾳ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Κράτους.

συναθλητὰς των ὡς καὶ ἄλλους ἀναλόγους παραγοντας τῆς τότε καταστάσεως.

Αἱ προσωπικότητες τῶν Ρετζαίων ἐμεγαλώθησαν ἔκτοτε.

ΠΕΡΙΜΑΧΗΤΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Κατὰ τὰς ἐκλογάς, ὅταν ὁ πολὺς πολιτευτὴς Ἰωαννίνων κ. Καγιᾶς—τοῦ ὅπου οἱ δεσμοὶ μετὰ τῶν ληστῶν τόσον ἔχουν σκανδαλίσει καὶ αὐτὴν τὴν βενιζελικὴν Συνέλευσιν—προσελήφθη εἰς τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν κ. Γ. Καφαντάρη, πρώτη ἐνέργεια τοῦ Καγιᾶ ὑπῆρξε νὰ στείλῃ ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ληστὰς Ρετζαίους, παρακαλῶν νὰ ὑποστηρίξουν τὸν βενιζελικὸν συνδυασμὸν.

Κατόπιν ὁ κ. Καγιᾶς ἀπεσκήρτησεν ἀπὸ τὸ καφανταρικὸν κόμμα καὶ μετέστη εἰς τὴν «Δημ. Ἐνωσιν» τοῦ κ. Παπαναστασίου. Οἱ Ρετζαῖοι, μὴ εἰδοποιηθέντες ἐγκαίρως διὰ τὴν μεταπήδησιν, ἐξηκολούθησαν «ἐργαζόμενοι» ὑπὲρ τῶν καφανταρικῶν. Τότε ὁ κ. Καγιᾶς διεμαρτυρήθη εἰς τὸν στρατηγὸν Μάρκου «διὰ τὴν σκανδαλώδη ἀνάμιξιν τῶν ληστῶν εἰς τὰς ἐκλογάς».

Δεύτερον διότι—ὅπως τοῦλάχιστον φοβεῖται ὁ πληθυσμὸς—δὲν θὰ λείψουν ἕως ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ θυσιάσουν εἰς διαφόρους σκοπιμότητας τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρέσεως καὶ τιμωρίας ὅλων τῶν ὑπευθύνων τοῦ ἐγκλήματος τῆς Πέτρας.

Αὐτὸ ἰδίως, τὸ τελευταῖον, φοβεῖται ὁ ἠπειρωτικὸς πληθυσμὸς.

Εἶπομεν ὅμως ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ Ἡπειρος ληστοκρατεῖται, καὶ περὶ τῆς ληστοκρατίας ταύτης ὁμιλεῖ ὁλόκληρος ἡ χώρα.

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ

Τῆς ληστείας βασιλεῖς ἐν Ἡπειρῷ εἶνε οἱ διάβοητοι Πετσαῖοι, κατὰ γενικὴν πεποιθήσιν ἀρχηγοὶ καὶ τοῦ ληστρικοῦ ἐγκλημάτων τῆς Πέτρας.

Ὅτι συνέβη ἐν σχέσει πρὸς τοὺς Πετσαῖους ἐκ μέρους ἀρχῶν, καὶ ἐπισήμων, καὶ Κυβερνήσεων, καὶ κομμάτων, θὰ ἦτο ἰκανὸν νὰ στιγματίσῃ τὴν Ἑλλάδα, ἐν δὲν εἶχαμεν παύσει νὰ ἐδρῆσκωμεν ἀξίας στιγματισμοῦ πράξεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἄλλοτε ἀνήκουστοι :

Ὅταν ἐξεργάσῃ τὸ κίνημα Λεοναρδοπούλου ἐν σύνταγμα, στασιάζουν, ἐξεκίνησεν ἐκ Πρεβέζης διὰ νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῶν Ἰωαννίνων. Τὸ 24ον πεζικόν.

Ὁ ἐδῶ στρατηγὸς συνεκάλεσε τότε ὅλους τοὺς ὀπλαρχηγούς, τὸν πολὺν ἠγούμενον Παπαγιάννην, τοὺς Πετσαῖους, καὶ ἄλλους, καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπιπέσουν κατὰ τοῦ συντάγματος.

Πράγματι ὅλαι αἱ ποικίλαι δυνάμεις, αἵτινες συγκεντρώθησαν ὑπὸ τοὺς ὡς ἄνω παράγοντας, ἐπέπεσαν κατὰ τοῦ συντάγματος παρὰ τὴν Πέτραν, τὴν θέσιν δηλαδὴ ὅπου ἐτελέσθη ἡ τελευταία ληστεία. Τὸ σύνταγμα κατὰ τὸ πλεῖστον διελύθη καὶ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ ἠχμαλωτίσθησαν. Οἱ αἰχμάλωτοι μετεφέρθησαν δέσμοι ἐδῶ ἀπὸ τοὺς ἀτάκτους ὑπερασπιστὰς τοῦ πλαστηρικῆς καθεστῶτος καὶ ἐν μέσῃ πλατεῖᾳ οἱ ἀξιωματικοὶ περιῦβρίζοντο καὶ ἐπτόντο, δημοσίᾳ, ἀπὸ τοὺς Πετσαῖους καὶ τοὺς λοιποὺς

Ὁ στρατηγὸς ἐκάλεσεν ἀμέσως εἰς ἀπολογίαὶν τὸν διοικητὴν τῶν καταδιοικητικῶν ἀποσπασμάτων ταγματάρχην Λουτσάλην. Αὐτὸς ὅμως, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως, ἐπέδειξε τὴν πρὸς τοὺς ληστὰς προεκλογικὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ τούτου τοῦ διαμαρτυρομένου κ. Καγιᾶ, τὴν ὁποῖαν εἶχε κατορθώσει νὰ προμηθευθῇ ἐμέσως ἀπὸ τοὺς Πετσαῖους.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΜΝΗΣΤΕΙΑΝ

Πόσον ὑπεστηρίχθησαν ἔκτοτε οἱ Πετσαῖοι εἶνε γνωστόν. Πρὶν ἀμνηστευθῶν καὶ τυπικῶς ἡ «Δημοκρατικὴ Ἐνωσις», ἡ ὁποία τοὺς εἶχε πλέως προσεταιρισθῆ, ἠπειλήσεν ὡς ὀλιγορούσαν τὴν τότε Κυβέρνησιν μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ «ὑπομονὴ τῶν Πετσαίων ἐξηντλεῖτο».

Ἡ ἀμνηστευσις, σημειωτέον, ἐγένετο κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον : Εἰς Ἰωάννινα ἀπεστάλη αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς κ. Παναγιωτόπουλος διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τοὺς Πετσαῖους τὴν ἄμνηστευσίν των !

Ἐκτοτε οἱ Πετσαῖοι εἶνε οἱ πραγματικοὶ ἀθένται τῆς Ἡπειροῦ, ἀπῆλκον δέ, αὐτοὶ καὶ οἱ λοιποὶ λησταί, ἀκατανοήτου εὐνοίας ἐκ μέρους τῶν Ἀρχῶν. Παράδειγμα : Ἐνῶ διάφοροι φιλήσυχοι πολῖται, ζητήσαντες, ἀποδεδειγμένως διὰ λόγους ἀμύνης, ἀδειαν ὀπλοφορίας, δὲν τὴν ἔλαβον, ὅπως δὲν ἔδωκαν αἱ Ἀρχαὶ ἀδειαν ὀπλοφορίας καὶ εἰς ἀνωτάτους ἀποτάκτους καὶ ἀποστράτους ἀξιωματικούς, οἱ Πετσαῖοι εἶχον ἀδειαν ὀπλοφορίας, καὶ ἔφερον πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν τὸν ὀπλισμὸν των.

Αἱ Ἀρχαὶ ὑποκλίνονται πρὸ τῶν Πετσαίων καὶ τοὺς ὑπακούουν σκανδαλωδῶς, ὑποκύπτουσαι εἰς κάθε ἀξίωσίν των. Αἱ Κοινότητες τοὺς τρέμουν. Κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐνοικίασαν ὅλα σχεδὸν τὰ λειβάδια τῶν Κοινοτήτων ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ καὶ τὰ ὑπενοικίασαν ἀμέσως εἰς πενταπλασίαν τιμὴν, κερδίσαντες οὕτω, «χέρι μὲ χέρι», ἐν καὶ ἡμισυ ἑκατομμύριον δραχμῶν.

Χ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ

ΣΚΛΗΡΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ ΔΙΑ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Οι χωρικοί έχουν μεγαλειότεραν εμπιστοσύνην πρὸς τὴν δύναμιν τῶν ληστῶν ἢ πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ Κράτους.— Πῶς ἡ ἀνάγκη δὲν ἐπέτυχε οὐδὲ μίαν περὶ ληστοῦ πληροφορίαν.— Ὑπέρχεν ληστρικὴ ἀγάνωσις ἐδρεύουσα εἰς Ἰωάννινα.— Μία συνάντησις ἰδιωτῶν καὶ ἀξιωματῶν πολλὰ μαγευροῦσα.— Ἡ συνεργασία ληστῶν καὶ πολιτευομένων.— Τί ἤλπιον οἱ Ἡπειρώται ἐκ τῆς εἰσαγγελίας τοῦ Κράτους.— Ἡ ἀποκαρδίωσις.

ΤΟΥ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ ΑΠΕΣΤΑΔΜΕΝΟΥ ΤΗΣ "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ"

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 14 Ἀπριλίου (Γαυδρομικῶς).— Συνεχίζω τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ διαρρηθέντος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἐγκλήματος τῆς Πέτρας μῦθου. Εἰ ὡς ἐν ἀνέστου ποίον ἐπῆγε τὸ ἔργον τῶν καταδικωτικῶν ἀρχῶν τ.λ. ποίον τὸ ἔργον τῆς Ἀνακρίσεως. Ἀλλ' ὡς ἐλέγη, ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ μῦθου, εἶπε καὶ εἶτε ὡν κεφάλαιον, τὸ κεφάλαιον τῶν ὄσων ἐξ ἀλόγως τοῦ φρικώδους ἐγκλήματος ἀπεπιδιώθησαν ἀληθείων. Πόσας τραγικὰς πραγματείας ἀληθείας δὲν ὄννησαν ἀμὲν καθ' ἡμέραν, ἐπὶ εἰς ὅλοκλήρον μῆνα!

Ἰσού, γιὰ ἑκάστη χωριότη :

Οἱ χωρικοὶ ἔχουν μεγαλειότεραν

ἐμπιστοσύνην πρὸς τοὺς ληστὰς

Ἄ λ ῆ θ ε ι α π ρ ῶ τ η : Ὁ λόκληρος ἢ Ἡπειρὸς εὐδοίεται εἰς τὴν οἰαθεσίαν τῶν ληστῶν, ὅχι τόσο διότι οἱ λησταὶ εἶνε ἰσχυρότεροι τοῦ ὀργανωμένου Κράτους, ὅσον διότι ἀπειλεῖ ἀποτοὺς χωρικούς της βλαπθῶν ἢ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν τοῦ Κράτους ὅπως ἐπιβῆν τὴν τάξιν εἰς τὴν χώραν τῶν. Τῆς ἀληθείας αὐτῆς ἀπόδειξις τραοὺ τῆς εἶνε ἡ δυσπιστία μετ' ἧς οἱ χωρικοὶ ἀποβλέπουν πρὸς τὴν καταδικωτικὴν ἀρχὴν καὶ ἡ προσπαθεία τῶν ὅπως μὴ προσφεροῦν εἰς τὴν ἀνάγκησιν καὶ μίαν ἐστω πληροφορίαν δυναμένην νὰ βοηθήσῃ αὐτὴν ὅπως ποτε εἰς τὸ ἔργον τῆς.

Ὅταν παραπλανωμένη παρὰ τοῦ ἀνθυπολογαγοῦ Περιστερῆ ἡ ἀνάγκη ἀνεζητεῖ τοὺς ληστὰς Τσόγγον καὶ Παλιὸν ὡς αὐτοφροῦς τοῦ ἐγκλήματος συνελήφθησαν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους χωρικοὶ οἱ ὅποιοι συνεκεντρώθησαν εἰς τὸν Λούρον. Ἐξερσώθησαν χωρὶα δόλοληρα, ὅπως ἡ Κάντζα. Ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν διὰ τὰ μέσα, εἰρηνικὰ καὶ θάραρα διὰ νὰ ἐξαναγκασθοῦν εἰς παροχὴν πληροφοριῶν περὶ τῶν δύο ληστῶν. Ἐκλαίσθησαν, ἐδάρησαν ἀνηλεῶς ἐτυοανθήθησαν, ἠπειλήθησαν με ἐκτοπισμὸν ὁ ὅποιος θ ἀπετελεῖ τὴν πλήρη καταστροφὴν τῶν. Ἐν τούτοις οὐδὲ μία λέξις δυναμένη νὰ διαφωτιστῇ τὴν καταδικωτικὴν ἀρχὴν, ἠκούσθη παρὰ τῶν χωρικῶν ἐναντιοντῶν ληστῶν αὐτῶν.

τῆς γορημοποίησεως δίων τῶν ληστῶν τῆς Ἡπείρου κατὰ τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ κινήματος τοῦ Ὀκτωβρίου 1923. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ, ὑπάρχουν καὶ γεγονότα ἄλλα, ὅς ἡ ἀνάμειξις τῶν ληστῶν εἰς τὰς ἐπιλογὰς τοῦ Δεκεμβρίου τῶν Ἰωαννίνων ὅσον καὶ ἐν Ἀσπρῇ, ἡ ἐπιβίωσις τῶν πολιτευομένων ματαίωσις πάσης ἀποφάσεως περὶ ἐκπομπῆς τῶν οἰκογενειῶν τῶν ληστῶν ὅς καὶ τῶν ἀποδεδειγμένων ὑποδολικῶν τῶν καὶ τέλος ἡ ἐπιβίωσις τῶν πολιτευομένων πάντοτε ἀμνηστεύσις τῶν ληστῶν καὶ ἀποκατάστασις αὐτῶν εἰς ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν ἐντίμων πολιτῶν.

Ἡ συνεργασία ληστῶν καὶ πολιτευομένων ἐν Ἡπείρῳ ἦτο θεθαίως γνωστὴ. Χάρη εἰς τὸ ἐγκλημα τῆς Πέτρας διωχθῆν ἢ εὐκαιρία νὰ ἀποκαλυφθῆ ἐν πλατείᾳ ἔστω καὶ μετὰ τὸσον χρόνον, διὰ νὰ γνωρίσουν οἱ Ἡπειρώται ποιοὶ εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες ἀπειρογάσθησαν τὴν ἐποδουλήσιν τῶν εἰς τὰς συμμορίας, ποτε τῶν Ρεντλαίων καὶ ποτε τῶν Καραπάνων καὶ ποτε τοῦ Σταύρου καὶ ποτε τοῦ Ἰσού γου καὶ τοῦ Παπαῖ.

Δὲν διεκδικῶ ἀποσόντα θξείας προβλεπτικότητος. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ μὴ προσέπω ὅτι ἡ ἀνάγκησιν καὶ διὰ τὸ ἐγκλημα τῆς Πέτρας ἀκόμη θύδι ἀκρίνη μετ' οὐ πολὺ ὀπισθεν τῶν ἐνόχων προθύμους προστάτας τῶν πολιτευομένων, ἀδιάρρονον ἂν εἶνα ἢ περισσοτέρους.

Καὶ τὸ συμπέρασμα εἶνε ἀσφαλῶς

ἡ ἀποκαρδίωσις

Ἐν τῷ συνόλω του οὕτω, ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ μῦθου, δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ τὰς ἐμπειρίας τὴν ἀποκαρδίωσιν γενικῶς μὲν εἰς ὅλους τοὺς Ἡπειρώτας, εἰδικότερον δὲ εἰς τοὺς Ἡπειρώτας.

Οἱ Ἡπειρώται ἐδρήθησαν εἰλικρινῶς τὸν ἀδικον θάνατον τῶν ὀσῶν τραγικῶν θυμάτων τῆς Πέτρας. Ἀλλ' ἔλασαν ἐν γούνοισι ὅτι τὴν φροσὴν αὐτὴν τὸ Κράτος θὰ ἐγκατέλιπε τὴν πρὸς τὴν Ἡπείρου ἐπιδειχθεῖσαν ἀδιαφορίαν του καὶ θὰ ἀπεφάσει νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπᾶς διὰ παντὸς τοῦ ληστρικοῦ ἄνομου. Ἐλάσαν καὶ οὐχὶ ἀνευ λόγου.

καὶ κατέρχεται ἤδη ἄνομος ἀγορησιμολοίητος φέρουσα τὸν πέλεκυν πρὸς τὴν γῆν...

Τὸ Κράτος ἐφθάσεν εἰς Ἡπείρου

χωρὶς σύστημα ἐργασίας

Ἡ Ἡπείρος εἶνε μεταβληθῆ ἀπὸ μίας πλῆρους ὀχρῶν τετραετίας εἰς ἐπιχρῶν τῶν ληστῶν. Δὲν ὑπάρχει νόμοι, δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη. Ὑπάρχει ὁ ληστὴς. Ἰσομοκρατεῖ τὴν ἐπιχρῶν, τρομοκρατεῖ τὰς πόλεις, ἐπιβάλλει τὸν νόμον του, καθιδέσθ τὴν θέλησιν του ἐν ἰσχυρῶν τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν. Ἰσχυρὸς εἰς τὰ ὄρη, ὅπου τὸν ἔχουσαν ἢ ἀποδρασιμότητος του καὶ τὸ ὄπλον του. Ἰσχυρότερος εἰς τὰς πόλεις, ὅπου τὸν ἔχουσαν ὅσα ἐπὶ ἀπελευθέρωσις τῶν καὶ ἀδωθιμῶν συνεργατῶν του καὶ φίλων. Ἰσχυρότατος πλῆσιον τοῦ Κράτους μέχρι πρὸ ἔτους καὶ ἀπὸ μίας τετραετίας, ὅτι οἱ προδότες του μετεβλήθησαν εἰς παράγοντας ἐν τῇ διοικήσει τῆς χώρας.

Τὸ Κράτος ἐκότερασε ἢ ἀπὸ τριακοντα δύο ἡμερῶν ἐναντίον του. Ὁ Πέλεκυς ὑπέβη, ἀλλ' ὁ πέλεκυς κατέρχεται πρὸς τὴν γῆν, χωρὶς οὐδὲ εἰς κλάδος τοῦ ληστρικοῦ δένδρου τῆς Ἡπείρου νὰ πικτῆ. Δὲν προδότης, ὅτι δὲν λαίπει ἢ θελήσιν. Ἀλλ' εἶνε προφανέστατον ὅτι λαίπει τὸ σύστημα.

Ἐλεύθεροι ὅσοι εἶδε νὰ εἶχον

πρῶτοι συλληφθῆ

Ἐπιδιώκεται ἡ ἐξόντωσις τῶν ληστῶν καὶ διατίθενται πρὸς τοῦτο ἀποστάσιμα εἰς τὴν ὑπαίθρου ἀντὶ νὰ διατεθοῦν ὀλίγοι χωροφύλακες, οἱ ὅποιοι νὰ συγκεντρώσουν πρῶτον εἰς τὰς φυλάκας ὄλους ἐκείνους ὅσοι ἀπέτελεσαν καὶ ἀποτελοῦν τὰ ἰσχυρότερα τῆς ληστείας ἐρείσματα ἐν Ἡπείρῳ. Ἐπιδιώκεται ἡ ἐξόντωσις τῶν ληστῶν καὶ ἐν εἰνε ἐλεύθεροι καὶ ἰσχυροὶ καὶ παρὰ τὸ πλεῖστον τῶν καταδικωτικῶν ἀρχῶν διὰ τὰς παραπλανοῦν οἱ ληστοτρόφοι τῆς Ἡπείρου, συλλαμβάνονται καὶ ἐκπνίονται καὶ φυλάσσονται καὶ δέρονται καὶ ὑποβάλλονται εἰς ἰεροεξεταστικὰ μαρτύρια οἱ χωρικοὶ τῆς Ἡπείρου, διὰ τοὺς ὅποιους ἡ μοῖρα εἶνε εἴπει προφανῶς, ὅτι πρέπει νὰ φανεῖ

Εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν χωρικῶν αὐτῶν, δὲ λων συλληφθέντων εἰς τὰς κατ' ἐξοχὴν ληστοκρατομένης περιφέρειας, δὲν ἐγνώριζε τίποτε περὶ τῶν ληστῶν καὶ τοῦ κρησφυγέτου τῶν; Τὰ ἐσχιστὰ προκύπτει ἀφ' ἑαυτοῦ. Τί ἀπομένει λοιπὸν ἢς μάγη ἐξηγήσῃς τοῦ κατὰ πληκτικῶς τούτου γεγονότος; Ἄπο μένει ἡ ἀλήθεια ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν ἔχουν ἐμπιστοσύνην ἐπὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κράτους ὡς ἐξουσιοδοτητοῦ ληστής καὶ προτιμοῦντῶν μὴ ἐκτεθοῦν ἀπέναντι αὐτῶν βέβαιον ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ τοὺς συναντήσουν καὶ πάλιν εἰς τὸν ἀγρόν τῶν, εἰς τὴν στάβλῃν τῶν, εἰς τὸ σπίτι τῶν.

Ὁλόκληρος ληστακτὴ ὀργάνωσις μὲ ἔδραν τὰ Ἰωάννινα

ΛΑΘΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ: Διαπιστώθη ὅτι πλήρης ληστακτὴ ὀργάνωσις θαυμασίως λειτουργοῦσα, εἶνε ἀνενοχλήτως ἐγκατεστημένη εἰς αὐτὴν τὴν ἡπειρωτικὴν πρωτεύουσαν. Ἐπάρχει εἰς τὴν ὀργάνωσιν αὐτὴν ὁ διευθυντὴς νοτὸς τῶν ὀλοκλήρων ἀντιπροσωπεύουν οἱ δύο ἀμνηστευθέντες ληστές Ρετζαῖοι. Ἐπάρχουν οἱ ἐξ ἑσῶ ἐμποροὶ, δικηγόροι, τσιρλινκάδες, πολιτευόμενοι, ἀπόδημοι καὶ ὄργανα τῆς τάξεως, ὅπως ὁ κῆδος δευλινκῆς ἀνθυποπολιτάρχης Περτζαῖος.

Ἄν καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς χρειάζονται ἀποδείξεις, ἰδοὺ αὐταί:

Ἡ ἀνάγκη οὐκ ἔπαυε ἡ δίκαια, ὡς ἐπολόγησεν ὅτι εὐρήθη ἐν τῷ ὄργανῶσιν, ἡ ὁποία καθίστα τὰ βήματα τῆς ἀστυθῆ ὅταν ἐπινοήσῃσιν πρὸς τοὺς ἐνάχους καὶ τὴν ἐστρατεία πρὸς κατακυβήτους, αἱ ὁποῖαι τὴν ἀπαμάρτυρον ἐξ αὐτῶν. Ἀνθρωποὶ στυγνῶτατα βέβαιον κατέχοντες ἐξωραϊσθέντες προσπαθεύοντες νὰ παραπλανήσουν τὸ ἔργον τῆς ἀναγκῆς. Μεταξὺ αὐτῶν ὁ ἀνθυποπολιτάρχης Περτζαῖος, ὁ ὁποῖος τέλος ἐξῆλθε καὶ μετὰ τῆς φυγαδεύσεως τῶν Ρετζαῖων καὶ τῶν συνεργατῶν τῶν, ὅταν ἡ ἀνάγκη, ἀπαλλαγῆσα τῆς ἐπιτροπῆς του, ἐστράφη μετὰ πεποιθήσεως πρὸς αὐτοὺς. Ἡ Περτζαῖος, εἰδοποιεῖ τοὺς Ρετζαῖους νὰ ὄνουν δι' ἐνὸς δικηγόρου. Ἐξεδανίζονται οἱ Ρετζαῖοι, ἐξαφανίζεται συγχρόνως καὶ ὁ βενιζελικὸς πολιτευόμενος Μητσοκόδας. Ἰδοὺ ἐν γεγονότι τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται ἀνεγχευόμενος δύο ληστές, ἕνα ἀξιωματικόν, ἕνα δικηγόρον καὶ ἕνα πολιτευόμενον.

Ἡ συνεργασία τῶν πολιτευομένων μετὰ τῶν ληστῶν

Ἄ λ ἡ θ ἔ ι α τ ο ἰ ἡ. Διαπιστώθη ὅτι οἱ λησταὶ ἐν Ἠπειρῷ ἐδρασαν πάντοτε ἐπὶ τὴν προστασίαν τῶν βενιζελικῶν πολιτευομένων, τοὺς ὁποῖους τὰ πρόσκαιρα γεγονότα ἔμψαρίζουν ὡς διατηροῦντας στενωπὰς πρὸς τοὺς ληστές σχέσεις. Θὰ ἴσται ὡς ἀποδείξει καὶ μόνον τὸ γεγονός

Τὸ Κράτος τὸ ὁποῖον οὐδεμία ἐπικλήσις εἶχε συγκινήσει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐταράχθη ἐπὶ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ αἵματος τῶν ὀκτώ ἀδόνων θυμάτων τῆς Πέτρας, ἐφριλάσεν, ἐξηγήσθη. Ἦρξασεν ἐν θυμῷ τὸν πέλεκυν τοῦ —τάγματα δημοκρατικά, πολυβόλα, ὅπλα, φυσίγγια, ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς, ἀνακριτῆς— καὶ ἐβόασεν εἰς τὴν Ἠπειρὸν. Ἐδῶ, εἰς τὴν χώραν, ἡ ὁποία προσέφερον ἄλλοτε τέσσαρα ἐλεγκτὰ πρὸς τὴν κοινὴν πατρίδα ἐβόλλεν ἀπὸ ἐτῶν βενιζελισμοῦ. Ἰσχυρότατον τὰς οἰκίας καὶ πικρότατον τὴν ἀνθησὶν τῆς ληστείας τὸ δένδρον. Ἀσθμαίνον ἀκόμη κατέρου θρονὸν ἐκ τῆς ὀργῆς τὸ Κράτος ἔβωσσε τὸν πέλεκυν. Τὸ δένδρον θὰ κατεργαζέτο ἐκ οἰκίας ἢ Ἠπειροῦς θὰ ἀτηλάσσοτο ἕταξ διὰ παντὸς τοῦ ληστοκτοῦ ἄνουσ. τὸ αἷμα τῶν ὀκτῶ ἀδόνων θὰ εὐρίσκη τὴν ὠριωτέραν τῶν ἐκδικήσεων ἀπὸ δι' αὐτοῦ θὰ συνεγράφετο ὁ ἐπίλογος τῆς ἐν Ἠπειρῷ ληστακτῆς δράσεως. Ἰδοὺ ἡ δικαία ἐλάττω. Ἄλλ' ἡ ζωὴ, ἔμενε μετῶς εἰς τὸ γενόν. Ἦνεν ἡμέραι, δέκα, ἕκκοσι ἡμέραι, εἰς ὀλοκλήρῳ μῆν. Τὸ δένδρον τὸ ἰσχυρόν τῆς οἰκίας καὶ πικρότατον τὴν ἀνθησὶν μὲν ἀλλόνητον εἰς τὴν θέσιν του. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ταραχὴ παρήλθεν, ἡ φριλάσις ἐλησμονήθη ἢ ἐξενεργεῖς ἐχόλασεν. Οἱ Ἠπειρώται φροδοῦνται ὅτι καὶ ἡ ὑψωμένη ζωὴ ἐκουράσθη

ῶνται παρὰ τῶν ληστῶν ἢ νὰ τυφάνωνται παρὰ τῶν ἀοχῶν. Ἐπιδιώκεται ἡ ἐξόντωσις τῶν ληστῶν καὶ ἐνῶ οὐδὲ εἰς συνέληψθῆ ἐπὶ τῶν οὐκ ὀλοκλήρους ἐβδομάδας ἀδίνονται ἐλεύθεροι καὶ ἀνενόητοι διὰ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ληστοκτονίαν οὐ Ρετζαῖοι τὸ καύχημα τῶν ληστοκτων κρησφυγέτων τῆς Ἠπειροῦ.

Νὰ ἀσχοληθῆ σοβαρώτερον μὲ τὸ ἡπειρωτικὸν ζήτημα

Ἡ ἀπαριθμητικὴ γεγονάτων παρομοίων θὰ ὠδήγει ἀδύνατον εἰς τὴν ἐπιτύχῃν ὅτι τίποτι, ἐξ ὅσων ἐπαβάλλετο δὲν ἔγινε καὶ τίποτι δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ. Ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ δημιουργήσωμεν τὴν ἐπιτύχῃν αὐτὴν. Θέλομεν νὰ ἐπιδοῦμεν μόνον τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ ὅν ἐπιδιώκεται ἐν Ἠπειρῷ ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξεστράτευον ἐπὶ τὸ Κράτος. Καὶ νὰ ἀξιώσωμεν ἐν ὀνόματι οὐκ τῆς Ἠπειροῦ μόνον, ἡ ὁποία μὲ τὸν παρακοινοῦσθαι ἀγωνίαν τὴν μέχρι τοῦδε ἀποστραχίαν, ἀλλὰ τῆς ἐξ ἴσου θορυβηθείσης κοινῆς γῶγης ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ὅπως σοβαρώτερον ἀσχοληθῶν μὲ τὸ μέγα ἡπειρωτικὸν πρόβλημα, ὅσοι περιβλήθητες τὴν κρατικὴν ἰσχύν, ἐτίθονται ἀπὸ τῶν ἐδουμάδων εἰς τὴν Ἠπειρὸν, δια νὰ εὐρίσκωνται ἀπλῶς.

Χ. ΠΑΠΑΝΙΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΔΙΑ ΤΑ ΕΝ ΗΠΕΙΡῶ ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

Ἡ Πανηπειρωτικὴ ἀδελφότης Ἀθηνῶν συνελθοῦσα χθὲς ἀπεδέχθη τὸ κάτωθι ψήφισμα.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἐν Ἀθήναις Πανηπειρωτικῆς ἀδελφότητος κατὰπλήκτιον ἐκ τῶν κριτικῶν τοῦς ἀγριότητος μίτρων, αἵτινα ὄργανα τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ ἐπεργείᾳ αὐτῶν πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων τῆς ληστείας τῆς Πέτρας, μεταχειρίζονται, ἐφαρμόζοντα ἐν εἰκοσιῷ πρώτῳ αἰῶνι ἱεροεξετασικὰς μεθόδους τοῦ μεσαιῶνος καὶ ἀπανθρώπως διαπραγοῦντα κατὰ ἀθῶων πολιτῶν, καὶ δὴ καὶ κατὰ γέροντων καὶ γυναικῶν καὶ παιδῶν, συνῆλθε σήμερον εἰκοσιτῆν πρώτην Ἰουλίου ἐ. ε. εἰς ἑκτακτον συνέδριον καὶ διερωτηθέντων ἐν τοῦτῳ τὴν γνώμην παρὶς τοῦ Ἠπειρωτικοῦ κόσμου.

Ψ ἠ φ ἱ ζ ε ἰ

1) Διαδηλοῦν τὴν μεγάλην του δυνάμην καὶ τὸν συγκλονιστικὸν του πόνον διὰ τὰ φοβερά τῆς Ἠπείρου δεινοπαθήματα, ἐκφράζει τὸν ἀποτροπιασμὸν του καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὰς ἐν Ἠπείρῳ ὑπὸ ὄργάνων τῆς ἐξουσίας διαπρατιομένας βίαια

πραγίας αἰτινες κατασπιλοῦσι τὸν σημερινὸν πολιτισμὸν καὶ ἀποτελοῦσι παραβίασιν καὶ τοῦ στοιχειωδεστάτου ἀνθρώπινοῦ.

2) Παρακαλεῖ τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν, ὅπως πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς καιρῶς πληγείσης Ἠπειρωτικῆς ψυχῆς ἀνακληθῶσιν ὡς τάχιστα καὶ τιμωρηθῶσι παραδειγματικῶς πάντα τὰ παντός θεσμοῦ ὄργανα τῆς ἐξουσίας, αἵτινα ἐπιλαδόμενα τῶν καθηκόντων των, παρέβησαν πάντα ἀνθρώπινον νόμον καὶ ἠσέβησαν πρὸς τὰ στοιχειωδέστατα τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν δικαιώματα καὶ.

3) Ἐκφράζει τὴν εὐχὴν ὅπως ἐπιτελεσθῆ τὸ ἔργον τῆς ἀνακρίσεως πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἐνόχων τοῦ ἐγκλήματος τῆς Πέτρας, ἵνα μὴ ἔρεξα κακόποιον τινων στοιχείων ἀδίκως κατασκοφαντεῖται δνομιωταγέστερος καὶ εὐαγωγῆκερος τῆς ὅλης Ἑλλάδος λαὸς καὶ ἀσυνειδήτως καταβασανέζονται ἀθάστοι πόλῆται, ληφθῆ δὲ πᾶν μέρος πρὸς ἐπαπαυσθῆν τῆς ἠουχίας καὶ γαλήνης εἰς τὴν ἀναξιοπιδόσαν Ἠπείρον. Ἐπιτόλῃ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου
Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γ. Γραμματεὺς
Α. Σακελλάριος Κλ. Σάσης
Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἰουλίου 1926.

Η ΛΗΣΤΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

ΠΩΣ ΟΙ ΛΗΣΤΑΙ ΕΚΛΕΓΟΥΝ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΣ

Οι κάτοικοι υπό την τρομοκρατίαν των ημιπαράνομως ζώντων κομματαρχών.—Πιλιτευταί τρώγουν, πίνουσι και χορεύουσι επιδεικτικώς με τους Ρετζαίους.—Ήπιμητική φρουρά ενός ύπουργου.—Τέχνασμα του φυλακισμένου ληστού Νιόλα.—Ή πλαστή επιστολή του ληστιάρχου Τσόγγου.—Ο κ. Γαρουφαλιάς τσακίζεται να μεταβή εις Κέρκυραν προς συνάντησίν του.

“ ΟΣΑ ΜΑΥΡΑ ΒΡΕΘΟΥΝ ΣΤΗΣ ΚΑΛΠΕΣ, ΤΟΣΑ ΣΠΙΤΙΑ ΘΑ ΚΑΨΟΥΜΕ... ”

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 22 Ιουλίου (του άπεσταλμένου συντάκτου της «Καθημερινής»).—Εκ των τηλεγραφημάτων και των μέχρι τούδε ανταποκρίσεων οι άναγνώσται της «Καθημερινής» είνε άρκετά κατατοπισμένοι ες ό,τι άφορά την τρομεράν ληστείαν της Πετρας. Διά να κατατοπισθώ όμως κανείς εις την ληστεικήν ιστορίαν της Ήπειρου δέν είνε εύκολον.

Ολίγηρά ιστορία! Εις τά μέρη όπου εις παρελθούσας εκαταστρώσας οι άνθρωποι υψώθησαν μέχρι του ουρανού της δόξης διδόντες τό αίμα των διά να γραφούν ύπερσοχοί ύμνοι προς την άνεγειρομένην εκ των έρειπίων της Ελλάδας, σήμερα άπόγονοι των ίδιων εκείνων ανθρώπων ώθουμένοι από κακούς ποιημένας άναγκάζονται να σπαταλήσουν όλην των την ζωτικότητα εις μίαν κακοποιόν θρασύν.

Και πάλιν όταν δέν μπορεί κανείς άκόμη να δώσει εις τον όνομα νέην του την ιδέαν ότι είνε άσφαλισμένος από την έκδικασίν του ληστού και πάλιν δέν μπορεί να μάθη τάς λεπτομερείας της ήπειρωτικής τραγωδίας.

Ο ΤΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΛΗΣΤΩΝ

Και πώς να δοθώ ή ιδέα της άσφαλείας;

Οι λησται θάινονται ισχυρότεροι από τους άντιπροσώπους του κράτος.

Από τά μέχρι σήμερα τηλεγραφήματα ύποθέτω ότι θα έχετε σχηματίσει μίαν ιδέαν εντός ποίου άποπτικτικού περιβάλλοντος κινούνται τόσον οι ένταταμένοι την διαλεύκανσίν της ύποθέσεως δικαστικοί όσοι και ό ύποχρεωμένος να διαφωτίσθ την κοινήν γνώμην δημοσιογράφος.

Ό κάθε άνθρωπος, ό οποίος τίθεται εις την διάθεσίν του άνακριτού ή του δημοσιογράφου προστού να άπαντήσιν εις την έρώτησίν θα συλλογίσθ μήπως έχει νη πάθη τίποτε—άν όμιλήσθ—από τον ληστήν, τους άγγελλούς του ληστού, τους φίλους του, τους τροφούδας του. Άκόμη θα συλλογίσθ μήπως έχει να πάθη τίποτε από τον βουλευτήν του ληστού!

Όμιλήσαμεν άνωτέρω περί δένδρων υπό τά οποία λησται δυννηθησαν μετά πολιτικών. Αυτό δέν είνε φιλολογική γαρνιτούρα. Είνε ή δειληράπραγματικότητα. Και την σκληρότητα αυτήν μπορούν να αισθανθώσιν μόνον όσοι ζούσιν κάτω από την άπειλήν του «ημιπαράνομως» ζώντος ληστού και του «νομιμώτατος» ζώντος βενιζελικού κομματάρχου.

Πώς να πιστέωσθ ό άπλοικός ποιητής ότι τό κράτος του όποιου τους άστ νόμους, τους κοροφάλακας, τά άποσπάσματα δικαίου, διορίζει και μεταβάσει ό βουλευτής, (ό Γαρουφαλιάς, ό Καλέζης κλπ.), τάς να πιστέωσθ ότι θα κτυπήσθ τους ληστές, οι οποίοι... εκλέγουσιν τους βουλευτάς;

ΟΙ ΡΕΤΖΑΙΟΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΤΕΣ

Είνε γνωστά ή επί Ηλαστήρα εκλογαί.

Ποιοί εκανόνισον την εκλογήν;

Θέλετε μίαν μονολοκτικάν άπάντησίν;

— Οι Ρετζαίοι!

Υπάρχουν άναριθμητοί άποδείξεις. Ίδού μία: Εις τον Νομόν Ιωαννίνων ο δικηγόρος Παν. Φλώρος και ό διοικητικός Άλκ. Λουζας ήθελάν να γίνουσιν βουλευταί. Όταν περιήρχοντο τά χωριά διά την προεκλογικήν ψαλοθηρίαν από τους πρώτους τους οποίους συνηγνίσθ ήσαν οι Ρετζαίοι οι επικρατηγμένοι, οι τρομεροί λησται. Ή δυναντήσιν δέν έγινε μιόση. Έγινε φαντασία και θορυβώδης εις τό χωρίον Καλέζι. Έπρεπε να γνωσθ ή εις τά χωριά χωριά ότι εκλέθθ ή όμνήσθ, ότι όποιος ήτο κατά των δυο αυτών ύποψησίων έθεωρείτο εκχθρός των Ρετζαίων!.. Λησται και ύποψησίοι έθαγον μαζί, έπιον μαζί και άκόμη έχούσθ τα χέρια των δυο αυτών ύποψησίων έθεωρείτο εκχθρός των Ρετζαίων. Τα χέρια των ύποψησίων έθεωρείτο εκχθρός των Ρετζαίων.

Μετά την δυναντήσίν οι λησται διεσπάρθησαν εις τά χωριά προπαγανδίζοντες. Εί την Ραψίδαν οι Ρετζαίοι άπτοπροσώπως διεκηρύσσον εις τους έντρομέτους κατοίκους:

— «Όσα μαύρα βρεθούσθ εις κάλπεσ του Φλώρου και του Λουζα, τόσα σπίτια θα κάψουσε!..»

ΠΩΣ ΩΡΓΑΝΩΘΗ Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ Κ. ΣΙΜΟΥ

Ακόμη μία: Ο κ. Σίμος, ο γνωστός δημοσιογράφος, βουλευτής, υπουργός και γενικά θεοζελικός, όταν ήτο υπουργός θέλησε να μεταβή εις την γενέτειράν του, την Λαβδανήν. Επραπε να ετοιμασθῆ ὑπόδοχή. Ποῖσι ἠδύναντο νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλοπρεπέστεραν ὑπόδοχήν;

Οἱ Ρετζαῖοι!

Εἰδοποιήθησαν ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ κ. ὑπουργοῦ, ἐχρησίμευσαν ὡς τιμητικὴ φρουρά. Τὸν παρηκολούθησαν ἐκ τοῦ συνεγγυς.

Ποῖος χωρικός ἢ ποιμὴν θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ μὴ μεταβῆ εἰς τὴν ὑπόδοχήν;

Οἱ λησταὶ ἀσκούν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν βουλευτῶν. Τοὺς τρομοκρατοῦν κυριολεκτικῶς. Θὰ ἀναφέρω ἐν ἐπιείδειον τοῦ γνωστοῦ ὁπρωσθήποτε πολιτευτοῦ Γαρουφαλιά μετὰ τὸν πασίγνωστον εἰς τὴν "Ἠπειρον ληστὴν Ντόλαν ἢ Ντούλαν.

"Ὅταν ὁ ληστής αὗτος συναλήθην καὶ ἀνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς Κέρκυρας εἶχε μίαν ἐμπνευσιν. "Ἐγράψε μίαν ἐγκρίστικὴν ἐπιστολήν πρὸς τὸν πολιτευτὴν κ. Γαρουφαλιά. Δι' αὐτῆς τὸν δεικνύσσει νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Κέρκυραν, νὰ δώσῃ 10000 δραχμὰς εἰς τὸν ληστὴν Ντόλαν ἢ Ντούλαν καὶ νὰ ἐνεργήσῃ δι' αὐτόν. Εἶδε μή...

Ποτὲ δὲν θὰ ἐπαινοῦν φῆρον καὶ ἀκρίβη θὰ τὸν ἐσκότωνε. Εἰς αὐτὴν τὴν ἀπανταχοῦσαν» ὁ Ντόλας ἔβανεν οὐκ εὐχὴν τὴν ἰδικὴν τοῦ ὑπογραφεῖ, ἀλλὰ τὴν ὑπογραφεῖ καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐλευθέρου ληστοῦ Τσόγγου.

Ὁ Γαρουφαλιάς ἐπίστευσεν ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἦτο τοῦ Τσόγγου. Ἄρον, ἄρον, ἀνεχώρησεν αὐθημερόν διὰ τὴν Κέρκυραν καὶ ἐμέτρησε ὅσα λεπτὰ εἶχε τὴν στικτὴν ἐκείνην εἰς χεῖράς του, περὶ τὰς 85 χιλιάδας δραχμῶν...

Τὸ γεγονός αὐτὸ τὸ γνωρίζε: ὅλος ὁ κόσμος ἀκόμη καὶ ἡ ἀστυνομία!...

Χ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΤΟ ΦΡΙΚΩΔΕΣ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ "ΠΕΤΡΑΣ", ΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΥ ΦΟΝΟΥ ΤΙ ΔΙΕΠΙΣΤΩΘΗ ΕΚ ΤΗΣ ΑΥΤΟΨΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΡΙΣΕΩΝ

Πληροφορία ἐξ Ἰωαννίνων σχετικῶς μὲ τὴν ληστείαν καὶ τὰς διεξαγομένας ἀνακρίσεις ἀναφέρουν ὅτι αἱ ἀνακρίσεις συνεχίζονται ἀπὸ κοινῶ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ Ἀρτῆς κ. Εἰρήνη, τοῦ εἰσαγγελέως κ. Κωνσταντίνου καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ Ἰωαννίνων κ. Χριστογεώργου εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος. Οἱ ἐξετασθέντες μέχρι τοῦδε μάρτυρες εἶνε οἱ διασωθέντες ἐπιβάται τοῦ αυτοκινήτου τῆς Τραπεζῆς ἔμπορος Λαζαρίδης καὶ ὁ χωροφύλαξ Λειβαδίτης καὶ δύο ποιμενόπαιδες Ρούσσης καὶ Γιώτης, παρακολουθήσαντες τὴν σκηνὴν ἐνῶ ἔτρωγον ὑπὸ μίαν βαλανιδιάν, κειμένην τριακόσια μέτρα ὑψηλότερα τοῦ σημείου τῆς ληστείας. Αἱ καταθέσεις τοῦ Λαζαρίδου καὶ τοῦ Λειβαδίτου ὅσον ἀφορᾷ τὴν σκηνὴν εἶνε ταῦτοσμοι.

Οἱ ποιμενόπαιδες κατέθεσαν τὰ ἑξῆς: Ἐνῶ ἔτρωγον ὑπὸ τὴν βαλανιδιάν ἠκούσαν ἕνα πυροβολισμόν καὶ ἐστράφησαν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐρρίφθη, εἶδον δὲ ἐπὶ τὰς ὀκτὼ ἀνδρώπους διηρημένους εἰς τρεῖς ομάδας νὰ πυροβολοῦν κατὰ τοῦ αυτοκινήτου. Οἱ πυροβολοῦντες ἔφερον στρατιωτικὴν στολὴν μὲ πηλῆκα ἐκτὸς ἐνός. Τὸ αυτοκίνητον μετὰ τοὺς πυροβολισμοὺς ἤρρισε νὰ ὀπισθοχωρῇ, ἐνῶ δὲ ἐξετέλει αὐτὴν τὴν κίνησιν, παρεξέλιπε, ἔπεσεν εἰς μικρὰν κατωφέρειαν καὶ ἀνετράπη. Οἱ λησταὶ ὤρμησαν πρὸς τὸ αυτοκίνητον καὶ ἐρριψαν πάλιν πολλοὺς πυροβολισμοὺς ἀποτελειώσαντες τὰ θύματα. Κατόπιν παρέλαβον δύο βαλίτσας καὶ ἤρριξαν ἀναβαίνοντες εἰς τὸ βουνό. Πλαγιοδρομήσαντες εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων μέτρων, πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Πρεβέζης, ἤνοιξαν τὴν βαλίτσα ὑπὸ μίαν ἐλαίαν καὶ κατόπιν ἐξηφανίσθησαν. Ἐπίσης οἱ ποιμενόπαιδες μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ τόπου ἐκεῖν ὑ.

Αἱ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΣΩΘΕΝΤΩΝ

Ὁ Λαζαρίδης καὶ ὁ Λειβαδίτης κατέθεσαν τὰ ἑξῆς: Ἐνῶ τὸ αυτοκίνητον ἐπρὸς ἄφνης εἰς ἀπόστασιν 33 χι-

λιόμετρων ἀπὸ τῆς Πρεβέζης ἐδέχθη ἐπίθεσιν τριῶν ομάδων ληστῶν. Μία ὁμὰς εὐρίσκειτο ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ, ἡ δευτέρα δεξιὰ καὶ ἡ τρίτη ἐπίσης δεξιὰ, ὀλίγον ὑψηλότερα τῆς δευτέρας. Μὲ τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τὸ αυτοκίνητον ἤρρισε νὰ ὀπισθοχωρῇ. Ὁ σωφὲρ εἶχε τραυματισθῆ θανασίμως. Μετὰ τινα μέτρα τὸ αυτοκίνητον ἀνετράπη ἀριστερὰ εἰς τὴν κατωφέρειαν καὶ ἔπεσεν εἰς βάθος δύο μέτρων ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. Πρὶν ἀνατραπῆ οἱ χωροφύλακες Λειβαδίτης καὶ Παπασταματίου ἐπρόλαβαν καὶ ἐπήδησαν ἐκτὸς τῆς ἀμάξης, ὁ Λειβαδίτης ἐνόπλιος, ὁ δὲ Παπασταματίου ἄοπλος. Ὁ Λειβαδίτης ἔτρεξε καὶ ἐκρύβη ὀπισθεν δένδρου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, ἰσχυρίζεται δὲ ὅτι ἐπυροβόλησε κατὰ τῶν ληστῶν. Ὁ Παπασταματίου ἔτρεξε μέχρις ἀποστάσεως πενήντα μέτρων, πλησίον μιᾶς γροφύρας, ὅπου ἤθελσε νὰ κρυβῆ, ἐφρονεῦθη ὁμως ὑπὸ ἄλλου ληστοῦ ἐνεδρευόντος ἐκεῖ πλησίον. Πάντες οἱ ἄλλοι ἐφρονεῦθησαν ἐντὸς τοῦ αυτοκινήτου. Ὁ Λαζαρίδης λέγει ὅτι ἐκαλύφθη ἐντὸς τοῦ αυτοκινήτου ἐπὶ πτώματα ἄλλων καὶ ἀπὸ αἷματα, οὕτω δὲ ἐθεωρήθη ὡς νεκρὸς ἀπὸ τοὺς ληστὰς καὶ ἐξήχθη κατόπιν ἐκ τῶν πτωμάτων ὑπὸ χωρικῶν. Προσθέτει ὅτι καὶ ὁ ἰδιώτης Παπαγεωργίου δὲν εἶχεν ἀποθάνῃ ἀμέσως, ἀλλ' εἶχε μόνον τραυματισθῆ. Μόλις ὁμως ἐμπήκων οἱ λησταὶ ὁ Παπαγεωργίου τοὺς εἶπε: «Πάρτε τῆς βαλίτσας!» Τότε οἱ λησταὶ τὸν ἀπετελείωσαν.

Οἱ ΥΠΟΠΤΟΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ

Κατ' ἀνακοινώσεις τοῦ εἰσαγγελέως κ. Κωνσταντίνου ἐνῶ ἀκόμη ἡ ληστεία δὲν εἶχε διαπραχθῆ ἐξ ὀλοκλήρου ἀνήρχειο τὴν ὁδὸν Πρεβέζης—Ἰωαννίνων δευτέρου ἐπιβατικὸν αυτοκίνητον ἄσχετον πρὸς τὸ πρῶτον. Τοῦ δευτέρου τούτου αυτοκινήτου ἐπέβαινον τέσσαρες χωροφύλακες καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ φονευθέντος σωφὲρ Δράκου. Συμφώνως πρὸς τὰς καταθέσεις τῶν οἱ χωροφύλακες εἶδον πρῶτον ἕνα ἐνοπλιον μὲ μάνλιγγερ τὸν ὅποιον

εἶδε ὡς χωροφύλακα. Μετὰ δεκάδα μέτρων εἶδον καὶ δευτέρον ἐνοπλιον, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐπυροβόλησαν. Τὸ αυτοκίνητον ἐπρὸς ἄφνης καὶ μετὰ δεκάδας τινὰς μέτρων ἀκόμη οἱ ἐπιβάται τοῦ εἶδον τὸ ἀνατραπῆν καὶ ἀντελήφθησαν τὴν ληστείαν. Τότε οἱ χωροφύλακες ἐξῆλθον ἐκ τοῦ αυτοκινήτου καὶ ἀεληθόντες εἰς τὴν πλαγιάν, εἶδον εἰς ἀπόστασιν 500 μέτρων πέντε ἐξ ἐνόπλιους μετὰ τῶν ὁποίων ἀντήλλαξαν πυροβολισμοὺς, ἀντὶ ὁμοῦ νὰ καταδιώξουν τοὺς ληστὰς ἐπέστρεψαν εἰς τὸ χάνι τῆς Πέτρας καὶ παρέλαβον ἀπὸ ἐκεῖ ἕνα ἀκόμη ἰδιώτην, κατόπιν δὲ ἐπέστρεψαν πρὸς καταδίωξιν τῶν ληστῶν. Ἄλλ' αὐτοὶ εἶχον πλέον ἐξεφανισθῆ. Οἱ ἀνωτέρω χωροφύλακες ἐπειδὴ δὲν κατεδίωξαν τοὺς ληστὰς ἐτέθησαν ὑπὸ κράτησιν εἰς τὴν ἀστυνομίαν Φιλιππιάδος.

ΤΙ ΑΠΕΔΕΙΧΘΗ ΕΚ ΤΗΣ ΑΥΤΟΨΙΑΣ

Κατὰ τὰς ἐνεργηθείσας αὐτοψίας εὐρέθη ὑπὸ τὴν ἐλαίαν μία βαλίτσα σχισμένη μὲ δύο τομὰς χιαστί. Ἐπίσης εὐρέθησαν περιτυλίγματα δύο χρηματοδεμάτων. Ἐπὶ τοῦ ἐνός ἀνεγράφτο ποσὸν 10.500.000 καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου 4.125.000. Εὐρέθησαν ἐπίσης τέσσαρα τεμάχια ἀργύρου, δύο λευκοῦ καὶ δύο μέλανος, ἀπορριφθέντα πιθανῶς ἐκ τοῦ σάκκου τῶν ληστῶν διὰ νὰ τοποθετηθοῦν εἰς αὐτὸν χρήματα. Ὀλίγον πρὸ τῆς ληστείας εἶχον διέλθῃ ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς τὸ αυτοκίνητον τοῦ νομάρχου Πρεβέζης καὶ δύο ἄλλα ἰδιωτικὰ χωρὶς οὐδὲν νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ ἐπιβάται. Ἐπίσης δὲν εἶδον ξύλον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τὸ ὅποιον ἐτέθη κατὰ τὴν διελεύσιν τοῦ ληστευθέντος αυτοκινήτου. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι οἱ λησταὶ ἐγγώριζον πλήρως ποῖον ἦτο τὸ αυτοκίνητον τῆς Τραπεζῆς, ὅταν δὲ ὁ παρατηρητὴς αὐτῶν ἀντελήφθη τοῦτο μακρόθεν, ἐτοποθέτησαν ξύλον καὶ προητοιμάσθησαν πρὸς ἐπίθεσιν. ☒

ΠΩΣ ΕΦΘΑΣΑΜΕΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

ΡΕΝΤΖΑΙΟΙ, ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ἡ βία, τὸ χρυσὸν καὶ ἡ ἰσχὺς εἰς τὴν διάθεσιν των.— Πῶς ὑπεδούλωσαν τὰς κρατικὰς ἀπηρεσίας.— Οἱ Ρεντζαῖοι διέτασαν, τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους ἐξετέλουν.— Ἐφθάσαν μέχρι τοῦ νῦν ἐπιβάλλουν καὶ ἐπιτοκισμοὺς.— Πῶς ἀπέβησαν κύριοι τῶν λειβαδιῶν τοῦ Ζαγορίου.— Ἦσαν οἱ ἐνοχοὶ τοῦ ἐγκλήματος τῆς Πέτρας καὶ ὁμῶς ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν ... ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων.— Ἐν χαρακτηριστικῶν ὑπόμνημα.

ΤΟΥ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΤΗΣ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ»

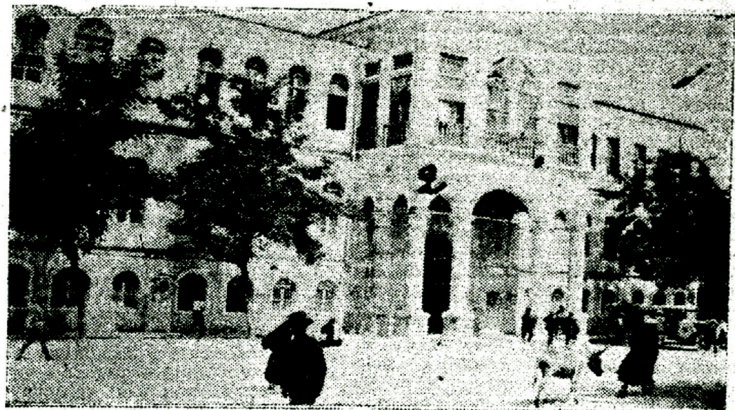
ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 27 Ἰουλίου (Ταχυδρομικῶς).— Τώρα δὲ τὸ ἀναγκαστικὸν ἔργον διὰ τὸ ἀποτοκιστικὸν ἐγκλημα τῆς Πέτρας φθίνει εἰς τὸ τέτατον, δὲν εὐρίσκω ἀκόσμητον μίαν ἀναδοσὴν εἰς τὸ ἐγγὺς παρελθόν, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον εἰς αὐτὸ θὰ εἴπω τὴν ποσὴν καὶ κυριωτάτην ἀφοσίωσιν τοῦ ἐγκλήματος, τὸ ὅποσον ἀπασχολεῖ τὴν Ἑλλάδα. Ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν ἀκριβέων ὅτι οἱ κινηθέντες εἰς τὸ ἐγκλημα μοχλοὶ δὲν εἶνε ἄλλοι ἢ οἱ δύο ἀδελφοὶ λήσταρχοι, οἱ Ρεντζαῖοι. Ἰνα διαπραχθῶν τὸ ἐγκλημα αὐτὸ οἱ ἀπαισίαι αὐτοὶ ἄνθρωποι, ἔπραξε νὰ εἴνε ἰσχυροὶ, καὶ ἤσαν πρᾶγματι. Ἀλλὰ πῶς ἀπέβησαν ἰσχυροὶ; Ἰσοῦ δὲ ὁ ἐμφανισθῆν ἢ πρὸς τὸ ἐγγὺς παρελθόν γιὰ κτὴ ἀναδοσὴν.

Τὴν ληστείαν ἐν Ἠπειρῷ ὑπεβόησαν ἀναπτυσσόμενῃ, ἵνα μὴ εἴπω ἰδιωτικῶς, οἱ βενιζελικοὶ πολίτευται καὶ τὸ βενιζελικὸν κράτος, διὰ τῶν ὀργάνων του. Πῶς ὑπὸ τῶν ληστίων ἔπραξαν οἱ βενιζελικοὶ πολιτεῖται καὶ πῶς κατ' ἐπὶ τὴν ληστίαν τοὺς ἐχρησιμοποίησαν, ἐξετάσῃ ἡδὴ πᾶσι ἀπὸ τῶν σελίδων τῆς «Καθημερινῆς» καὶ ἔν τινε πλέον ἄγν. ὄντων. Ἀλλὰ τὸ κράτος;

Ὅσον καὶ ἂν φανῆ ἀπίστευτον, τὸ κράτος ἐβόησεν ἔ ἴσας τὴν ληστείαν ἐν Ἠπειρῷ, ὁμοίως δὲ: Ἀμέσως αὐτὸ, ὅταν ὑπέκυψε εἰς τὰς πιάσεις τῶν πολιτῶν, καὶ ἀνέστη δὲ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐ-

τακοὶ ὑπάλληλοι, ἐνίσχυσον τοιοῦτοτρόπως τοὺς ληστίαι καὶ τοὺς κ-

κὴν των δεσίων νὰ ἐπιδείξουν πεντηκοντάδα ἀπαισίων ἐγκλημά-

Τὸ Διοικητήριον Ἰωαννίνων, ὅπου διημέρευον πρὸ τίνος οἱ Ρεντζαῖοι. Ἰὸ διὰ τὸν ἀριθμὸν 1 δημοτιούμενον παρόντων εἶναι τὸ γραφεῖον τοῦ συλλογῆς τοῦ ἐπαμοιάρχου Ἰωαννατοῦλλου. Ὁ ἀριθμὸς 2 δεκνύει τὴν αἰθούσαν τοῦ στρατοδικείου ὅπου θὰ διεξαχθῆ ἡ δίκη.

ἔναντι τῶν ἀτυχῶν (Ἠπειρωτῶν οἱ ὅποιοι ἐγκατελείποντο ἐντελῶς εἰς τὴν τύχην των.

των, εἶχον ἀποβῆ πάνταχορὸν πλέον ἐν Ἠπειρῷ. Οἱ Ρεντζαῖοι παρουσιαζόμενοι εἰς τὰς Ἀρχὰς

ΕΙΧΟΝ ΥΠΟΦΥΛΩΣΕΙ ΤΑΣ ΚΡΑΤΙΚΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Δὲν εἶνε ὑπερβολὴ ἂν λεχθῆ δι οἱ Ρεντζαῖοι, ἐπὶ παραδείγματι, εἶχον κυριολεκτικῶς ὑποδουλώσει εἰς τὴν θέλησιν των ὄλας σχεδὸν τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας, πλὴν τῆς δικαιοσύνης, εἰς τὴν ὅποισιν οὐδ' ἐτόλμησαν πρᾶγματι νὰ πλησιάσων. Θὰ φανῆ ὑπερβολικὸν τοῦτο. Ἀλλὰ δὲν ἀπέχει πολὺ ἢ ἡ ἔρα καθ' ἣν τὰ γεγονότα αὐτὰ θὰ ἔλθουν εἰς φῶς, καθ' ὄλας τῶν τῶς λεπτομερείας. Τότε βεβαίως θὰ πεισθοῦν καὶ οἱ πλέον δύσπιστοι. Ἀλλὰς τε καὶ μόνῃ ἢ σύλληψις τῶν ἀνδυπολοχαγοῦ Περιστέρη καὶ ὑπομοιράρχου Τριανταφύλλου, θὰ ἦτο ἀρκετὴ διὰ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἀλήθειαν αὐτήν. Πῶς ὑπεδούλωσαν τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας οἱ Ρεντζαῖοι, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ μαντεύσῃ τις. Οἱ Ρεντζαῖοι ἠσαν ἐγκληματῆται ἀπᾶνθρωποι καὶ ἐνάσπειρον συνέπῳς τὸν τέρμον. Ἦσαν ἑκατομυριοῦχοι καὶ διεσκόρευον τὸ χρυσὸν. Ἀλλ' ἦσαν καὶ οἱ ἐνόμοιμοι τοῦ Κράτους, τὸ ὅποισιν τοὺς ἠμνήστευσε, καὶ τῶν πολιτικῶν οἱ ὅποιοι τοὺς ἐπροστάτευον καὶ διέδδοντο ἐπομένως ἰσχυρότατα μέσα. Οὐτῶν οἱ δύο λή-

Ὁ ἀπεσταλμένος τῆς «Καθημερινῆς» κ. Χ. Παπανικολάου, συνοδευόμενος μετὰ τὰς ἐναντίων του ἀπειλὰς ὑπὸ ἐνόπλιου στρατιώτου δὲν «ἐξήτει» καὶ δὲν «παρεκάλουν». ΔΙΕΤΑΣΣΟΝ.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Κράτους εἶχεν οὐτω ἐμυθηνισθῆ ἐν τῇ ἀντιλήψει τῶν Ἠπειρωτῶν καὶ ἀντ' αὐτῆς ὑπέβη μεσουρανοῦσα ἡ ἰσχὺς τῶν δύο ἀμνηστευθέντων λησάρχων, πρὸ τῆς ὁποίας ἐκυπτον πάντες.

Ὁ κ. Δεονταρίνης εἰς τὸ γραφεῖόν του

ποδαλῶν ἢ ἐμαστῶν τὸν ἐκτοπιζόμεν τῶν συγγενῶν των ἢ καὶ ἐχρησθῆ ἀμνηστεύσαν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐμμέσως, ὅταν τὰ ὄργανά του, ὁ αἰτωτικὰ καὶ διοικητικὰ, συνεταγίζοντο μετὰ τοὺς ληστίαι καὶ συνεταγίζοντο μετὰ αὐτῶν εἰς τὰς εγκληματικὰς τῶν πράξεις, ἐπὶ τῶν ἐκ τῶν ὁποίων κερδοὶ εἶχον ἐπίστε καὶ τὸ ὄνομα των μερίδων.

Πολυτιμότεμοι, Κράτος καὶ κρατάρχοι, οἱ ἔχοντες εἰς τὴν ληστεί-

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ

Ο Κ. ΓΟΥΔΑΣ ΔΙΕΚΤΡΑΓΩΔΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΛΗΣΤΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΤΑ ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΕΛΗΣΤΕΥΑΝ ΤΟΥΣ ΛΗΣΤΑΣ!

ΓΕΝΙΚΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΣ - Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ Κ. ΜΕΤΑΞΑ - ΕΝ ΘΟΥΡΥΒΩΔΕΣ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

Ἡ συνεδρίασις ἀρχεται τὴν 6ην μ. μ. Ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθ. σινης συνεδριάσεως καὶ ἀνακοινούνται διάφοροι ἀναφοραὶ καὶ τηλεγραφήματα, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὑπόμνημα τῶν ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐντεῦθεν ἀπομακρυνθέντων ἀξιωματικῶν ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, ὡς καὶ τῶν δικαστικῶν καὶ πολιτικῶν ὑπαλλήλων, αἰτοῦνται τὴν ἐπίναφορὰν αὐτῶν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀνακοινεῖ ὅτι ὑπὲρ τοῦς δέκα πέντε δουλευτᾶς ὑποβάλλουν ψήφισμα περὶ καθορισμοῦ βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως εἰς δραχ. 25,000 καταβαλλομένας τὴν ἀρχὴν ἐκάστην τριμηνίας.

Ὁ κ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ λέγει ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ ἀντικείμενον κυβερνητικῆς μερίμνης.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ λέγει ὅτι τὸ ψήφισμα θὰ ἀναγραφῆ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

φορὰν διαφόρων κοινοφελῶν ἰδρυμάτων, ζητούντων ὅπως καταργηθῆ ἡ καταβολὴ 15 ο) ὅ ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἰδρυμάτων τούτων ὑπὲρ τῆς ἀεροπορικῆς ἀμύνης.

Ἐπὶ ἐρωτήσεως τοῦ κ. ΜΟΣΧΟΥ-ΛΑ ἀν διετάχθῃ ἡ ἀναστολὴ προσελεύσεως εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς Δ' Γυμνασιακῆς τάξεως, ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀπαντᾷ ὅτι δὲν ἐνεκρίθη τοῦτο ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ κ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ ζητεῖ ν' ἀνακοινωθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τίνα μέτρα ἔλαβε διὰ τὸ ζήτημα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ διὰ τῶν πολιτικῶν ὑπουργείων.

Ἀκολούθως ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ἡ ΛΟΘΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ὁ κ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ ἀνακοινεῖ ὅτι ὑπεβλήθησαν προτάσεις βουλευτῶν περὶ γενικεύσεως τῆς συζητήσεως ἐπὶ

μαλωσίαν. Ὁ Τσιλιμᾶστορας, κατόπιν ἀπειρῶν ληστειῶν καὶ ἐγκλημάτων, ἐσκέφθη νὰ λάβῃ ἀμνηστείαν καὶ ἐπρόνευσε δύο συντρόφους του, τῶν ὁποίων τὰς κεφαλὰς ἐκόμισεν εἰς Ἰωάννινα. Ὁ ληστής Τσιλιμᾶστορας ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὴν ἀμνηστείαν, τὴν δὲ ἀμοιβὴν τῆς προκηρῆξεως, κατόπιν πολλοῦ ἀγῶνος, ἔλαβον τὰ κρατικὰ ὄργανα. Ἐκλήρωθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους 40 χιλ. δραχ. τὰς ὁποίας ἔλαβεν...

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. — Ὁ Στρατηγὸς Μάρκου.

ΓΟΥΔΑΣ. — Ἐλαβεν ὁ στρατηγὸς αὐτὸς τὰς 40 χιλ. καὶ 25 χιλ. διάφοροι ἄλλοι. Ἐνε γνώστην ὅτι ἐδέησε νὰ μεταφερθοῦν εἰς Ἰωάννινα αἱ κεφαλὰὶ δύο ληστῶν μετὰ 7 ὀλοκλήρους ἡμέρας, ἀφοῦ τὰς ἐπέστρωσαν με ἄλατι.

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

Ἐλακοιθοῦν ἀναδέσσει τὸ ἔγκλημα ἐν Χακκαβιάς καὶ ἔργει ὅτι οἱ Γε-

ΑΝΑΦΟΡΑΙ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ο κ. Κ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ συνιστά αναφοράν των ἐφεδρῶν ὀγειονομικῶν ἀξιοματικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ Πανεπιστημιακοῦ πτυχίου κατετάγησαν ὡς ἀξιοματικοὶ καὶ ζητοῦσι τὴν ἀπόλυσίν των.

Ο κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀπαντᾷ ὅτι ὑπάρχουν κενὰ εἰς τὸ στρατεῖα καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀπελύθησαν.

Ο κ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ ἐποστηρίζει ἀναφοράν τῶν κατοίκων Χιονάδων τῆς Ἠπείρου περὶ βελτιώσεως τῆς συγκοινωνίας.

Ο κ. ΜΑΞΙΜΟΣ ἐποστηρίζει ἀναφοράν τῶν ἐκτὸς ὑπηρεσίας εὐρισκομένων σιδηροδρομικῶν Θεσσαλίας.

Τὴν αὐτὴν ἀναφοράν ὑποστηρίζει καὶ ὁ κ. Μέρος.

Ο κ. ΜΕΤΑΞΑΣ (ὑπ. Συγκ.) λέγει ὅτι ἐξήτασε τὸ ζήτημα καὶ ἡ Ἐταιρεία ἀπήντησεν ὅτι τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐν λόγῳ σιδηροδρομικῶν ἐνήγησεν ἵνα μὴ ἡ συγκοινωνία εὐρίσκεται εἰς χεῖρας ταραχοποιῶν.

Ο κ. ΦΩΤΑΚΗΣ συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Κρήτης, ζητούντος νὰ ληφθῶν μέτρα διὰ τὴν κρίσιν ἣν διέρχεται ἡ παραγωγή τῶν κίτρων.

Ο κ. ΤΣΑΛΛΑΡΗΣ παρακαλεῖ νὰ τῷ δοθῶσι στοιχεῖα πρὸς λήψιν ἀναλόγων μέτρων.

Ο κ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν ἀστέρων ἀγορῶν Ναούσης.

Ο κ. ΜΑΡΚΟΥ ὑποστηρίζει ἀνα-

τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς Πέτρας.

Ἀνέχεται εἰς τὸ δῆμα ὁ κ. ΓΟΥΔΑΣ, ὅστις ἐπερωτᾷ τὸν ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας διὰ τίνας λόγους ἔχει ἀνασταλῆ ἡ πρόοδος τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ὁδοῦ Γουμενίτης—Ἰωαννίνων καὶ αἱ ὁδοὶ Γουμενίτης-Παραμυθιάς-Φιλιατῶν. Συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ὑπὸ σοβαρὰν ἐπιμέλην τὸ ζήτημα τῶν συγκοινωνιῶν τῆς Ἠπείρου καὶ ἐξιστορεῖ τὴν ἀλλοτρίτητα τῶν ὁδῶν καὶ γεφυρῶν, ζητῶν ὅπως ὁ ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἐξέσῃ τὰς ἀναγκασιούσας πιστώσεις. Ἐκ τοῦ ζητήματος τούτου, λέγει ὁ κ. Γούδας, λαμβάνω ἀφορμὴν νὰ ἀσχοληθῶ καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ἐπερωτήσεώς μου πρὸς τοὺς κ.κ. ὑπουργοὺς τῆς Δικαιοσύνης καὶ Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς παρασχεθῶσι πληροφορίαι τί ἐγένετο διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς Πέτρας. Ἡ ληστεία ἐκείνη, λέγει, ἐπὶ τῆς κοροσφύρας τῆς κακῆς καταστάσεώς. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ, λέγει, ἐπὶ πολὺ τὴν Βουλὴν διὰ τὴν ληστείαν τῆς Πέτρας, διότι εἶνε γνωστὴ. Κατὰ τὸ 1922 ὀλίγον ἔξω τῆς πόλεως Ἰωαννίνων συνελήφθη εἰς ἔμπορος καὶ ἐπλήρωσε λύτρα 45 χιλ. δραχ., κατὰ δὲ τὸ 1923 ἕτερος ἔμπορος ἠχμαλωτίσθη 800 μέτρα μακρὴν τῆς ὁδοῦ Ἰωαννίνων καὶ ἐπλήρωσε λύτρα 800 χιλ. δραχ., ἄλλος δὲ κατέβαλε πέρουσι λύτρα ἐνὸς ἑκατομμυρίου.

Ἀναφέρει εἰτα τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἀμερικανοῦ ὑπὸ ληστῶν καὶ τὸ γεγονός ὅτι αἱ ἀνακρίσεις παρέμειναν ἐκκρεμεῖς. Κατὰ τὸ 1925 τὴν 6ην Ἰουνίου ὁ διάσημος ληστὴς Τσιλιμίστορας ἐφόνευσεν ἕνα χωροφύλακα, ὁ ἴδιος δὲ ληστὴς ἐξαποκόπησε τὸν Εὐρηνοδίκην καὶ ἀστυνόμον Ἰωαννίνων, μετὰ τινα δὲ χρόνον ληστὴν ἔλαβον τῶν Ἰωαννίνων προσέβησαν εἰς ἑτέραν αἰχ-

μαλωσίαν. ἄστυ νόμοι ἀστυνόμοι ἔλαβον ἐγκλήματα τῶν μετέβησαν εἰς Ἰωάννινα καὶ τίθεντο ὡς δούλοισι τῶν ἀστυνῶν.

ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ. Εἰς ἐξ αὐτῶν ἔντρος καὶ ὁποῖον ἀστυνόμοι.

Ο κ. ΓΟΥΔΑΣ ἀντιτίθων ἐξιστορεῖ τὴν ὁδοὶ τῶν Πετρίων.

Ο κ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ διακόπτει ΓΟΥΔΑΣ. Μὴ μὲ προσκαλεῖτε διδοὶ δὲν θέλω νὰ πρῶθαι εἰς ἀποκαλύψετε καὶ νὰ εἰπῶ πῶς ἐξυπακούθησαν οἱ ἔνοχοι.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Κόρις ἀναδέχεται, παρακαλῶ νὰ γίνῃ ὀλιγόμηνος ἵνα μάθωμεν ἂν θὰ ἱκανοποιηθῆ ὁ ἠπειρωτικὸς λαὸς ὑπὸ τῆς Διακοσύνης.

Ο κ. ΓΟΥΔΑΣ καταλήγων λέγει ὅτι εἶνε εὐχετόν νὰ περιφρονῶνται ἐλεύθεροι οἱ Πετρίοι κατοπιν ὁδῶν οὓς ἔχον διὰ ῥαῖε καὶ εἰς ἀπαρχῆς 15 ἑκατ. δραχ. ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τῆς Πέτρας.

Δὲν θέλω, νὰ πῶ καὶ νὰ ἀσχοληθῶ περὶ τὸν τὴν Βουλὴν. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθῆκον νὰ βελτιώσῃ τὰς συγκοινωνίας τῆς Ἠπείρου καὶ νὰ λάβῃ ἐπιγόντα μέτρα κατὰ τῆς ἐκρῆθῶν καταστάσεως τῆς ἀσφαλείας Ἠπείρου.

Ο κ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ πλεονάζει τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἠπειρωτικοῦ λαοῦ καὶ ἀναφέρει ὀνόματα ἀγωνιστῶν καὶ ἄλλων ἀνδρῶν τῆς Ἠπείρου καὶ λέγει ὅτι ἡ Ἠπειρὸς διατρέχει διακοσυνίας ἐκ τοῦτον δὲ ἐνισχυθῆ ἡ ἀσφάλεια. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1918 ἡ Ἠπειρὸς κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ἐρατεῖαν. Κατ' ἐπαράκλησιν τὸ κράτος ἀναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς τοὺς ληστὰς καὶ νὰ ἐπιχωρήσῃ διὰ τῆς παροχῆς ἀμνηστίας.

Ἡ ἀσφάλεια ἐνετάθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς καθιερώσεως τῆς ἀμνηστίας ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ σημερινοῦ Ἰπουργοῦ ἐξέλιξεν.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὸ πρῶτον τῆς ἀμνηστίας εἰσηγήθη ὁ κ. Παπακαλὸς νομίζων ὅτι θὰ εἴχετο καλὸ ἀποτέλεσμα.

Ο κ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ καταλήγων ζητεῖ νὰ διαλευκανθῆ ἡ ἔκδοσις τῆς ἀσφαλείας Πέτρας καὶ νὰ τιμωρηθῶν οἱ ἔνοχοι τῆς πράξεως, ἥτις εἶχε σχεδιασθῆ πρὸ ἐνὸς ἔτους.

ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΛΗΣΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΠΡΕΒΕΖΗΣ-ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΦΟΝΕΥΣΕ 3 ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΙ 3 ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ ΚΑΙ ΔΙΗΡΠΑΣΕ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΝ ΠΟΣΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.-ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Σοβαρωτάτη ληστεία μετά θόνον έπτά ανδρών διεπραχθη χθες την 8ην πρωινήν ώραν επί της οδοσ Πρεβέζης-Ιωαννίνων και άκριτως εις την θέσιν Ελλετρας, κρατούσα εν άναστατάσει όλόκληρον τον πληθυσμόν της Ηπείρου.

Η ληστεία άναγγέλθη εις το ύπουργείον των Εσωτερικών και εις το άρχηγείον της χωροφυλακής δια των υπαλλήλων τηλεγραφήματων του άνωτέρου διοικητού της χωροφυλακής Ηπείρου άντισυνταγματάρχου κ. Γκιουζελή και του διοικητού Πρεβέζης κ. Κένταυρου, ληθέντων ενταύθα χθες την μεσημβριαν.

Τό πρώτον τηλεγράφημα, ληθέν ενταύθα όλίγον πρό μεσημβρίας εκ Πρεβέζης έχει ως εξής:

«Είν 8ην πρωινήν της σήμερον έλαβε χώραν ληστεία εις Ιωάννινα εν θέσει Ελλετρα Φιλιππιάδος 15 εκατομμυρίων δραχμών, ύπο άγνώστων, άρμοντων στρατιωτικόν στοιχείον. Εξουθενήσαν οι επιδιαιοντες του αυτοκινήτου, ήτοι ο ταγματάρχης της τραπέζης, τρεις χωροφυλακές και οι δύο άνωθεν κλητήρες. Διεδόθη γόνον ο άνωθεν κλητήρης Αλαβιανός Αλαβιανός. Επί τόπου μετέβη ο διοικητής Πρεβέζης κ. Κένταυρος, Η ύπηρεσία και τή αποστάσιματα ειδοποιήσαν.

Τό άνωτέρω τηλεγράφημα άποστάλην υπό την έπισημοσ χωροφυλακής Πρεβέζης.

Έτερον τηλεγράφημα άποστάλην όλίγον άργότερον εκ Ιωαννίνων υπό του άντισυνταγματάρχου Γκιουζελή, άνωτέρου διοικητού χωροφυλακής Ηπείρου, έχει ως εξής:

«ΙΩΑΝΝΙΝΑ.— Κατόπιν της γενομένης ληστείας του αυτοκινήτου, του φέροντος την χρηματικήν αποστολήν της τραπέζης, κρητισσοποιήσας δυναμεις χωροφυλακής και στρατού έξέρχεται μεθ' άπάντων των διοικητών διοικησας χωροφυλακής προς άνακάλυψιν και έξουθενών των ληστών».

Η ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΤΩΝ ΛΗΣΤΩΝ

Εξ έλλ. ν τηλεγραφήματων, ληθέντων τάς πρώτας μεσημβριανας ώρας εις το ύπουργείον των Εσωτερικών και το άρχηγείον της χωροφυλακής, έγινώσθησαν αι λεπτομερείαι της ληστείας. Κατά τάς τας οι λησται, 8 εν συνόλω, άπετέλει ν μιν συμμορίαν ή οποια ως άπεδείχθη εκ των ύστερων, έγινώριζε άκριτως την οδόν της διαλευσέου του αυτοκινήτου.

Τούτο εβλήθη αίφνιδίως υπό των ληστών, οτινες εκρύπτοντο εκτέρας της οδοσ και οι οποιοι επόρευον κατ αρχάς τιν βλάστη της μηχανής δια πυροβολίων, οτως ώστε το αυτοκίνητον νά μη δύναται νά προχωρήσ.

Οι έτος του αυτοκινήτου τρεις χωροφυλακές, οι φυλάσσοντες την χρηματαποστολήν ήσκιον πθ κατά των ληστών, οι οποιοι όμως προφυλάσσομενοι έπίθεν των βραχών έπέτυχον τον θόνον, τάσον των τριών χωροφυλακών, όσον και των λοιπών επιβατών του αυτοκινήτου.

ΟΙ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΕΣ

Οι φονεθέντες εις οι εξής: Ο άνωθεν άποστολόν Δράκον, ο ταγματάρχης του υποκαταστήματος της Εθνικής Τραπέζης Ιωαννίνων Χαρίτων Καρπούνη, ο εισπρακτωρ της Τραπέζης Μανωλάκης Καλιγυρος, ο έπίσημος της ύπηρεσίας αντισταλαγής Στυρίδων Μπολλας, πρώην

Χάρτης δεικνύων την οδόν Πρεβέζης-Ιωαννίνων και διά βέλους το σημείον όπου έγινε το ή ληστεία.

ύπαρχον, άνωτερον εκόπτην χωροφυλακής Ηπείρου και διετάξεν αυτόν όπως αναχωρήσ σήμερον εις Ηπείρον και τήν επί κεφαλής των καταδιωκτικών αποσκευασών.

*) κ. Γασπαρης αναχωρεί σήμερον την μεσημβριαν άποκλειστικώς δια Πρεβέζαν.

Τό άρχηγείον της χωροφυλακής δι' άποστολήν κρητισσογραφικών τηλεγραφήματων έσωσε οδηγίας προς τας στρατιωτικας και αστυνομικας αρχάς της περιφέρειας προς αυστηρικώτερον και αποτελεσματικώτερον καταδιώξιν των ληστών.

ΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ

Κατά τάς μέχρι του μεσονυκτιου συγκινηρωθείσας εις το ύπουργείον των Εσωτερικών και την Εθνικήν Τραπέζαν πληροφορίας, ή ληστεία διεπραχθη υπό τας ακόλουθους περιστάσεις:

Μεθ τριών ημερών το εν Ιωαννίνοισ υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης, δια κρητισσογραφικού τηλεγραφήματος προς την ενταύθα διοικήσιν της Τραπέζης, ανέφερεν ότι το χρηματικόν του αποθέμα εβλήθη και έξηται την αποστάλην 15 εκατομμυρίων δραχμών. Η διοικήσιν της Τραπέζης έδινεσ τότε νά διατάξη τηλεγραφικώς το υποκατάστημα Πατρών όπως θέσ ης εις την διαθήσιν του υποκαταστήματος Ιωαννίνων, μέσω του υποκαταστήματος Πρεβέζης, το ασημέν πούον. Κατόπιν της εντολής ταυτης, το υποκατάστημα Πατρών απέστειλεν εις Πρεβέζαν την εν 15 εκατομμυρίων δραχμών χρηματαποστολήν, προσηύχθην δια τα Ιωάννινα. Μεθι τούτου είδοποιήθη εγκαιριως το υποκατάστημα Ιωαννίνων.

Κατόπιν τούτου, ο άνωθεν της υποκαταστήματος Ιωαννίνων κ. Αιδουτς άναχώρησε δι' αυτοκινήτου

όπλαρχηγός. Ο ιδιώτης Βασιλειός Παπαγεωργίου και οι χωροφύλακες Σταμάτιος Μπακσταμάτιου, Σπύρος Κασιούνης και Εύαγγελος Πρεντζάς.

Γά ληφθέντα μέχρι της στιγμής τηλεγραφήματα είναι αντίστατικά ως προς το όνομα του διαδωθέντος ιδιώτου.

Τά τηλεγραφήματα του ύπουργείου των Έθνικων παρουσιάζουν ως διαδωθέντα τον Βλαδίμηρον Λαζαρίδη, τὰ τηλεγραφήματα όμως του Δευθεντού του ύποκαταστάτου της Έθνικης Τραπεζίας Πρεβεζίας κ. Κοσμὰ εκ Φιλίππιαδος παρουσιάζουν τοῦτον ως φονευθέντα.

Ὡς διαπιστώσεται όμως ἐξ ἄλλων ιδιωτικῶν τηλεγραφημάτων, ὁ Λαζαρίδης, διαδωθείς, ἐγγωστοποιήθη προς τὰς πλυσίστερας ἀρχὰς τὴν ληστείαν τοῦ αὐτοκινήτου.

ΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΟΥ κ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Μόλις ἐγγώσθη ἐνταῦθα ἡ εἶδησις, ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς ύποστράτηγος κ. Κοκκοῦδης μετέβη εἰς το κωβερνεῖον καὶ ἀνευρέθη μετὰ τοῦ κ. προέδρου τῆς δημοκρατίας, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἔλαθε καὶ σχετικὰς ὁδηγίας.

Ὁ κ. Κοκκοῦδης ἐκάλεσε κατόπιν τὸν παραμένοντα ἐνταῦθα συνταγματάρχην τῆς χωροφυλακῆς κ. Γα-

εἰς Πρεβεζίαν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ὄλων του Β. Παπαγεωργίου καὶ Βλαδίμηρου Λαζαρίδου ιδιωτῶν, προκειμένου νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθῆνας ἐπ' ἀδείᾳ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ αὐτοκινήτου, ἐπιστρέφον ἐκ Πρεβεζίας, θὰ παρελαμβάνε ἐκείθεν ὅπως μεταφέρῃ εἰς Ἰωάννινα τὴν χρηματιστοσύλην.

Πράγματα, χθὲς τὴν πρωίαν τὸ αὐτοκίνητον τὸ μεταφέρον τὰ 15 εκατομμύρια, ἀνεχώρησεν ἐκ Πρεβεζίας εἰς Ἰωάννινα.

Τὸ αὐτοκίνητον ὑπέστη ἐπιθεσίαν παρὰ τῆς ληστευτικῆς εἰς τὴν θέσιν «Μέτρα», μετὰ Λούρου καὶ Φιλίππιαδος, ἀποτελέσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξε νὰ φονευθῶν, μετὰ ἀγρίαν συμπλοκὴν, ἅπαντες οἱ ἐπιβαίνοντες αὐτοῦ, πλὴν τοῦ Λαζαρίδου, καὶ ἡ ἀρπαγὴ τοῦ ποδοῦ τῶν 15 εκατομμυρίων.

ΤΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ

Ἡ ληστεία ἀνηγγέθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν διὰ τῶν ἐξῆς, κατὰ χρονολογικὴν σειράν, τηλεγραφημάτων :

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ὥρα 12.30'.— Ὑπόλληλος κομῆων χρηματιστοσύλην ὑποκαταστάτης Πρεβεζίας ἐλητεύθη. Μεταβίβω ἐπὶ τόπου μετὰ διοικητοῦ χωροφυλακῆς πρὸς ἐξακριβωσὶν ἀποτελέσματος ληστείας.

Ἐθνικὴ Τράπεζα

ΠΡΕΒΕΖΑ, ὥρα 12.35'.— Μετὰ λύσης ἀγγέλλομεν εἰς σήμερον 8ην πρωΐνην, αὐτοκίνητον μετὰ συνοδείας χωροφυλακῶν μεταφέρων χρηματιστοσύλην 15 εκατομμυρίων εἰς ὑποκατάστημα Ἰωαννίνων, προσεβλήθη ὑπὸ ληστῶν μετὰ Λούρου — Φιλίππιαδος. Ἐπιβαίνοντες αὐτοκινήτου ἐφρονέθησαν. Χρηματιστοσύλη ἐλητεύθη. Αὐτοκινήτου ἐπέβησαν διαπραματίας Καρπούρης, εἰσπράκτωρ Καλλιγέρου, ἐπιστάτης ὑπηρεσίας ἀνταλλαγῆς Μπόλλας, τρεῖς χωροφυλακῆς καὶ δύο ιδιώται ἄνθρωποι Βασιλειὸς Παπαγεωργίου καὶ Βλαδίμηρος Λαζαρίδης, φίλος Διευθυντοῦ Λιβαδέως, συνοδευόμενος αὐτὸν ἀναχωρήσαντες σήμερον ἀδέσως ἐπ' ἀδείᾳ. Ἐσώθη μόνος Λαζαρίδης. Ἐλήφθησαν ἐνδεικνυόμενα μέτρα ὑπὸ ἀστυνομικῶν ἀρχῶν.

Διευθυντὴς Πρεβεζίας Κοσμὰς

ΦΙΛΙΠΠΙΑΣ, ὥρα 3.50' μ. μ.— Βεβαίωμεν σημερινὸν κρυπτογραφικὴν τηλεγραφήμα μας. Μετὰ ψυχικῆς ὀδύνης ἀναγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι διαχειριστῆς Καρπούρης μετὰ εἰσπράκτορος Καλλιγέρου καὶ ἀλητῆρος ἀνταλλαγῆς Μπόλλας καὶ συνοδείας τεσσάρων χωροφυλακῶν, ἐμπροσθέντες εἰς ἐνέδραν ληστῶν, παρὰ θέσιν «Πέτρα», ἐπιστρέφοντες ἐκ Πρεβεζίας, ἐφονεύθησαν ἅπαντες κατόπιν κρυπτογραφικῆς, πλὴν ἐνὸς χωροφυλακῆς. Χρηματιστοσύλη ἀνηγγέθη. Ἐδωκεν κηδεύομεν αὐτοῖν.

Ὑποδιευθυντὴς Ἐλαφρός

Ἡ κηδεμία τῶν θυμάτων θὰ γίνῃ σήμερον τὴν πρωίαν ἐν Ἰωαννίνοις. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔδωκε χθὲς τὸ ἀπογευμα τηλεγραφικὴν ἐντολήν ἕως ἡ κηδεμία γίνῃ δαπάναις τῆς Τραπεζίας. Σήμερον, κατὰ ἀδῶν πιθανότητα, θὰ συνέλθῃ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Τραπεζίας ὅπως ἀποφασίσῃ περὶ τῆς χορηγηθείσας ἰσοδίας συντάξεως εἰς τὰς οἰκονομίας τῶν θυμάτων, τόσον τῶν ὑπαλλήλων τῆς, ὅσον καὶ τῶν χωροφυλακῶν. Ὁ κ. Διομήδης διὰ τηλεγραφήματος τὸν ἐξέφρασε χθὲς τὰ συνδυαστικὰ τῆς Τραπεζίας πρὸς τοὺς οἰκείους τῶν θυμάτων διὰ τὸ εὐεχέημα.

ΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διὰ χθεσινῶν τηλεγραφημάτων τῆς πρὸς τὸν ὑποδιευθυντὴν τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις ὑποκαταστήματος διέταξε νὰ κρατοῦν ταύτην ἐνήμερον, διὰ συνεχῶν τηλεγραφημάτων, τῆς πορείας τῶν ἀνακριδῶν. Συγχρόνως ὁ ἀποστείλῃ, ἴδιος καὶ ἐντὸς τῆς ἡμέρας, ἀνάστηρον ὑπάλληλον τοῦ κέντρου εἰς Ἰωάννινα, ὅστις θὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὰς διοικητικὰς πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν τυχόν ὑπαρχόντων ὑπευθύνων ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζίας, οἱ οἵτινες δὲν ἔλαβον τὰ ἀναγκαίουτα προφυλακτικὰ μέτρα πρὸς ἐξαφάνισιν τῆς χρηματιστοσύλης.

Αἱ ἀνακριτικὲς θὰ σταθῶν ἰδίως περὶ τὴν ἐξακριβωσὶν τῆς πηγῆς, παρὰ τῆς ὁποίας ἐπληροφόρηθησαν οἱ λησταί τὴν ἡμέραν καὶ τὸν ἔρπον τῆς μεταφοράς τῆς χρηματιστοσύλης. Ἦδη ἡ ὑπηρεσία τῆς Τραπεζίας ἀσχολεῖται μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς σειράς καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ληστευθέντων χιλιοδράχμων χορηγημάτων, εἰς τὸ ὅσον ὄσπερ νὰ ὀδηγηθῇ ἡ ἀνακρίσις ἐκ τυχόν ἀνακαλυπτομένων ἐν κυκλοφορίᾳ κρυπτογραφικῶν τῆς σειράς ταύτης πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν δραστῶν.

Πρόλογοι του βιβλίου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α!

Η ληστεία ως κοινωνικό φαινόμενο, ήταν γνωστή από τα προϊστορικά ακόμη χρόνια.

Στην Ελλάδα, μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, η ληστεία ήταν πολύ συνηθισμένο φαινόμενο εξ' αιτίας και της κακοδιοίκησης, της διαφθοράς και της Βαυαροκρατίας. Συχνά έπαιρνε αντικαθεστωτικό χαρακτήρα και είχε διακλαδώσεις μέχρι τους παράγοντες της πολιτικής ζωής του τόπου. Τα αστυνομικά δελτία που διοχετεύονταν στον τύπο, ασχολούνταν κατά κύριο λόγο με τη δράση και τα κατορθώματα ληστών, όπως των αδελφών Αρβανιτάκη, του Νταβέλη, του Γιαγκούλα, του Μπαμπάνη και άλλων, δίνοντας έτσι στο λαό θέματα για συζήτηση και δημιουργώντας «ηρωικά πρότυπα».

Η πολιτική κατάσταση στη χώρα από το 1910 μέχρι το 1930 χωρίζεται βασικά σε δύο περιόδους, τη σταθερή πορεία διακυβέρνησης από την Κυβέρνηση Βενιζέλου, με εξαίρεση τον Εθνικό διχασμό του 1917 και την αποσταθεροποίηση που παρατηρείται μετά το 1920. Γεγονότα όπως η Μικρασιατική καταστροφή, η εκδίωξη του Βασιλιά Γεωργίου το 1923, η δικτατορία του Πάγκαλου το 1926 και του Κονδύλη το ίδιο έτος, έφεραν αναστάτωση και ανωμαλία στην πολιτική ζωή του τόπου.

Η δεκαετία του 1920 βρίσκει την Ήπειρο απελευθερωμένη από τον Τουρκικό ζυγό, έχοντας όμως νωπά τα σημάδια της πολύχρονης σκλαβιάς.

Εκπαίδευση ανύπαρκτη. Οδικό δίκτυο υποτυπώδες. Οικονομία σε πρωτόγονη μορφή και οργάνωση, να στηρίζεται στην κτηνοτροφία, κυρίως τη νομαδική. Η μικροαστική τάξη με βιοτεχνικό και μεταπρατικό προσανατολισμό κάνει δειλά — δειλά τα πρώτα της βήματα και μέσα σ' όλα αυτά η Διοίκηση, στην προσπάθειά της «να σταθεί στα πόδια της και να βρει το δρόμο της» χρησιμοποιεί μεθόδους, μέσα και άτομα, που σε οποιαδήποτε άλλη χρονική περίοδο θα είχε σίγουρα καταδικάσει και απορρίψει.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες ήταν επόμενο να συνεχίσει η ληστοκρατία σ' ολόκληρο σχεδόν το ορεινό συγκρότημα της Πίνδου, όπως άλλωστε και σε όλα τα Ελληνικά βουνά. Χωριά όπως το Ανώγειο, τα Πέντε Πηγάδια, το Κεράσοβο, η Φανερωμένη και άλλα, γίνονται καταφύγια, λημέρια και ορμητήρια γνωστών ληστών της περιοχής. Το όνομά τους γρήγορα ξεπερνάει τα στενά γεωγραφικά τους όρια και απλώνεται σ' όλη την Ήπειρο.

Μέσα σ' αυτή την οικονομική και κοινωνική κατάσταση και μέσα από ένα θολό πολιτικό τοπίο, εμφανίζονται ο Γιάννης και ο Θύμιος Ρέντζος, παιδιά κτηνοτρόφου από το Ανώγειο Πρέβεζας, σχεδόν αμούστακα, να γυρεύουν και να παίρνουν εκδίκηση για το φόνο του πατέρα τους. Το γεγονός αυτό, που τους οδηγεί στην εξόντωση των δολοφόνων, ήταν γι' αυτούς η αφετηρία μιας πολυτάραχης και «εν πολλοίς» αντιφατικής πορείας.

Μιας πορείας όπου τα νηστικά του «Μπλέτσα» έφτασαν μέσα από μια περιπετειώδη διαδρομή να γίνουν αποδεκτά μέλη της καλής κοινωνίας των Γιαννίνων, να αγγίξουν τις παρυφές της πολιτικής και οικονομικής κάστας της πόλης, να γίνουν ρυθμιστές της πολιτικής ζωής στην Ήπειρο και αργότερα οικονομικοί παράγοντες στα Βαλκάνια [. . .]

Θύμιος Θ. Ρέντζος, Δάσκαλος
Βασιλική Σαπουνά-Ρέντζου, Νηπιαγωγός

Ανώγειο, Μάιος 2005 3

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Β!

Ανέκαθεν εκτιμούσα ιδιαίτερα, θα μπορούσα να πω θαύμαζα, αλλά και ζήλευα, τους μη επαγγελματίες συγγραφείς, τους ερασιτέχνες, τους εραστές της τέχνης (του συγγραφέα). Χωρίς τις ικανότητες και τις δυνατότητες ενός επαγγελματία, αλλά, κυρίως, χωρίς την επαγγελματική «διαστροφή» τους, από μεράκι και μόνο, σκάβουν με τα χέρια τους βαθιά στο παρελθόν, με προσήλωση και «ιερή μανία» και συνήθως, με την επικουρία των Μουσών, ανασύρουν διαμάντια.

Μία τέτοια περίπτωση είναι ο Νίκος Ι. Πάνος, ο φίλος «Νίκο-Πάνος». Με το Ανωγειάτικο πείσμα του («βεβαρημένη καταγωγή»), όντας «αγράμματος», όπως του αρέσει να αυτοαποκαλείται, ξεπέρασε κάθε είδους δυσκολία και δημιούργησε ένα διαμάντι λαϊκής αφήγησης και γραφής. Και μάλιστα σε ένα δύσκολο θέμα, που εξακολουθεί να «καίει» ακόμα στην περιοχή μας. Δεν έχει παρέλθει από τα ιστορούμενα γεγονότα ούτε μία ιστορική ημέρα (εκατό ανθρώπινα χρόνια) και οι μνήμες είναι ακόμα νωπές. Το θέμα της ληστείας στην Ελλάδα είναι πολυσύνθετο, πολυεπίπεδο, με πολλές αναγνώσεις και ερμηνείες, ιστορικές, ψυχολογικές, κοινωνιολογικές, πολιτικές κλπ., αμφιλεγόμενο, ένθεν, κακίθεν. Και εν πολλοίς, «άγνωστη ακόμα χώρα».

Είναι εύκολη υπόθεση η μετατροπή ενός ιστορικού – κοινωνικού φαινομένου σε αυστηρά ατομική περίπτωση (ψυχοδιαστροφικού χαρακτήρα) και η συνακόλουθη εύκολη καταδίκη του. Το ίδιο εύκολη υπόθεση είναι και η μακράν πάσης πραγματικότητας – εξιδανίκευση ενός φαινομένου και η «αθώωση» των δρώντων προσώπων. Οι άνω προσεγγίσεις μπορεί να ικανοποιούν τα πρόσκαιρα συναισθήματα, δεν συνιστούν όμως την εφ' όλης της ύλης μελέτη και ερμηνεία του φαινομένου. Το μόνο βέβαιο είναι ότι, από οποιαδήποτε οπτική και αν εξεταστεί ένα φαινόμενο, η βία είναι πάντοτε βία και ο φόνος είναι πάντοτε φόνος.

Σε όλη την ιστορική διαδρομή οι εκτός θεσμών και κατεστημένης τάξης χαρακτηρίζονταν (ή και ήταν) «τρομοκράτες», «ταραξίες», «ληστές» κλπ. Βέβαια, αν οι συνθήκες ή τα συμφέροντα το επέβαλαν, όλοι οι «απόβλητοι» χριζόνταν από την εξουσία «καλοί», έπαιρναν άφεση αμαρτιών για παντοειδή και αποτρόπαια εγκλήματα και χρησιμοποιούνταν για το «καλό» της πατρίδας, της κοινωνίας, της θρησκείας κλπ. Αυτό ακριβώς συνέβη και στην περίπτωση των ληστών.

Οι αδελφοί Ρεντζαίοι γεννήθηκαν στην τουρκοκρατούμενη ακόμα Ήπειρο, στο χωριό Ανώγειο. Ένα χωριό κατ' εξοχήν «εκτός συστήματος», μία άκρως κλειστή κοινωνία, μακριά από τον τότε οργανωμένο και πολιτισμένο κόσμο. Η ιδιομορφία του εδάφους έδινε τη δυνατότητα στο Ανώγειο της μη μόνιμης παραμονής σε αυτό δυνάμεων καταστολής. Εξ όσων είναι γνωστά, το Ανώγειο, κατά την Τουρκοκρατία, ανήκε στην κατηγορία των «ελεύθερων» χωριών. Στα τέλη του δεκάτου ενάτου και στις αρχές του εικοστού αιώνα στην Ήπειρο, αλλά και στην υπόλοιπη τουρκοκρατούμενη Ελλάδα, η κατάσταση στο θέμα της ληστείας ήταν ακόμη ίδια με αυτή που επικρατούσε για πολλούς αιώνες πριν. Ο ληστής γίνεται αντάρτης και το αντίστροφο. Άλλες φορές συμμετέχει σε κοινωνικούς και εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες και άλλες

φορές τίθεται στην αμειβόμενη υπηρεσία του κατακτητή. Άλλες φορές ευεργετεί φτωχούς και αδυνάτους και άλλες φορές διαπράττει φρικώδη εγκλήματα για λόγους βιοπορισμού ή εκδίκησης. Άλλες φορές για τον ευρύτερο πληθυσμό, είναι αντικείμενο θαυμασμού και άλλες φορές θεωρείται καρκίνωμα στο σώμα της κοινωνίας. Σε κάθε περίπτωση οι ληστές είχαν πολύμορφα και εκτεταμένα ισχυρά στηρίγματα στον ντόπιο πληθυσμό (από φόβο, ιδιοτέλεια, συμπάθεια ή άλλους λόγους) και αυτά τα στηρίγματα είναι ένας από τους βασικούς λόγους, που διατηρήθηκε το φαινόμενο αυτό επί αιώνες, παρά τις συνεχείς προσπάθειες εξαφάνισής του.

Σαφώς οι αδελφοί Ρεντζαίοι στην παιδική ηλικία τους δεν είχαν επίγνωση της άνω ιστορικής και κοινωνικής πραγματικότητας. Είχαν όμως μέσα τους την κυτταρική μνήμη και το συλλογικό ασυνείδητο του τόπου τους. Συνεχείς πόλεμοι, εξεγέρσεις, καταστολές, αίμα στο αίμα, ανέχεια, διώξεις, αυτοδικίες κλπ. Γαλουχήθηκαν με αυτό και σπούδασαν μέσα στη συμπεριφορά των συγχωριανών τους. Διαπαιδαγωγήθηκαν με τις ηθικές αρχές και τους κώδικες τιμής της εποχής. Σήμερα η εκδίκηση χαρακτηρίζεται και είναι πράξη εγκληματική και κοινωνικώς απορριπτή και καταδικαστέα. Στο τότε περιβάλλον των παιδιών ή και εφήβων αδελφών Ρεντζαίων ήταν πράξη ευθύνης, καθήκοντος, ιερού χρέους.

Όπως ξεκίνησαν τη δράση τους σχεδόν όλοι οι «μεγάλοι λήσασταρχοί», έτσι ξεκίνησαν και οι αδελφοί Ρεντζαίοι. Εκδίκηση για το φόνο του πατέρα τους. Από αυτό το σημείο και ύστερα τα πράγματα πήραν το γνωστό δρόμο. Κυνηγημένοι από το κράτος και στη συνέχεια και από άλλους ληστές, βγήκαν στο κλαρί, έκαναν τη δική τους συμμορία και προφανώς όντας ικανοί, διέπρεψαν στο αντικείμενό τους. Προφανώς η επιλογή ήταν δική τους. Και η ευθύνη. Το περιβάλλον απλώς βοήθησε. Δεκάδες ληστοσυμμορίες δρούσαν στην ευρύτερη περιοχή και λειτουργούσαν ως πρότυπο και καταφύγιο για όσους είχαν τους λόγους και τα «κότσια».

Όταν ο Γιάννης Ρέντζος πήγε στρατιώτης και στη συνέχεια τα δύο αδέρφια διέπραξαν τον πρώτο φόνο, η Ήπειρος είχε 3-4 χρόνια απελευθερωμένη. Είχε προηγηθεί ο πρώτος βαλκανικός πόλεμος. Ακολουθούσε ο δεύτερος βαλκανικός και ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος. Και μέσα σε αυτά, οι επεμβάσεις ξένων στρατευμάτων στην Ελλάδα, ο λεγόμενος Εθνικός Διχασμός, η άνοδος και η πτώση του Βενιζέλου και οι διαμάχες του με το Βασίλεα Γεώργιο Α' Γλύμπουργκ. Σίγουρα στον απλό κόσμο της περιοχής δεν είχε εμπεδωθεί ακόμη το πέρασμα από την τουρκοκρατούμενη κατάσταση στο ελληνικό κράτος. Φτώχεια πριν, φτώχεια και μετά. Πόλεμοι πριν, πόλεμοι και μετά. Ο χωροφύλακας μπερδεύονταν με τον αντίστοιχό του τούρκο ή αλβανό. Η μία εξουσία με την άλλη. Ακόμη το κράτος ήταν ανύπαρκτο για το λαό. Ισως και εχθρικό. Ένα κράτος (αλλά και η κάθε μορφής εξουσία ή παραεξουσία), που στο συγκεκριμένο θέμα της ληστείας, ήταν πολλαπλά «διαπλεκόμενο» με τους ληστές και κατά τις εκάστοτε συγκυρίες ή τους χρησιμοποιούσε δι' ίδιον όφελος ή τους εξόντωνε.

Στα επόμενα χρόνια οι Ρεντζαίοι εδραίωσαν την «κυριαρχία» τους στην περιοχή με φόνους, απαγωγές, ληστείες κλπ. Μάλιστα επέκτειναν τη δράση τους και στη Βόρειο Ήπειρο, με την οποία μέχρι το 1921 δεν είχε καθοριστεί η

συνοριογραμμής. Ήταν τέτοιας μορφής και έκτασης η δράση τους, ώστε τους οδήγησε στο να αυτοανακηρυχθούν « Βασιλείς της Ηπείρου»!!!

Η Ελλάδα έζησε για λίγο τη μεγαλοϊδεατική Μεγάλη Ιδέα και στη συνέχεια, ως άμεσο επακόλουθο, το δράμα της Μικρασιατικής καταστροφής και των προσφύγων (1919- 1922). Νέοι Διχασμοί, εκτελέσεις στο Γουδί και μακρά ανώμαλη πολιτική κατάσταση (πέντε πρωθυπουργοί μόνο το έτος 1922). Στις 19 Μαρτίου 1923 απομακρύνθηκε από την Ελλάδα «επ' αδεία» ο Βασιλεύς Γεώργιος Β' Γλύξμπουργκ. Αρχηγός της «επανάστασης» ο Νικόλαος Πλαστήρας. Η ληστεία καλά κρατεί σε όλη την Ελλάδα. Υπάρχει οξύτατο κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα. Σοβαρές είναι και οι διαμαρτυρίες από το εξωτερικό, αλλά και οι επικρίσεις για «υψηλή προστασία» των ληστών και για διαπλοκή τους, κυρίως με την πολιτική και την αστυνομική εξουσία.

Στις 25 Μαρτίου 1924 έγινε η έκπτωση του Βασιλέως Γεωργίου Β' και η ανακήρυξη της Αβασίλευτης Δημοκρατίας. Επείγει πλέον η αστικοποίηση και ο εκσυγχρονισμός — εξευρωπαϊσμός του κράτους. Ειδικά για το θέμα της ληστείας, λαμβάνονται «δραστικά» μέτρα. Η πολιτεία, αφού από μόνη της είχε αποτύχει να εξοντώσει τους ληστές, έθεσε σε εφαρμογή άλλα, ανορθόδοξα, μέτρα και μέσα. Επί πρωθυπουργίας Θεμιστοκλή Σοφούλη και Ανδρέα Μιχαλακόπουλου, τον Αύγουστο, τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο του 1924 έθεσε σε εφαρμογή τρία Νομοθετικά Διατάγματα, εκ των οποίων το τελευταίο, ειδικώς ισχύον για την Ήπειρο, όριζε ότι *«απαλλάσσεται πάσης ποινής ο ληστής, φυγόδικος ή φυγόποινος ή υπόδικος, όστις μόνος ή ... συνέλαβε και προσήγαγεν ή εφόνευσε ληστήν επικεκηρυγμένον... άπασαι αι μέχρι της ημέρας ταύτης τελεσθείσαι υπό του ληστού αξιόποινοι πράξεις θεωρούνται αυτοδικαίως απεσβεσμένα.. . »*. Δηλαδή το επίσημο κράτος νομιμοποίησε τον αλληλοσκοτωμό των ληστών, έδινε άφεση αμαρτιών σε επικίνδυνους κακοποιούς και συγγενούς δολοφόνους και μετέτρεπε τους φονιάδες των φονιάδων πρώην συντρόφων τους σε «λευκές περισσότερες» με μικρό αντίτιμο: Ένα κεφάλι ληστή. Η Βουλή της Αβασίλευτης Δημοκρατίας, κατά παρέκκλιση διατάξεω του τότε Συντάγματος, καθιέρωσε τον Δεκέμβριο του 1924 ειδικές ταχύτατες συνοπτικές δικαστικές διαδικασίες για την ανάκριση και εκδίκαση των αδικημάτων των ληστών. Ακόμη και μέτρα για τον περιορισμό του τύπου ελήφθησαν : Τον Σεπτέμβριο του 1928 *«απηγορεύθη η δημοσίευσις εντύπων συγγραμμάτων, εικόνων ή συμβολικών παραστάσεων, δι' ων εξάιρονται ως κατορθώματα ή οπωσδήποτε περιγράφονται ο βίος ή αι πράξεις ληστών, κλεπτών ή άλλων εγκληματιών είτε πραγματικών προσώπων, είτε φανταστικών κατά τρόπον αμέσως ή εμμέσως επιβλαβών δια τας ηθικάς αντιλήψεις του κοινού»*.

Αργότερα, το έτος 1929, επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου, το ίδιο το κράτος «μετανόησε» και κατήργησε τα άνω Νομοθετικά Διατάγματα, γιατί, κατά τον τότε Υπουργό Δικαιοσύνης, *«εις το παρελθόν το Κράτος ευρέθη, ατυχώς, εις την ανάγκην να θεσπίση τα ανήθικα ταύτα νομοθετικά μέτρα, η εφαρμογή των οποίων δεν επέφερε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα καθ' όλην αυτών την γραμμήν, διότι εφονεύθησαν μεν λησταί τινές υπό άλλων συναδέλφων των, οι τελευταίοι όμως ούτοι, μετά μικρόν χρονικόν διάστημα ησύχου ζωής, επεδόθησαν και πάλιν εις το κακοποιόν αυτών έργον, η σημερινή Κυβέρνησις ευρίσκειται εις το ευχάριστον σημείον να διακηρύξει ότι*

δεν έχει ανάγκη εφαρμογής των ανηθικών μέσων της συνθηκολογήσεως με κακοποιούς τινάς δια να εξοντώσει τους άλλους».

Οι Ρεντζαίοι επωφελήθηκαν από το άνω νομικό καθεστώς, έκαναν χρήση το έτος 1924 των «ανηθικών μέσων», που τους προσέφερε το κράτος και με τα κεφάλια δύο συντρόφων τους μετατράπηκαν σε ευυπόληπτους και επιφανείς παράγοντες της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής των Ιωαννίνων και της περιοχής γενικότερα. Και όχι μόνο: Βασιλικότεροι του Βασιλέως, εντάχθηκαν στα Σώματα Δίωξης των ληστών και, μισθοδοτούμενοι από το κράτος, κυνηγούσαν τους παράνομους!!!

Όμως ανήκαν σε αυτούς που *«επεδόθησαν και πάλιν εις το κακοποιόν αυτών έργον»*. Και μάλιστα σε ανώτερο επίπεδο. Η ληστεία της Πέτρας στην κυριολεξία συντάραξε την Ελλάδα της εποχής εκείνης. Έγινε σημείο αναφοράς για τις μετέπειτα ληστείες.

Οι Ρεντζαίοι διέφυγαν επί αρκετό χρόνο τη σύλληψή τους. Οι καιροί όμως είχαν αλλάξει. Συλλήφθηκαν, δικάστηκαν σε δίκη «εξπρές», κατάδικάστηκαν, δεν άσκησαν έφεση (;), απορρίφθηκε η αναίρεσή τους και η αίτησή τους για χάρη και εκτελέστηκαν τον Μάρτιο του 1930, διακηρύσσοντας — περιέργως - μέχρι την τελευταία στιγμή την αθωότητά τους για τη ληστεία της Πέτρας. Ο κύκλος έκλεισε. Η άνοδος άρχισε με αίμα. Με αίμα τελείωσε και η κάθοδος. Και ο Ελευθέριος Βενιζέλος, εκτός των άλλων, πέρασε στην ιστορία και ως ο εξολοθρευτής των ληστών.

Οι εποχές, οι αξίες και οι πρακτικές αλλάζουν, οι στόχοι όμως παραμένουν οι ίδιοι. Η ληστεία ως φαινόμενο και πράξη εξακολουθεί να υπάρχει, εκσυγχρονισμένη όμως και πολλές φορές συγκαλυμμένη, ακόμη και αφανής. Έχουμε φύγει από τους ληστές των «ορέων» και έχουμε περάσει στη λεγόμενη εποχή των «εγκληματιών με τα λευκά κολάρα». Οι Ρεντζαίοι δεν θα είχαν καμία θέση στο σήμερα. Θα ήταν παρωχημένοι, εκτός εποχής.

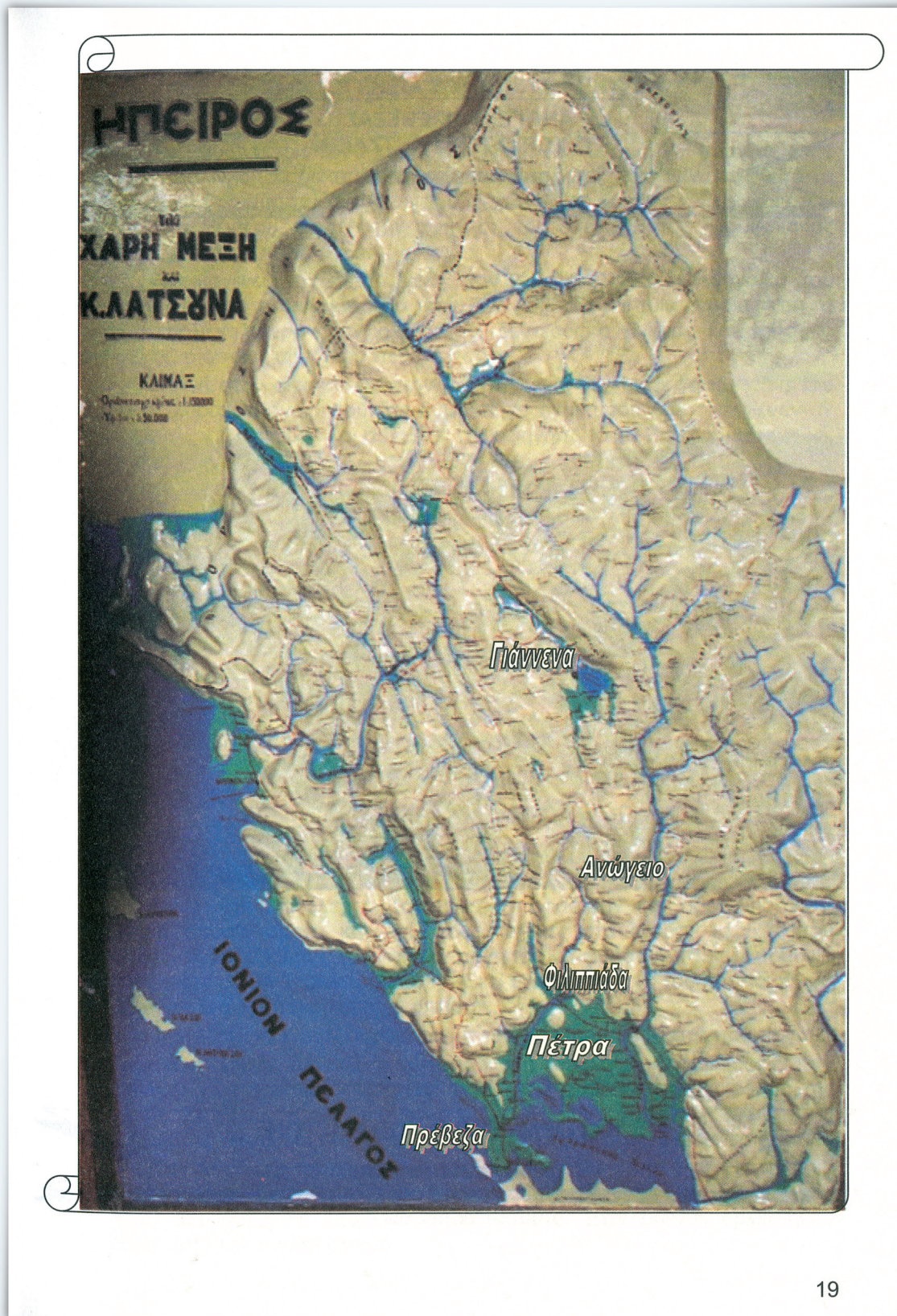
Μέσα στο παραπάνω πλαίσιο, το πόνημα του Νίκου Πάνου κατά-γράφει με εξαιρετική γλαφυρότητα, Ηπειρωτική απλότητα, λιτότητα, σαφήνεια και ακρίβεια τα πρόσωπα και τα γεγονότα μιας «σκοτεινής» περιόδου της τοπικής ιστορίας και όχι μόνο.

Εναπόκειται στον αναγνώστη να αξιολογήσει και τον συγγραφέα και τα γεγονότα. Να αναζητήσει όχι μόνο το τι, αλλά το πώς και το γιατί. Είναι αυτονόητο ότι η κατανόηση και η αξιολόγηση των γεγονότων μπορεί να γίνει μόνο με βάση τα δεδομένα, την επικρατούσα κατάσταση και τα κριτήρια της ιστορούμενης εποχής. Χωρίς τις τυχόν προκαταλήψεις και τις κάθε είδους αναθεωρήσεις ή σκοπιμότητες των τότε ή των μετέπειτα χρόνων.

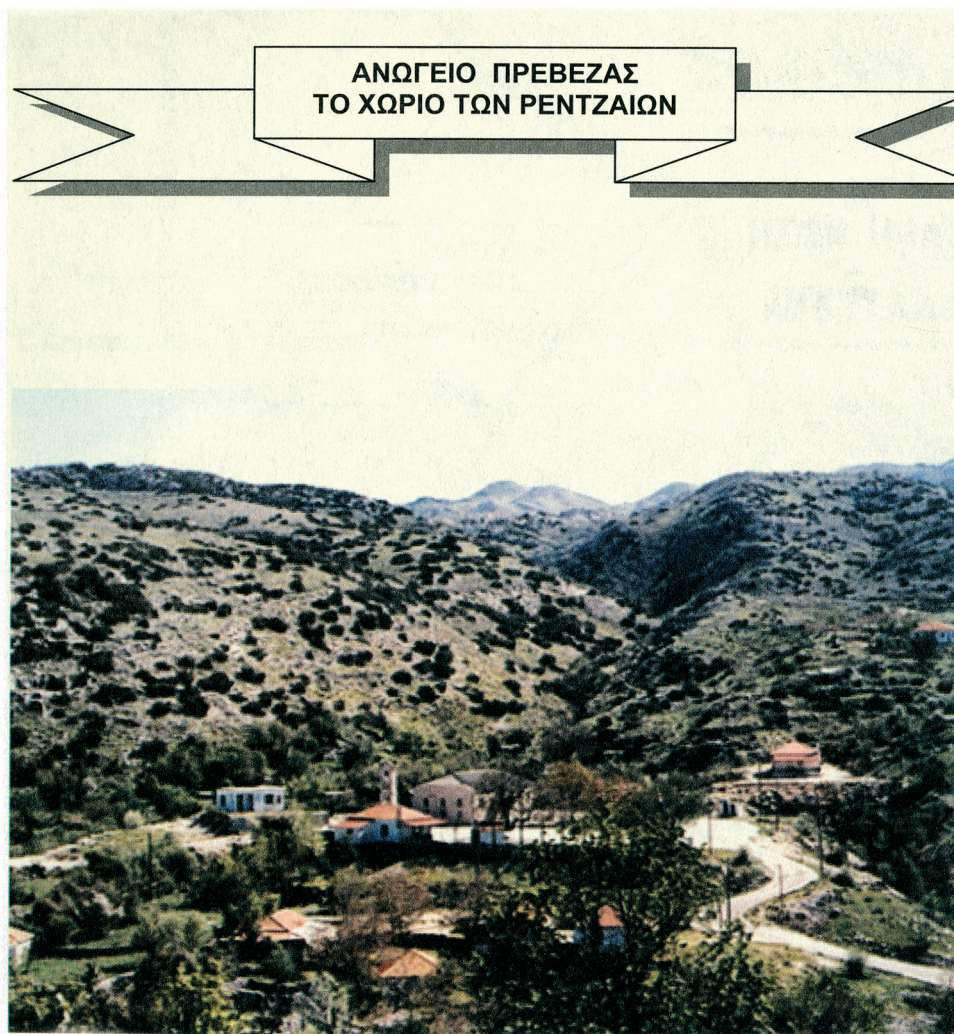
Ιούνιος 2005

**Αλέξανδρος Θ. Γεωργίου
Δικηγόρος**

Χάρτης της Ηπείρου με τα ονόματα των πόλεων που παίζουν κάποιο ρόλο στην εξιστόρηση της ιστορίας των Ρεντζαίων και της ληστείας της Πέτρας, σελ. 19.

Φωτογραφία του χωριού των Ρεντζαίων, σελ 20.

**ΑΝΩΓΕΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΩΝ ΡΕΝΤΖΑΙΩΝ**

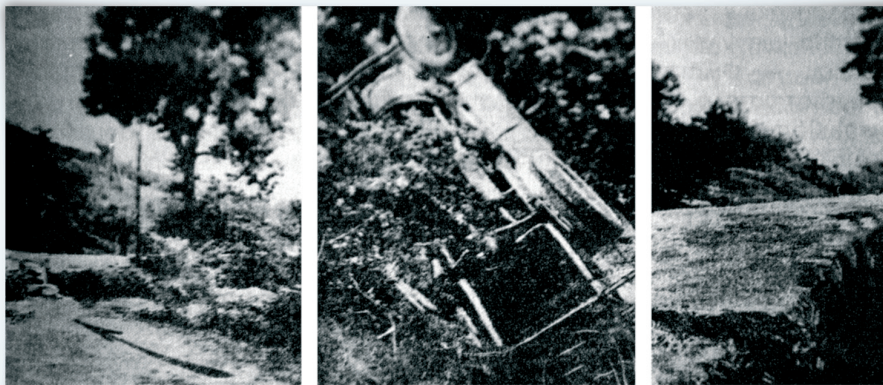
ΚΑΙ ΟΡΜΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΛΗΣΤΩΝ

Φωτογραφία των δύο αδελφών, σελ. 28.

Γιάννης και Θύμιος, την εποχή που βγήκαν στο κλαρί, για να εκδικηθούν τους φονιάδες του πατέρα τους.

Φωτογραφίες από τον τόπο της ληστείας, σελ. 65.

Η μοιραία στροφή της Πέτρας όπου έγινε το μακελειό.
Στο μέσον το τουμπαρισμένο αυτοκίνητο.

Το πρώτο τηλεγράφημα που εστάλη από τον υποδιευθυντή του υποκαταστήματος Ιωαννίνων προς το κεντρικό κατάστημα Αθηνών, σελ. 65.

--ΠΡΩΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Το πρώτο τηλεγράφημα ώρα 12:20 από το Υποκατάστημα Ιωαννίνων και από τον Υποδιευθυντή Ελαφρό, στέλνεται προς την Υπηρεσία του και λέει τα εξής:
«ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ κομίζων χρηματαποστολήν Υποκαταστήματος Πρέβεζας εληστεύθη. ΜΕΤΑΒΑΙΝΩ επί τόπου μετά του Διοικητού Χωροφυλακής προς εξακρίβωσιν αποτελέσματος ληστείας.
ΥΠ/ΝΤΗΣ ΥΠ/ΜΑΤΟΣ ΕΛΑΦΡΟΣ

Απόσπασμα που χρησιμεύει στον συγγραφέα ως εισαγωγή για την παράθεση αποκομμάτων εφημερίδων της εποχής, σελ. 107-108.

ΤΙ ΕΓΡΑΦΕ Ο ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Στο μεταξύ οι Ρεντζαίοι είναι εξαφανισμένοι και στις εφημερίδες της εποχής τόσο στις τοπικές, όσο και στις Αθηναϊκές, με τις καθημερινές ανταποκρίσεις των δημοσιογράφων, γράφεται ο βίος τους με μεγάλους και καθόλου κολακευτικούς τίτλους, για τους προστάτες τους.

Παρακάτω δίνονται αυθεντικά αποκόμματα εφημερίδων, με τα άρθρα τους, από όπου βγαίνουν συμπεράσματα για τους ληστές και την σπουδαιότητα της ληστείας της Πέτρας, καθώς και το κλίμα που επικρατούσε γενικότερα την εποχή εκείνη, μεταξύ ληστών, εξουσίας και πολιτών. Ούτε λίγο, ούτε πολύ, οι Ρεντζαίοι αποκαλούνταν «οι Βασιλείς της Ηπείρου» και όχι άδικα, αφού οι ληστές είχαν άδεια οπλοφορίας και κυκλοφορούσαν πάνοπλοι, τρομοκρατώντας και εκβιάζοντας τον απλό κοσμάκη, κατά τα δημοσιεύματα των εφημερίδων.

Αρχές, κόμματα και Κυβερνήσεις τους καλύπτουν ώστε, να έχουν την στήριξη τους στις προεκλογικές εκστρατείες και οι υποψήφιοι πολιτευτές δεν διστάζουν να εμφανίζονται μαζί τους σε χορούς και πανηγύρια.

Οι εκφοβισμοί και εκβιασμοί των ληστών προς τους ψηφοφόρους για υπερπήφιση υποψηφίων της αρεσκείας των είναι του τύπου :

«όσα μαύρα βρεθούν στις κάλπες, τόσα σπίτια θα κάψουμε».

Το δίλημμα των χωρικών είναι μεγάλο. Με ποιού το μέρος να πάνε; του Χωροφύλακα ή του ληστή; Στην Ήπειρο, τις περισσότερες φορές έπαιρναν το μέρος των ληστών, άλλοτε από φόβο και άλλοτε γιατί αποδέχονταν πιο πολύ την συμπεριφορά των ληστών απέναντί τους, παρά τον αυταρχισμό και την αλαζονεία των Χωροφυλάκων, δηλαδή της εξουσίας.

Έτσι, οι Ανακριτικές αρχές, αντιμετώπιζαν τη λυσσαλέα αντίδραση των χωρικών, οι οποίοι δεν έδιναν πληροφορίες κατά των ληστών. Σε μερικές περιπτώσεις, ο σεβασμός προς τους ληστές, συνέχιζε να υπάρχει και μετά το θάνατό τους.

Κατά την περίοδο του Βενιζελισμού, η σχέση του κράτους με τους ληστές, έδινε τροφή για αρνητικά σχόλια στον κόσμο, πράγμα που φαίνεται και από τα γραφόμενα στον τότε τύπο, όπου σκάνδαλα, εκβιασμοί και δολοπλοκίες ήταν σύνηθες φαινόμενο με πρωταγωνιστές τους ληστές και την «Άρχουσα Τάξη».

Καθήμενοι: Ο Μοίραρχος Μακρυγιάννης και ο Διευθυντής Εφ. ΗΠΕΙΡΟΣ, Ι. Χατζής
Όρθιοι: Ο απεσταλμένος Εφ. Καθημερινής Χ. Παπανικολάου και ο Ανθ/γός Περιστερίου.

Η ΛΗΣΤΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

ΠΩΣ ΟΙ ΛΗΣΤΑΙ ΕΚΛΕΓΟΥΝ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΣ

Οι κάτοικοι από την τρομοκρατίαν των ήμισυπαράνομως ζώντων κομματάρχων.—Πιλιτεύται τρώγουν, πίνουν και χορεύουν επιδεικτικώς με τους Ρετζαίους.—'Ημιμητική φρόνησά ενδός ύπουργου.—Τέχνησμά του φυλακισμένου ληστοῦ Νικόλα.—'Η πλαστή επιστολή του ληστήρχου Τσόγγου.—'Ο κ. Γαρουφαλιάς τσακίζεται να μεταβῆ εἰς Κέρκυραν πρὸς συνάντησίν του.

"ΟΣΑ ΜΑΥΡΑ ΒΡΕΘΟΥΝ ΣΤΗΣ ΚΑΛΠΕΣ, ΤΟΣΑ ΣΠΙΤΙΑ ΘΑ ΚΑΨΟΥΜΕ..."

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 22 Ιουλίου (του άπασταλμένου συντάκτου της «Κυθηραϊκής»).—Εκ των επιλεγμένων και των μέχρι τοῦδε ἀναποκρίσεων οἱ ἀναγνώται της «Κυθηραϊκής» εἶνε ἀμετά πατασιτισμένοι εἰς δ.τι ἄλλα τὴν τρ.μερὴν ληστείαν της Ηπείρου. Διὰ τὴν καταστροφὴν δὲως κινεῖς εἰς τὴν ληστερικὴν ἰστορίαν της ἠπειροῦν ὄν εἶνε εὐκολον.

Θλίβ.ρὰ ἰστορία! Εἰς τὴν μέρι δπου εἰς παρελθούσας ἐκστειριδὰς οἱ ἄνθρωποι ὑψώσαντα μέχρι τοῦ οὐρανοῦ της δόξης δίδοντες τὸ αἷμα των διὰ τὴν γράσων ἠπείροχοι ἤμνοι πρὸς τὴν ἀεγερουμένην ἐκ τῶν ἐρειπίων της Ἰλλυρία, σημερον ἀπογονοὶ τῶν ἰδίων ἐκείνων ἰσθρῶπων ἄθουμένοι ἀπὸ κατωῖς ποιμενας ἀναγκάζονται νὰ σκαταλιθοῦν δόλην των τὴν ζωτικότησιν εἰς ψιαν κομποσιτόν δρόμην.

Δὲν εἶνε δυνατόν εἰς τὴν ὄρτην μέρις δθενεῖς ἀναποκρίτως νὰ περιγραφῆ δὲν ἡ ἰστορία τῶν κινήσων ἐπιδράσεων οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήσαν τὴν κακὴν σημερινὴν κατάστασιν. Ὁ Ἐπρεπὴ μὴνας ὀλοκλήρους νὰ περιελθῆ κανεῖς τὴν ἠπειρον ἀπὸ καλύβης εἰς καλύβην, νὰ ζητησῆ πληροφορίαν διὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, νὰ ἰδῆ τὸ ἴσον, δπου ἔγραψεν ὁ Α' ἢ Β' ληστής νὰ καθῆσθ κατω ἀπὸ τὸ δέντρον δπου ἂ ἴ ἢ ὁ Δ πολιτικὸς ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, τὴν Ἀρταν ἢ τὴν Ἀθήνας κουθαλιγενοῖς διὰ νὰ πάρῃ τὸ δα τὸν κρέμα, ἀνεκρίτω μὲ τὸς τρομεροῖς ληστὰς, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τὴν τωρινὴν ἐπιτροπὴν τούτων, ὑποχόμενος ὅτι θὰ εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν των ὅταν ἀλυστοπρόσθ. τος» θὰ εἴδανε μέχρι τοῦ νοινοβουλίου...

Ἠρῆται ἀκόμη νὰ συναντήσῃ δλους ὄσοι ἔπαθαν ἀπὸ τοῦ ληστὰς, νὰ ἀλλάσθῃ πῶσαν τραγικὴ εἶνε ἡ ζωὴ των, ν' ἀκούσῃ τοῖς παλαιοῖς της καρδίᾶ των, ὅποιοι ὅταν θγαῖουν ἀπὸ τὸ ὅπτι των ἀκούεται νὰ κτυπῆ περισσότερο ἀπὸ ἄλλο κτυπῆ ἢ προκαθοδρὸ τῶν τῶνοντων των εἰς τοῦς ὀκλήρου, ἀδελφολίτους τῶν ἠπειρωτικῶν ὀκλήων.

Καὶ πάλιν ὅταν δὲν μπορεῖ κανεῖς ἀκόμη νὰ δώσῃ εἰς τον νονομὴ πτῆν του τὴν ἰδέαν ὅτι εἶνε ἀδελφολίθνος ἀπὸ τὴν ἐκδικασίν του ληστοῦ καὶ πάλιν δὲν μπορεῖ νὰ μῆσῃ της δειπνομερτίας της ἠπειρωτικῆς τραγικότητος.

Ο ΤΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΛΗΣΤΩΝ

Καὶ πῶς νὰ δοθῆ ἡ ἰδέα της ἀδελφότητος; Οἱ ληστὰι φαίνονται ἰδγυρώτεροι ἀπὸ τοῦς ἀναποκρίτους τοῦ κράτους.

Ἀπὸ τὰ μέχρι σημερον επιλεγμένα ὑποθῆτω δτι θὰ ἔχεις ἀρμημαῖς μίαν ἰδεαν ἐνδός πόλου ἀπονητικῶδ περιβάλλοντος κινουμένη τῶσαν οἱ ἐντεταλμένοι τὴν διαλεύκανσιν της ὑποθέσεως, δικαστικοὶ

ἄσαν καὶ ὁ ὑποχρεωμένος νὰ διαφωσῆ τὴν κοινὴν γνώμην δημοσιογράφος.

Ὁ κἀνὴ ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος τίτται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ δημοσιογράφου πρὸτος νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησιν ὅτι δὲλλογισθῆ ἠπείως εἰς τὴν πῶν τ.ποισε—ἢ ἀμλήσῃ—ἀπὸ τῶν ληστῶν, τοῦ συγγενεῖς τοῦ ληστοῦ, τοῦ φίλου του, τοῦς προσηδῆς του. Ἀκόμη ὅτι δὲλλογισθῆ ἠπείως εἶνε νὰ πῶν τ.ποισε ἀπὸ τῶν βουλευτῶν τοῦ ληστοῦ!

Ἀμλήσασμεν ἀνωτέρω περὶ δέντρον ὑπὸ τὰ ὀκλή ληστῶν συναντησῶν μετ' πολιτικῶν. Ἀυτὴ δὲ εἶνε φιλολογικὴ γαρνιτούρα. Εἶνε δὲ ἀδελφολίθνης καὶ τὴν ἀδελφότητά αὐτὴν μπορεῖν νὰ ἀλλάσθῶν ἄλλον ὄσοι ἴσον κατω ἀπὸ τὴν ἀπειλήν τοῦ ἡμισυπαράνομως ζώντος ληστοῦ καὶ τοῦ ἀνομιματώσων ζώντος βενιζελικοῦ κομματάρχη.

Πῶς νὰ πιστεῖσῃ ὁ ἠπλοτικὸς ποιητὴν ὅτι τὸ κράτος τοῦ ὄπτιου τοῦς ἄλλο νόμοις του, χωροφυλακίς, τὰ ἀποδεδῆματα διοικῆ, διαμῆς καὶ μεταμῆς ὁ βουλευτῆς, ὁ Γαρουφαλιάς, ὁ Καλλιπὴς Ἰω.π., τῶς νὰ πῶν ὅτι θὰ κεντησῆ τοῦς ληστὰς, οἱ ὅποιοι... ἠλῆγρον τοῦς βουλευτὰς!

ΟΙ ΡΕΤΖΑΙΟΙ ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΩΝΤΕΣ

Εἶνε γνωστὰ οἱ ἐπὶ ἠλλοστῆρα ἠελογαί.

Πῶσοι ἐπανόνησιν τὴν ἐκλογίην;

Ὁλτες μίαν μονολευτικὴν ἀπαντήσιν;

— Οἱ Ρετζαῖοι!

Ἐπὶ τὸν ἀναριθμητοῦ ἀποδείξεις. Ἰδού μίαν: Εἰς τὸν ἴσον Ἰωάν Ἰωάν ο ἠμιμητοῦ Παν. Φλώρος καὶ ὁ δὲ ἠμνονος Ἀδελ. Λουζας ἠδελφῶν νὰ γίνων βουλευτῆται. Ὅταν περιτῆχοντες τὰ χωρτὰ διὰ τὴν προτιλογικὴν ἐκλογίην ἀπὸ τοῦς πρώτους τοῦ ὅποιοι ὄσονενσῶν ἴσον οἱ Ρετζαῖοι οἱ ἐπικειρημένοι, οἱ τρομεροὶ ληστῆται. Ἡ ἀναντηδὴς δὲν ἔγινε μῆδικῆ. Ἐγινε φανερά καὶ θεωρητικῶς εἰς τὸ χωρίον Καλλιπῆ. Ἐπρεπενα γνωσθῆ εἰς τὸ χωρίον γυρνῆ χωρτὰ ἢ ἐκδικῆ ἢ ἀμφωνία, ὅτι ὅποιοι ἠτο κατω τῶν δὲν αὐτῶ ὑποκλήων ἔθεωρεῖτο ἔχθερε τὸν Ρετζαῖον... ληστῆται καὶ ὑποκλήτοι ἔπαγον ματῆ; ἔπιον ματῆ καὶ ἀκόμη ἔχθερε τὸν ἴσον. Τὰ χῆρια τῶν ὑποκλήων ἔφασαν τὰ αἰματωμένα ἀπὸ τοῦς θόνους χῆρια τῶν ληστῶν.

Μετὰ τὴν συνάντησιν οἱ ληστῆται ὑπεκρίσαντες εἰς τὰ χωρτὰ προπαγανδίζαντες. Εἰ τὴν Ραυλίδαν οἱ Ρετζαῖοι αὐτοπροσώπως διεκμηγρόδον εἰς τοῦς ἐντῆρους κατοίκους:

— Ὅσα μαῦρα βρεθῶν ὄτις κάλπες τοῦ Φλώρου καὶ τοῦ Λουζα, τῶσα σπῆτια θὰ κάψουμε!

Αποσπάσματα από τη συζήτηση στη Βουλή για τη ληστεία της Πέτρας (δήρηκε από 5 έως 16 Δεκεμβρίου 1926), σελ. 154-155, 161-162, 175.

Οι Ρεντζαίοι

Οι κυριώτεροι παράγοντες τῆς ληστρικής καταστάσεως τῆς Ἠπείρου εἶναι οἱ μέχρι τοῦδε διαφυγόντες ἀσύλληπτοι λησταὶ ἀδελφοὶ Ρεντζαῖοι. Μάχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν οἱ περίφημοι λησταὶ Ρεντζαῖοι ἠμνηστεύθησαν ὑπὸ τινος τῶν Κυβερνήσεων τοῦ παρελθόντος, εἶχον διαπράξει 82 φόνους:

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ὑπὸ ποίας Κυβερνήσεως;

Μ. ΓΟΥΔΑΣ. Δὲν τὸ ἐνθυμούμαι· ἂν δὲν μὲ ἀποπᾶ ἡ μνήμη ἢ ἀμνηστεία ἐγένετο μεταξύ Κυβερνήσεως Παπαναστασίου καὶ Σοφοῦλη.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου, ὄχι.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ποία ἀμνηστεία;

Βοηθοὶ τῆς Ἀστυνομίας

Μ. ΓΟΥΔΑΣ. Τῶν Ρεντζαίων. Διότι αὐτοὶ ἠμνηστεύθησαν μετὰ 82 φόνους, τοὺς ἁποίους διέπραξαν.

Εἰσῆλθον δὲ τότε εἰς τὰ Ἰωάννινα μετὰ τὴν ἀμνηστευσίν των καὶ τοὺς ὑπεδέχθησαν θριαμβευτικῶς οἱ φίλοι τῶν ἐν Ἰωαννίνοις, ὑπὸ τὰ δῆματα τῶν Ἀρχῶν. Κατόπιν συνέχισαν τὸ ἔργον των μέχρι τῆς ληστείας τῆς Πέτρας διότι δύναμαι νὰ δεβαιώσω ὅτι οἱ ἀδελφοὶ Ρεντζαῖοι ἐχρησίμευσαν ὡς ἡμιεπίσημα ἀστυνομικὰ ὄργανα τοῦ Κράτους, συμπαραδραβεύοντες εἰς τὴν ἀστυνομίαν καὶ παρέχοντες πληροφορίας.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἦσαν διωρισμένοι ὑπὸ τοῦ Κράτους· ὁ εἰς μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὁ ἄλλος μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐκμισθοτάρχου. Ἐπομένως ἐμισθοδοτοῦντο ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἐπὶ τινος Κυβερνήσεως ἠμνηστεύθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν ἐπιτρέπονται διακαπαί.

Μ. ΓΟΥΔΑΣ. Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπιστέφει τὴν ληστρικήν ἐν Ἠπείρῳ κατάστασιν εἶναι τὸ ἔγκλημα τῆς Πέτρας, τὸ ὁποῖον ἔχει παραμείνει μέχρι τοῦδε μυστηριώδες. Κρατοῦνται μόνον πέντε αὐτουργοὶ τοῦ ἐγκλήματος, ἄλλ' ἐνῶ οὗτοι ἀπὸ τόσου χρόνου εὐρίσκοντα μετὰ τὰς φυλακάς, δὲν καταρτίωθη νὰ περατωθῇ ἡ ἀνάκρισις τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς δίκην οἱ κρατούμενοι ἐνοχοί, ἂν ὅντως εἶναι ἐνοχοὶ οὗτοι καὶ νὰ ἀποτίσουν δεινῶς τὴν ποινὴν τοῦ φρικαλέου ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον διέπραξαν.

Ἡ κοινὴ γνώμη

Ἐν Ἠπειρῷ, κύριοι βουλευταί, κρατεῖ γενικῶς ἡ γνώμη ὅτι ἰσχυροὶ προστάται, δὲν γνωρίζω τίνες, καπορθώνουν μέχρι τοῦδε νὰ ἐπικρατοῦν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἐκκρεμῆ ἡ ὑπόθεσις αὕτη, ἡ δὲ προστασία τῶν ἰσχυρῶν τούτων προστατῶν, ἐκτεινομένη καὶ ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν Ρεντζαίων, καθιστᾷ τούτους πραγματικῶς ἀσυλλήπτους καὶ διαφεύγοντας τὴν πρὸς τὴν Δικαιοσύνην λογοδοσίαν διὰ τὰς πράξεις των.

Εἰς βουλευτῆς. Ὅχι ὑπαινιγμούς.

Μ. ΓΟΥΔΑΣ. Ἐγὼ ἦλθον ἐξ Ἠπειροῦ πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν καὶ ἀναφέρω πρὸς τὴν Βουλὴν τί ἐν Ἠπειρῷ λέγεται. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Ρεντζαῖοι ἐφυγαδεύθησαν τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐκείνης καθ' ἣν ὠδηγήθησαν ὑπὸ τοῦ συλλαβόντος αὐτοὺς ἀξιωματικοῦ, εἰς τὸ μέγαρον ἔθθα ἐδρεύει ἡ Ἀνωτάτη Στρατιωτικὴ Διοίκησις τῆς Ἠπειροῦ (1). Μὴ μὲ προκαλεῖται λοιπὸν, διότι θὰ μὲ ἀναγκάσῃτε νὰ εἶπω πράγματα ἀσύμφαρα δι' ὑμᾶς

[...]

Μεθοδικὸν καὶ σπάνιον

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ.

Κύριοι, ταῦτα ὡς πρὸς τὴν συγκοινωνίαν. Ὅλιγα τιὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ ἔγκλημα τῆς Πέτρας. Δὲν θὰ φέρω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὰς ἀβεσπότες διαδόσεις, αἱ ὁποῖαι κυκλοφοροῦν, καὶ δικαίως μὲ τὴν ἐκκρεμότητα τοῦ ἐπιδικου ἐγκλήματος. Θὰ πιστοποιήσω ὁμῶς ὀλίγα τιὰ γεγονότα: Πρῶτον ὅτι διεπράχθη ἐν ἔγκλημα σπάνιον εἰς τὰ Ἑλληνικὰ χρονικὰ ἀπὸ τὰ βαρύτερα ποῦ ὑπάρχουν ὅτι διεπράχθη τὸ ἔγκλημα τοῦτο μὲ μεθοδικότητα καὶ ὀργάνωσιν ἐπίσης σπανίαν, μαρτυροῦσα ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν τὸ ἔγκλημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔχει τόσους πλοκάμους, νὰ ἔχη διαπραχθῆ ὑπὸ τυχαίων φυγοδίκων καὶ κακοποιῶν. Ἐχει βαθεῖας τὰς ρίζας τὸ ἔγκλημα τοῦτο. Αὐτὸ εἶναι τὸ πιστοποιούμενον πρῶτον γεγονός.

Τὸ δεύτερον εἶναι, εἰς βάρος τοῦ Κράτους καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν τόσο βαρῦ ἔγκλημα ἐπὶ τόνον χρόνον δὲν δύνανται νὰ ἀνακαλυφθῆ. Οἱ συναίτιοι καὶ οἱ συνέμποροι, οἷο: δὴποτε καὶ ἂν εἶναι, παραμένουν κεκρυμμένοι καὶ οἱ ποικίλοι πλόκαμοι τοῦ ἐγκλήματος παραμένουν κεκαλυμμένοι.

Αποσπάσματα από την πρώτη δίκη των ενόχων της ληστείας της Πέτρας
(διήρκησε από τις 24 Οκτωβρίου 1927 έως τις 7 Νοεμβρίου 1927), σελ. 233 και 252-255.

29 Οκτωβρίου 1927

Ωρα 9:30 επαναλαμβάνεται η δίκη

Ο Πρόεδρος καλεί να καταθέσει ο μάρτυρας Ανθυπομοίραρχος Καρύδης.

Μάρτυρας Καρύδης: Την ημέρα του εγκλήματος βρισκόμουν στα Γιάννενα επικεφαλής αποσπασμάτων. Σαν έμαθα το γεγονός της ληστείας, πήγα κατευθείαν στο σπίτι των Ρεντζαίων. Μόλις πλησίασα, είδα το Γιάννη στο μπαλκόνι του σπιτιού του, του φώναξα και μπήκα στο εσωτερικό του. Με καλωσόρισε και αμέσως του λέω

- Τώρα που θέλουμε να σε χρησιμοποιήσουμε είσαι σπίτι.

- Είμαι άρρωστος, μου απάντησε ο Γιάννης.

Άρχισε να με ρωτά με ενδιαφέρον για το έγκλημα, αλλά περισσότερο θορυβήθηκε όταν του είπα πως η Τράπεζα κράτησε τους αριθμούς των χαρτονομισμάτων και γρήγορα θα συλληφθούν αυτοί που τα κατέχουν.

Έφυγα και ξαναγύρισα την επόμενη μέρα ζητώντας από το Γιάννη να παρουσιαστεί στη Φιλιππιάδα για να ανακριθεί, καθώς είχα εντολές. Μου απάντησε πως είναι ακόμα άρρωστος.

Μετά από επτά μέρες στη Μεραρχία έγινε σύσκεψη με τους Μέραρχο Διαλέτη, Γάσπαρη, Γκισερλή, Λεονταρίτη, Ταμιολάκη και Χριστόπουλο. Κατά τη σύσκεψη αποφασίστηκε να συλληφθούν οι Ρεντζαίοι ως συνένοχοι στο έγκλημα. Στάλθηκε να τους συλλάβει ο Ανθυπολοχαγός Περιστερής, ο οποίος ήταν φίλος των Ρεντζαίων και συνεργάτης τους για την εξόντωση της συμμορίας Τσόγκου. Ο Περιστερής πήγε και συνάντησε τον Γιάννη Ρέντζο, εκείνος προφασίστηκε δουλειές και δεν τον ακολούθησε στη Μεραρχία. Λαβαίνοντας δεύτερη εντολή ο Περιστερής να τους συλλάβει, δεν βρέθηκαν πουθενά, είχαν εξαφανιστεί.

Πρόεδρος: Μα δεν μπορούσαν να τους συλλάβουν πολιορκώντας το σπίτι τους με Αστυνομική δύναμη;

Μάρτυρας: Δεν είχαν σχηματίσει ακόμη πεποίθηση περί της ενοχής τους κ. Πρόεδρε.

Πρόεδρος: Και απλή υπόνοια να είχαν έπρεπε να τους συλλάβουν, αφού επρόκειτο για πρώην ληστές.

Εφέτης Μπότας: Τους θεωρούσαν νομοταγείς πολίτες.

Πρόεδρος: Γνώριζε ο Περιστερής πως επρόκειτο να συλληφθούν οι Ρεντζαίοι;

Μάρτυρας: Δεν του το είχαν πει, γιατί ήταν φίλος τους.

Πρόεδρος: Νομίζεις πως οι Ρεντζαίοι είναι ένοχοι;

Μάρτυρας: Εγώ έτσι νομίζω κ. Πρόεδρε, καθώς, όταν στο τμήμα κρατούνταν ο υπηρέτης της Μονής Σπύρος Μιχαήλ, μου είχε πει πως τη νύχτα του Σαββάτου διανυκτέρευσαν πέντε ένοπλοι στη Μονή.

Με βάση την κατάθεση του μάρτυρα, δυσκολεύτηκαν οι Ρεντζαίοι να αποφύγουν τη σύλληψη και να διαφύγουν στο εξωτερικό; Γιατί;

ΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

Αδύνατο κύριοι Δικαστές να αναπαραστήσω ενώπιόν σας το αίσθημα της φρίκης και του πένθους, όπερ διεχύθη προς την Ελλάδα άπασαν, άμα τω ακούσμαι της ειδεχθούς ληστείας της Πέτρας, προ πάντων δεν αισθάνομαι τας δυνάμεις μου αρκετάς να στιγματίσω και να χρωματίσω τα διάφορα περιστατικά υπό τα οποία εξετελέσθη το φρικιαστικόν έγκλημα. Είναι γεγονός αναμφισβήτητον ότι άμα τω άκουσμα του στυγερού τούτου εγκλήματος τω οποίον δικάζεται, η Κυβέρνησις, η Δικαιοσύνη, ο λαός, η δημοσιογραφία αναστατώθησαν.

Έκτακτοι υπάλληλοι απεστέλοντο στην Ήπειρο, έκτακτα παραρτήματα εξεδίδοντο υπό των εφημερίδων. Μακροσκελείς και εμπειριστατωμένες περιγραφαί εδημοσιεύοντο εν αυτάς περιέχουσαι όλας τας λεπτομερείας. Διαταγαί επί των διαταγών προκαλούντο και εξεδίδοντο από τας διευθύνσεις, Ανακριτικά αρχαί εκινητοποιούντο, οι Εισαγγελείς των Ιωαννίνων, της Άρτας, της Πρεβέζης μετά των Ανακριτών σπεύδουν εις τον τόπο του εγκλήματος, αρμόδια Αρχαί ένεκα του ισχύοντος νόμου περί της ληστείας επελαμβάνοντο επίσης της διαλευκάνσεως του μυστηρίου, το οποίο εκάλυπτε την ληστείαν.

Όλα αυτά εγένετο δι' εν έγκλημα, την ληστείαν της Πέτρας. Αλλά τοιούτης φύσεως έγκλημα καταβιβάζων πολύ εκ του επιπέδου του πολιτισμού εις μιαν χώραν, χαρακτηρίζοντα πλήρως την διανοητικότητα της πολιτείας εις την διαπράτονται.

Ο φιλοσοφικώς εξετάζων το ζήτημα είναι αναγκασμένος να συμπεράνη ότι πρόκειται περί εξανθήματος, περί καρκινώματος και είναι ανάγκη δυστυχώς να ληφθούν μέτρα, μέτρα δρακόντεια. Παρίσταται ανάγκη αποφασιστικής εγχειρίσεως δια την θεραπείαν του καρκινώματος ίνα μη επέλθη πλήρης διχοτόμηση και μαρασμός εις την χώρα μας. Η σωρεία των εξετασθέντων μαρτύρων κατά την αποδεικτικήν διαδικασίαν ηδύνατο ασφαλώς να διαφωτίση εις την υπόθεσιν την δικαιοσύνην. Αλλ' οι πλείστοι των μαρτύρων τούτων εψεύδησαν. Άλλοι εκ φόβου και άλλοι εκ συμφέροντος. Άλλοι συνδέονται δια φιλίας ή δια συγγένειας μετά των κατηγορουμένων ληστών και άλλοι τρέμουν ή αυτούς τούτους ή τους συγγενείς των.

Ευτυχώς όμως ότι ευρέθησαν και μάρτυρες αυθορμήτως οίτινες κατέθεσαν ότι εγνώριζαν, μάρτυρες δυνηθέντες να διαφωτίσουν το Δικαστήριον και να κατευθύνουν την υμετέραν απόφασιν. Πολλά γεγονότα κατατέθησαν ενώπιόν σας και εξ αυτών θα προσπαθήσω να κάμω μιαν εξιστόρησιν του φρικιαστικού δράματος και να αναφέρω τα πραγματικά, επί των οποίων θα στηρίξω την κατηγορίαν.

Το ιστορικό της υπόθεσης

Ο Εισαγγελέας άρχισε να εξιστορεί το ιστορικό της υπόθεσης από της 12^{ης} Ιουνίου 1926, που έφθασε στην Πρέβεζα από τα Γιάννενα η χρηματοποστολή με τα φθαρμένα χαρτονομίσματα. Περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια την παραλαβή των χρημάτων και την αναχώρησιν στις 13 Ιουνίου το πρωί για τα Γιάννενα. Φτάνοντας στην εξιστόρησιν του σημείου της επίθεσης ο Εισαγγελέας το περιγράφει ως εξής: [...]

Για ποιους λόγους ακμάζει η ληστεία στην Ήπειρο σύμφωνα με τον εισαγγελέα; («το καρκίνωμα» όπως ο ίδιος αποκαλεί το φαινόμενο).

Τραγούδι για τη ληστεία της Πέτρας
(κυκλοφόρησε μετά την εκτέλεση των Ρεντζαίων στις 5 Μαρτίου 1930), σελ. 365.

Μετά το θάνατο των Ρεντζαίων, κυκλοφόρησε και το παρακάτω τραγούδι, το οποίο απαγορεύτηκε εκείνη την εποχή. Τόσο ο στιχουργός, όσο και η κομπανία που το εκτέλεσε, είναι άγνωστοι.
(Το τραγούδι δόθηκε από τον Γιάννη Γιαμά).

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

Είν' το κακό που έγινε, στις Πρέβεζας την Πέτρα,
σκοτώσανε εννεά ψυχές και τον σοφέρι δέκα.
Τα δυό ανήμερα θηριά οι αδελφοί Ρεντζαίοι.
Από καιρό σχεδιάζανε στις Πέτρας το καρτέρι.
Γράμμα τη νύχτα στείλανε σ' αυτόν τον Λάμπρο Στάθη,
να συναχτούνε οι συνεργοί στα Γιάννενα να πάνε.
Οι συνεργοί συνάχτηκαν στα Γιάννενα και πάνε,
τον Θύμιο ανταμώσανε και τον συχνορωτάνε,
συ Θύμιο που μας έγγραφες, πές' μας το τι μας θέλεις
οι συνεργοί είναι έτοιμοι, στο λέμε να το ξέρεις.
Κι ο Θύμιος τους φοδίασε φυσίγγια και τουφέκια
και το Σαββάτο απο βραδύς, βρεθήκανε στην Πέτρα.
Βλέπουν το αυτοκίνητο που ρχότανε στο δρόμο
κι ο Λάμπρο Στάθης φώναξε, σταθείτε βρέ στον τόπο.
Πρώτο τουφέκι έπεσε απο τον Λάμπρο Στάθη
και το σοφέρι σκότωσαν, το πρώτο παλικάρι.

Είναι ακριβής η πληροφορία που περιέχει το τραγούδι για τον αριθμό των φονευθέντων στην Πέτρα;

Ποίημα αφιερωμένο στη μητέρα των Ρεντζαίων, σελ. 366.

Από το βιβλίο του Χαλάτσα, ληστρικά τραγούδια, σελίδα 214 είναι το παρακάτω ποίημα, αφιερωμένο στη μάνα των Ρεντζαίων.

Μια μάνα χήρα απ' τα Γιάννενα (τ' Ανώι)
η μάνα των Ρεντζαίων.
Σαν την τρυγόνα χλίβεται.
Σαν το παπί μαδιέται.
Σαν του κόκορα τα φτερά
λεροφορεί τα μαύρα.
Δεν στόπα Θύμιο Γιάννη μου,
δεν στόπα εγώ παιδιά μου.
Στα Γιάννενα μην κατεβείς
και φίλους να μην πιάσεις.
Οι φίλοι φίδα γίνονται
και οι κουμπάροι δράκοι.

Δημοσίευμα σατιρικής εφημερίδας με πρωταγωνιστές δύο γραφικούς τύπους της εποχής στα Γιάννενα, τον Γαμβέτα και τον Ρετσινόλαδο, που σχολιάζουν τη δίκη των ενόχων για τη ληστεία της Πέτρας, σελ. 306 (ακολουθεί το ποίημα).

«Συζήτησις... Ρετσινολάδου καὶ Γαμβέτα ποὺ τὰ ψάλλουν νέτα σκέτα»

Πάμε καὶ μεῖς συνάδελφε στὴν Κέρκυρα ἐκεῖ πέρα
Πὰ νὰ περάσομε καλὰ τὴν κάθε μας ἡμέρα
νὰ παρακολουθήσωμε τὴν τῶν Ρεντζαίων δίκη
ὄπου στὴν Πέτρα κάνανε τὴν πιὸ μεγάλη φρίκη
Ἄπεσταλμένους ἔστειλαν ὅλαι αἱ ἐφημερίδες
Κ' ἐμεῖς ἐδῶ καθόμαστε καὶ τρῶμε караβίδες;
τρέχα βρὲ Γιάννη μερακλή βάλε καινούργιο ράσσο
Κ' ἔλα γιὰ νὰ πηγαίνωμε οἱ δύο μας με τὸ πάσσο
νὰ ἐδοῦμε πῶς δικάζονται τ' ἄγρια θηρία
ποὺ φέραν εἰς τὸν τόπον μας μεγάλη ἀβαρία

Μοῦπαν τὴν ὑπεράσπισι ἀνέλαβαν οἱ τόσοι
Ρωμάνος, Καραπάνος, Κυρίτσης κι' ἄλλ' καμπόσοι
θὲ νὰ μὰς εὔρουν πρόφασιν γενναία καὶ τρανὴ
νὰ μὴν τοὺς ἐκδικάσουν θανατικὴ ποινὴ
Πλὴν ὅμως τοὺς ἐγέλασαν αὐτοὺς τοὺς δικηγόρους
Τοὺς συνειθίσαμε ἡμεῖς ποὺ ψάλλουν πάντα κόρους
Πατὶ ἂν ἀθωθοῦν, σ' αὐτοὺς ἂν εὔρουν πόρους
Καὶ δαύτους θὰ τοὺς σφάζουνε ὅπως καὶ τοὺς κοκόρους

Μὴν ἀρλουμπίζεις φίλε μου καὶ πάτερ Ἰωάννη
Πατὶ δικαιοσύνη χάρις σ' αὐτοὺς δὲν κάνει
Κι' ἀστραπιαίως πέλεκυς σὲ δαύτους θὲ νὰ πέση
Καὶ τὴν θανατικὴ ποινὴ εὐθὺς θὲ νὰ τοὺς θέση
Ὅλοκληρὴ ἢ πόλι μας μ' ὅλα τὰ σωματεῖα
Ἄγχονη θὲ νὰ στήσουνε γι' αὐτοὺς εἰς τὴν πλατεία
Πατὶ αἱ οἰκογένειαι δακρύζουν στὰ σωστὰ
τῆς Πέτρας ποὺ τουφέκισαν, ἀδίκως τοὺς ἐπτά.

Μόλις ἄρχισε ἡ δίκη τῶν Ρεντζαίων στὰ γερά
Λάμπρο Στάθης ἐνεφανίσθη καὶ σκορπάει τὸν παρᾶ
καὶ τὸ πᾶν τρομοκρατίζει μάρτυρας καὶ κοινωνία
κι αὐτὸ τὸ Κράτος ἀπειλεῖ μ' ὅλη του τὴ μανία
Καὶ φοβερίζει μάρτυρας στὴν Κέρκυρα μὴν πᾶνε
γιατὶ τὸ κεφαλάκι τους αὐτοὶ θὲ γιὰ νὰ φᾶνε.

Αὐτὰ ἔγειναν γνωστὰ τοῦ κάθε δικαστοῦ
Τοῦ Λάμπρου Στάθης τοῦ γνωστοῦ, τοῦ σεκερτζῆ ληστοῦ
ποὺ ἂν θὰ τὸν γραπώση ἢ χωροφυλακὴ
Θὲ νὰ τὸν στείλουν καὶ αὐτὸν ἐκεῖ στὴ φυλακὴ
μαζὶ με τοὺς Ρεντζαίους ἅμα τοὺς ἐκδικάσουν
Στὸ Κέντρο τ' ὠρολογιοῦ τοὺς τρεῖς θὲ νὰ κρεμάσουν.

Από ποιους στίχους είναι δυνατό να αντληθούν στοιχεία σχετικά με:

α) τη λαϊκή ετυμολογία για τους υπαίτιους της φονικής ληστείας,

β) την τρομοκράτηση μαρτύρων για να μην αποκαλύψουν στοιχεία;

Απόσπασμα από την απολογία του Γιάννη Ρέντζου στη διάρκεια της δεύτερης δίκης για τη ληστεία (διήρκεσε από τις 22 Σεπτεμβρίου έως τις 7 Οκτωβρίου 1929), σελ. 328.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑΝΝΗ ΡΕΝΤΖΟΥ

1 Οκτωβρίου 1929

Πρόεδρος : Να προσέλθει ο κατηγορούμενος Ιωάννης Ρέντζος

Γιάννης : (κατευθύνεται στο έδρανο) Παρών (αρχίζει την απολογία του με το πώς έγινε ληστής) κ. Πρόεδρε, έγινα ληστής, γιατί μου σκότωσαν τον πατέρα, λιποτάκτησα από τον στρατό και πήρα εκδίκηση. Μετά βγήκα στο κλαρί με τον αδελφό μου και διέπραξα πάρα πολλές ληστείες, βοηθούμενος από τον Βασιλειάδη, τον Γεώργιο Μητροκώστα και τον Τσιάρα, οι οποίοι μου έλεγαν ποιος έχει χρήματα. Αυτοί μας έκαναν ληστές. Για τα παραπάνω αμνηστεύτηκα το έτος 1924. Όσον αφορά την ληστεία της Πέτρας δεν είχα καμία ανάμιξη.

Στο σημείο αυτό ο Γιάννης Ρέντζος εξιστορεί πως απέτυχαν δύο απόπειρες ληστείας της Τράπεζας, τις οποίες είχαν οργανώσει ο Καψάλης, ο Βασιλειάδης, ο γαμπρός του ο Γκάρτζιος και ο Μερεμέτης μαζί με την συμμορία του Καραπάνου. Ο Γκάρτζιος, λέει, πως σκοτώθηκε από τον Καραπάνο.

Την εποχή εκείνη, την αποτυχία της ληστείας μου την ανακοίνωσε ο Μητροκώστας και μου είπε μάλιστα πως θα επιχειρήσουν νέα μαζί με τον Λάμπρο Στάθη, τον Μερεμέτη και τον Καψάλη. Τον ρώτησα πως θα γίνει η ληστεία και ο Μητροκώστας μου είπε δια των όπλων θα αναγκάσουμε τους φρουρούς να μας δώσουν τα χρήματα, χωρίς να τους σκοτώσουμε. Του είπα πως είναι αδύνατο να γίνει ληστεία χωρίς φόνους, καθώς οι φρουροί θα τους αναγνωρίσουν και θα συλληφθούν. Ο Ματσάγκας που θα συμμετέχει και αυτός θα μας δώσει την πληροφορία από τον υπάλληλο της Τράπεζας και έτσι θα ξέρουμε ώρα και μέρα.

Ήμουν σε επαφή μαζί με τους οργανωτές της ληστείας, για να εξοντώσω το ληστρικό τους έργο, το οποίο μου είχαν αναθέσει οι αρχές.

Στο Ματσάγκα συνέστησα να μην κάνουν τη ληστεία, αλλά εκείνος δεν με άκουσε. Μου πρότεινε μάλιστα να λάβω και εγώ μέρος, αλλά αρνήθηκα και του είπα επί λέξη «κάνετε καλά μόνοι σας». Τα σχέδια της ληστείας τα κατέστρωσε ο Γεώργιος Μητροκώστας με τον Λάμπρο Στάθη, τον Ματσάγκα, τον Καψάλη, τον Κώστη, τον Γεώργιο Διαμάντη και τον Βασιλειάδη. Πέντε μέρες πριν την ληστεία τα μέλη της συμμορίας μαζεύτηκαν στην Πέτρα και περίμεναν τη διέλευση του αυτοκινήτου. Αλλά εκείνο δεν ερχόταν, στάλθηκε στα Γιάννενα ο Μερεμέτης για να εξακριβώσει τι συμβαίνει, εκεί έμαθε ότι η χρηματοπροστολή θα περνούσε την Κυριακή.

Ο συγγραφέας περιγράφει την προσπάθεια των θανατοποινιτών Ρεντζαίων για απόδραση από τις φυλακές της Κέρκυρας την περίοδο που ανέμεναν την απόφαση να τους δοθεί χάρη, σελ. 357.

ΟΙ ΡΕΝΤΖΑΙΟΙ ΣΤΑ ΚΕΛΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ

Οι Ρεντζαίοι κλεισμένοι στα θεοσκότεινα κελιά τους ψάχνουν ανάμεσα στις βαριές σιδεριές ραφή να ξετρυπώσουν για να φύγουν. Συζητούν ώρες ολόκληρες να βρουν τον τρόπο. Μια μέρα στη φυλακή, καθώς περίμεναν τη χάρη, εμφανίζεται μπροστά τους ο Πάνος (Γιανέλης) Κόκκαλης, αδελφός του καταδικασμένου σε θάνατο Βαγγέλη Κόκκαλη. Σαν τον είδαν οι Ρεντζαίοι αστραπιαία το μυαλό τους σκέφτηκε να βρουν κάτι που θα τους βοηθούσε, φοβόταν πως η ευκαιρία δεν θα τους ξαναδινόταν.

Έτσι, στο επισκεπτήριο που τους έκανε ο Πάνος Γιανέλης, του έδωσαν ένα φτιαχτό τσιγάρο, που μέσα είχαν κρύψει ένα σημείωμα για τον Ιταλό Πρέσβη της Κέρκυρας. Εκεί του εξηγούσαν (όπως διηγούνται οι γέροντες) τη δολοφονία του Στρατηγού Τελλίνη στην Κακαβιά, που έγινε στις 29 Αυγούστου του 1923, με αποτέλεσμα μετά το φόνο του, να αποκλειστεί και να καταληφθεί η Κέρκυρα από τα Ιταλικά πολεμικά και να ελευθερωθεί μετά την καταβολή των 140 εκατομμυρίων δραχμών από το Ελληνικό Κράτος στις οικογένειες των θυμάτων. Σημειωτέον ο Στρατηγός Τελλίνη ήταν ο άνθρωπος που καθόριζε τα Ελληνοαλβανικά σύνορα.

Το τι ακριβώς έγραφε το σημείωμα του τσιγάρου για το φόνο και ποιους κατηγορούσε κανείς από τους γέροντες δεν ήξερε να μου πει. Όλοι τους συμφωνούν πως με την αναταραχή αυτή του σημειώματος οι Ρεντζαίοι θα παρέτειναν την εκτέλεσή τους, με σκοπό την απόδραση.

Το σημείωμα ποτέ δεν έφτασε στα χέρια του Ιταλού, η Ελληνίδα γραμματέας του, από περιέργεια άνοιξε το τσιγάρο που της έδωσε ο Πάνος Γιανέλης, γιατί απουσίαζε ο Πρέσβης και θεώρησε πως τα γραφόμενα έπρεπε να δοθούν στην Ελληνική ασφάλεια, πράγμα που έγινε. Μάταια οι Ρεντζαίοι περίμεναν τα αποτελέσματα του σημειώματος και αποφάσισαν να στραφούν αλλού για την απελευθέρωση τους.

Πως τα κατάφεραν, ποιοι τους βοήθησαν άγνωστο. Σημασία έχει πως ένα βράδυ βρέθηκαν έξω εκεί στο Βίδο, πήδηξαν σε μία βάρκα και με την απειλή μαχαιριού εξανάγκασαν το βαρκάρη να τους μεταφέρει απέναντι στην Αλβανία, διαφορετικά θα τον σκότωναν του είπαν. Τραβάτε κουπιά τους είπε ο πονηρός βαρκάρης, αν θέλετε να φτάσουμε γρήγορα. Οι δύο Ρεντζαίοι που να ήξεραν από θάλασσα και κουπιά.

Έτσι οι δύο λύκοι βρέθηκαν να τραβούν κουπιά το πρωί από τους λιμενικούς λίγο έξω από την Κέρκυρα. Ο πονηρός βαρκάρης κρυφά είχε καταφέρει να ρίξει την άγκυρα και οι Ρεντζαίοι τραβούσαν κουπί, χωρίς να πάρουν χαμπάρι πως η βάρκα ήταν στο ίδιο σημείο. Βλαστημώντας και με σκυμμένα τα κεφάλια γύρισαν στα κελιά τους. Η φρούρησή τους έγινε πιο αυστηρή πλέον.

Πέρασε αρκετός καιρός, και έτσι η ελπίδα για χάρη, τους εγκατέλειπε σιγά – σιγά.

Γενική επιμέλεια:

Γεράσιμος Νοταράς, Επικεφαλής Ιστορικού Αρχείου Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
Στέλλα Χρυσουλάκη, Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας ΥΠ.ΠΟ.Τ.

Επιμέλεια έκδοσης:

Εύη Πίνη, Αρχαιολόγος, Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας ΥΠ.ΠΟ.Τ.

Κείμενα:

Μαρία Λεμπέση, Ιστορικός, Ιστορικό Αρχείο ΕΤΕ

Διορθώσεις κειμένων:

Φωτεινή Κορδού, Στέφανος Στεφάνου, Επιμελητές εκδόσεων, Ιστορικό Αρχείο ΕΤΕ

Ηλεκτρονική – καλλιτεχνική επιμέλεια:

Σπήλιος Πίστας, Γραφίστας, Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας ΥΠ.ΠΟ.Τ.

Copyright © Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα 2009

ISBN: 978-960-214-864-8, 978-960-88264-8-9

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΥΣΕΙΩΝ, ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ